

ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน
ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
Knowledge, Attitude and Behavior in Household Waste Management of
People in Khuanlang Municipality, Hat Yai District, Songkhla Province

สมพงษ์ แก้วประยูร
Sompong Kaewprayoon

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Master of Public Administration Degree in Public and Private Management
Hatyai University

2558

ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน
ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
Knowledge, Attitude and Behavior in Household Waste Management of
People in Khuanlang Municipality, Hat Yai District, Songkhla Province

สมพงษ์ แก้วประยูร
Sompong Kaewprayoon

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Master of Public Administration Degree in Public and Private Management

Hatyai University

2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Copyright of Hatyai University

ชื่อสารนิพนธ์	ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผู้วิจัย	นายสมพงษ์ แก้วประยูร
สาขาวิชา	การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
ปีการศึกษา	2558
คำสำคัญ	ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม ขยะมูลฝอยในครัวเรือน

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 2) เปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทักษะ กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 400 คน โดยการสุ่มแบบบังเอิญ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน ตอนที่ 2 ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ตอนที่ 3 ทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ตอนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบที่การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน อยู่ในระดับสูง มีทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนที่มีที่อยู่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน ประชาชนที่มีที่อยู่อาศัย เพศ และอาชีพแตกต่างกัน มีทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันและประชาชนที่มีที่อยู่อาศัย เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าความรู้และทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง

Minor Thesis Title	Knowledge, Attitude and Behavior in Household Waste Management of People in Khuanlang Municipality, Hat Yai District, Songkhla Province
Researcher	Mr. Sompong Kaewprayoon
Major Program	Public and Private Management
Academic Year	2015
Keywords	Knowledge, Attitude, Behavior, Household Waste

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the knowledge, attitude, and behavior in household waste management of people in Khuanlang Municipality, Hat Yai District, Songkhla Province 2) compare the knowledge, attitude, and behavior in household waste management of people based on personal factors, and 3) study the relationship between the knowledge and attitude of people with the behavior in household waste management. A random sample of 400 people who live in Khuanlang Municipality, Hat Yai District, Songkhla Province were selected by accidental sampling. A questionnaire was used to collect the data is divided into five parts: Part 1 collected for the people's demographics data, Part 2 asked about the knowledge in household waste management, Part 3 asked about the attitude in household waste management, Part 4 asked about the behavior in household waste management, and Part 5 asked about the opinion and suggestion of people toward the household waste management. The data were analyzed by frequencies, percentages, means, standard deviations, Independent samples t-test, One-way ANOVA, Pearson product-moment correlation coefficient.

The research results found that the knowledge in household waste management of people in Khuanlang Municipality, Hat Yai District, Songkhla Province, showed a high level, the attitude of people showed a strongly agree level, and the behavior of people showed a high level. The people with different homestead, age, education, occupation, and salary showed differences in the knowledge in household waste management, the people with different homestead, gender, and occupation showed differences in the attitude in household waste management, and the people with different homestead, gender, education, occupation, and salary showed differences in the behavior in household waste management at the .05 significance. Moreover, the knowledge and attitude of people related to the behavior of people which exhibited a moderate level in the same direction at the .05 significance.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
ABSTRACT.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้	27
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ.....	30
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม	34
ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองควนลัง	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	48
ข้อมูลทั่วไปของประชาชน.....	49
ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน	50
การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	58
ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทักษะกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน	74
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	76
สรุปผลการวิจัย.....	76
อภิปรายผลการวิจัย.....	78
ข้อเสนอแนะ	81
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	81
ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป	82
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	89
ภาคผนวก ข เครื่องมือในการวิจัย	91
ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	98
ประวัติผู้วิจัย	106

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ปริมาณขยะมูลฝอยภายในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2556.....	3
2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	49
3 จำนวนและร้อยละของความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	51
4 จำนวนและร้อยละของระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	52
5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.....	53
6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม.....	54
7 ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.....	55
8 ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.....	56
9 ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการเก็บขนขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.....	56
10 ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.....	57
11 ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	58
12 ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามที่อยู่อาศัย	60
13 ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุ.....	61
14 ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา	62
15 ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอาชีพ	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกาบังใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	64
17 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกาบังใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	65
18 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกาบังใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามที่อยู่อาศัย	67
19 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกาบังใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอาชีพ	68
20 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกาบังใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	69
21 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกาบังใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามที่อยู่อาศัย	71
22 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกาบังใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา	72
23 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกาบังใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอาชีพ	73
24 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกาบังใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	74
25 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกาบังใหญ่ จังหวัดสงขลา.....	74
26 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน.....	99
27 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน.....	100
28 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน.....	101
29 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน.....	102
30 ค่าความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ความเชื่อมั่น (KR20) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน.....	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
31	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน..... 104
32	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน 105

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	42

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

จากการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเพิ่มจำนวนประชากร และการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่ตามมา นั่นคือ มีสิ่งเหลือใช้มากขึ้นจนกลายเป็นปัญหาขยะล้นโลก ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของหลาย ๆ ท้องถิ่นเกือบทั่วโลก ส่งผลให้มีปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิดประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะอันตราย และขยะทั่วไปเพิ่มสูงขึ้นทุกปีทำให้เป็นภาระต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมและกำจัดขยะดังกล่าว โดยสาเหตุอาจเกิดมาจากการขาดระบบการจัดการที่ดี การขาดพื้นที่รองรับปริมาณขยะ รวมถึงการขาดจิตสำนึก ทำให้พฤติกรรมกาทิ้งขยะไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งไม่มีการนำขยะมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยเฉพาะในชุมชนเมืองปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นอย่างมาก (รุ่งกิจบุรณ์เจริญ, 2554, น.12)

กรมควบคุมมลพิษได้เผยแพร่สถานการณ์มลพิษปี 2554 ว่าปัญหาขยะน่าเป็นห่วง ทั้งปีมีปริมาณขยะ 16 ล้านตันและยังคงเพิ่มขึ้นทุกปี โดยปี 2554 มีปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศประมาณ 16 ล้านตัน หรือวันละ 43,800 ตัน เพิ่มขึ้น 0.84 ล้านตัน หรือร้อยละ 5.5 ตามการขยายตัวของชุมชนและประชากรที่เพิ่มขึ้น และพบว่ามีปริมาณขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ประมาณ 4.10 ล้านตัน หรือร้อยละ 26 ของปริมาณมูลฝอยทั่วประเทศ 16 ล้านตัน ซึ่งมีปริมาณที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น โดยเป็นการคัดแยกและนำกลับมารีไซเคิลประมาณ 3.39 ล้านตัน ส่วนที่เหลือเป็นการนำขยะมูลฝอยอินทรีย์มาหมักเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ การหมักเพื่อผลิตก๊าซชีวภาพ (Biogas) และวิธีอื่นๆ ประมาณ 0.59 ล้านตัน โดยขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ร้อยละ 64 เป็นขยะอินทรีย์ ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ ซึ่งแหล่งกำเนิดส่วนใหญ่ก็มาจากครัวเรือนนั่นเองและถึงแม้จะมีการจัดการขยะมูลฝอยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่ก็ยังไม่สามารถจัดการกับปัญหานี้ได้ เนื่องจากปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี และมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาหนักยิ่งขึ้น เนื่องจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ ข้อจำกัดของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอย อาทิ งบประมาณที่มีจำกัด และในปัจจุบันสถานการณ์ในการฝังกลบที่หายากขึ้นทุกที เนื่องจากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบจากการใช้บ่อฝังกลบ ตลอดจนงบประมาณในการก่อสร้างเตาเผาขยะสูงมากและการขาดความร่วมมือจากชุมชนก็นับเป็นประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพจึงไม่สามารถเอาชนะปริมาณขยะมูลฝอยที่ประชาชนสร้างขึ้นกลับมีปริมาณสะสมมากขึ้นยังส่งผลต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ปัญหาจากมลภาวะเรื่องกลิ่น อากาศที่ไม่บริสุทธิ์ เป็นแหล่งกำเนิดของเชื้อโรค และพาหะนำโรคต่างๆ ที่ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยคุณภาพชีวิต และจิตใจของคนในสังคมดังนั้นการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยซึ่งประชาชนในครัวเรือนมีส่วนทำให้เกิดขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นจากการอุปโภคบริโภคในแต่ละวัน และถือเป็นแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยที่มากที่สุด จึงเป็นแนวทางที่สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้อย่างยั่งยืน

โดยหากประชาชนมีการปรับ เปลี่ยนพฤติกรรมในการอุปโภคบริโภคใหม่ในการดำเนินชีวิตประจำวัน อย่างพอเพียง รวมทั้งการหลีกเลี่ยงการบริโภคที่เกินความจำเป็น (Over Consumption) ก็จะสามารถลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ทำให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำงบประมาณที่ต้องใช้ในการจัดการขยะไปใช้ในการพัฒนา ด้านอื่นๆ ในชุมชน เช่น การศึกษาการรักษาพยาบาล เป็นต้น (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2554, น. 1)

ขยะ เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและมีผลต่อสุขภาพอนามัย มลพิษ หรือของเสียกำลังมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปี เพราะสาเหตุจากการเพิ่มของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจและทางอุตสาหกรรม นับเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชนซึ่งต้องจัดการและแก้ไข ปริมาณกากของเสียและสารอันตราย ได้แก่ ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และสารพิษที่ปนเปื้อนอยู่ในแหล่ง น้ำ ดิน และอากาศ ตลอดจนบางส่วนตกค้างอยู่ในอาหาร ทำให้ประชาชนทั่วไปเสี่ยงต่ออันตรายจากการเป็นโรคต่างๆ เช่น โรคมะเร็งและโรคผิดปกติทางพันธุกรรม เป็นต้น สถานที่บางแห่งก็มีคนทิ้งขยะ กันตามสะดวก โดยนำไปเทกองรวมกันไว้ริมทางเดินบ้าง โคนต้นไม้บ้าง ทำให้มีการหมักหมมเน่าเปื่อย ส่งกลิ่นเหม็นคุ้ง บางครั้งอาจมองเห็นหนอนจำนวนมากมาไต่ยั่วเยี้ยออกมาจากกองขยะ ดูน่าขยะแขยง นอกจากนั้นกองขยะยังเป็นแหล่งชุมนุมของสัตว์นำโรคสารพัดชนิด เช่น ยุง แมลงวัน หนู แมลงสาบ ฯลฯ เมื่อฝนตกลงมาก็จะชะล้างเอาสิ่งสกปรกเน่าเหม็นในกองขยะไหลไปยังพื้นที่ใกล้เคียง และอาจจะไหล ลงท่อระบายน้ำและแม่น้ำลำคลองใกล้ ๆ อีกด้วยการทิ้งขยะลงท่อระบายน้ำทำให้เกิดผลเสียอย่างร้ายแรง คือ ทำให้ท่อระบายน้ำอุดตัน เมื่อฝนตกก็ไม่สามารถระบายน้ำฝนได้ จึงเกิดสภาพน้ำท่วมขังตามถนน สายต่าง ๆ ตามตรอกซอกซอย และผลที่ตามมา ก็คือ การเดินทางไปตามเส้นทางเหล่านั้นลำบากขึ้น การจราจรก็ติดขัดและถนนหนทางอาจจะได้รับความเสียหาย ซึ่งเมื่อน้ำลดลงสู่สภาพปกติ ก็ต้องซ่อมแซม ใหม่ ทำให้ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณบ้านเรือนที่มีขยะมูลฝอยรกรุงรังอยู่ภายในบ้านเรือน บริเวณบ้าน นอกจากจะดูสกปรกไม่น่าดูอยู่แล้ว ก็ยังเป็นที่ชุมนุมของหนู แมลงวัน แมลงสาบ ซึ่งเป็นพาหะนำโรค ทางเดินอาหารมาสู่คน และยังก่อความรำคาญให้อีกด้วย

ปัจจุบันการจัดการและการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ทุก ฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างเล็งเห็นถึงความสำคัญ และจำเป็นต้องร่วมมือกันแก้ไข เพราะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น ในชุมชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับเทศบาลกรุงเทพมหานคร ตลอดจนเมือง ศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคต่างๆ ปัญหานี้ในวันจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น เป็นผลสืบเนื่องมาจาก ความเจริญทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง การมีผลผลิตทางเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวัน และมาตรฐานการครองชีพที่สูงขึ้น ทำให้มีวัสดุเหลือใช้ และปริมาณขยะมูลฝอยสูงมากขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่วิธีการและสถานที่ในการกำจัดมูลฝอยแต่ละวันยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ นอกจากนั้นความตระหนัก และจิตสำนึกในการทิ้งและกำจัดมูลฝอยของประชาชนในชุมชน ยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ

เทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ในท้องถิ่นของตนเอง หน้าที่สำคัญ ประการหนึ่ง คือ การจัดการขยะมูลฝอยซึ่งปัจจุบันเทศบาลเมืองควนลัง ยังไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอยมากนัก เนื่องจากปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีสังเกตได้จาก ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลเมืองควนลังตั้งแต่ปี พ.ศ.2553-2556 โดยในปี พ.ศ.2553

มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น 35.5 ตัน/วัน ปีพ.ศ.2554 เพิ่มขึ้นเป็น 37.7 ตัน/วัน ปี พ.ศ. 2555 เพิ่มขึ้นเป็น 39.5 ตัน/วัน และปีพ.ศ. 2556เพิ่มขึ้นเป็น 41.5 ตัน/วัน ซึ่งตั้งแต่ปี พ.ศ.2553-2556 มีจำนวนขยะเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 16.9 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่1 ปริมาณขยะมูลฝอยภายในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2556

ปี พ.ศ.	ปริมาณขยะมูลฝอย(ตัน/วัน)
2553	35.5
2554	37.7
2555	39.5
2556	41.5

จำนวนขยะเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2553-2556 คิดเป็นร้อยละ 16.9

ที่มา:กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองควนลัง, 2557

การแก้ไขปัญหาการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยนั้นไม่สามารถดำเนินการได้โดยเทศบาลฯ เพียงฝ่ายเดียว โดยการเพิ่มปริมาณบุคลากรและรถบริการในการจัดเก็บขยะมูลฝอยหรือการมุ่งเน้นเทคโนโลยีในการกำจัดขยะมูลฝอย เพราะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุเท่านั้น หากแต่ควรต้องแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ โดยการลดปริมาณขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยเฉพาะในครัวเรือนซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยที่มากที่สุด ซึ่งเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ส่งผลในทางปฏิบัติมากที่สุดแต่ต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังจากประชาชนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภคเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยหรือหลีกเลี่ยงการผลิตขยะมูลฝอย รวมทั้งการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการจัดการขยะมูลฝอยด้วยเช่นกัน แต่การที่ทางเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จะสามารถดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการจัดการขยะมูลฝอยได้นั้นจำเป็นต้องทราบถึงพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในปัจจุบันที่ประชาชนปฏิบัติอยู่ ตั้งแต่การคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน เช่น ความรู้และทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อนำปัจจัยดังกล่าวไปใช้ในการส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยที่พึงประสงค์มากขึ้น

คำถามของการวิจัย

1. ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับใด
2. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน จะมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันหรือไม่
3. ความรู้และทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติ กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง ที่มีที่อยู่อาศัย เพศอายุระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน
2. ความรู้และทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ประโยชน์ของการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ด้านความรู้

1. ทำให้ทราบความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2. ทำให้ทราบความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทักษะ กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ด้านการนำไปใช้

1. เทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยที่พึงประสงค์มากขึ้น

2. นำไปวิเคราะห์หาแนวทางในการจัดการมูลฝอยของประชาชน เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

3. นำข้อมูลมาจัดทำแผนงาน/โครงการในการบริหารจัดการทางสิ่งแวดล้อมและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 42,770 คน(งานทะเบียนราษฎร์เทศบาลเมืองควนลัง, 2558)

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973, p. 125) จากประชากรทั้งหมด 42,770 คน กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ .05 และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ประกอบด้วย ที่อยู่อาศัย เพศอายุ ระดับการศึกษาอาชีพ รายได้ต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ตัวแปรตาม คือ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย การคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย

ขอบเขตด้านระยะเวลาการทําวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้างานวิจัยความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2557 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 รวมระยะเวลาทั้งหมด 1 ปี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ขยะมูลฝอย หมายถึง สิ่งของที่ไม่ต้องการใช้แล้ว เช่น เศษกระดาษ เศษผ้า เศษสินค้า เศษอาหาร ถุงพลาสติก ขากสัตรีหรือสิ่งของที่เสื่อมคุณภาพชำรุดเสียหายเกิดจากกิจกรรมต่างๆ จากครัวเรือน

2. การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอยโดยจะต้องมีวิธีการที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การคัดแยกขยะมูลฝอยหมายถึง การคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งถึงขยะ การคัดแยกขยะบริเวณสถานที่รวบรวมตามจุดต่างๆ การใช้ภาชนะส่วนตัวรองรับและคัดแยกมูลฝอยให้กับส่วนรวม การแยกมูลฝอยที่เป็นอันตรายออกจากขยะประเภทอื่นรวมถึงการร่วมรณรงค์ในการรักษาความสะอาดและคัดแยกมูลฝอยภายในชุมชน

2.2 การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย หมายถึง การเก็บรวบรวมขยะไว้ให้ถูกต้องตามประเภทเพื่อส่งต่อการกำจัด การนำไปขาย การนำกลับมาใช้ใหม่ และการนำกลับมาใช้ซ้ำ

2.3 การเก็บขนขยะมูลฝอย หมายถึง การเก็บขยะมูลฝอยใส่ไว้ในภาชนะเพื่อรอพนักงานเก็บขยะมูลฝอยมาเก็บขนไปเทใส่รวบรวมในรถบรรทุกขยะ เพื่อจะขนส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

2.4 การกำจัดขยะมูลฝอย หมายถึงการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การเผา การฝังกลบ และการนำไปประยุกต์ใช้แทนวัสดุอื่น ๆ เป็นต้น

3. ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการคิดและการเข้าใจข้อเท็จจริงของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

4. ทัศนคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งอาจเป็นไปในทางบวกหรือในทางลบก็ได้ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้

5. พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ตั้งแต่การคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย

6. ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง “ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นการนำเสนอ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม
5. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองควนลัง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ความหมายของขยะมูลฝอย

คำว่า มูลฝอย เป็นคำที่มีการให้คำนิยามไว้มากมาย เนื่องจากเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางซึ่งความหมายของมูลฝอยหรือขยะมูลฝอย มีดังนี้

ขยะมูลฝอยตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับพ.ศ. 2542 ได้ให้นิยามคำว่า ขยะหมายถึงหยากเยื่อมูลฝอยและคำว่ามูลฝอยหมายถึงเศษสิ่งของที่ทิ้งแล้วหยากเยื่อเช่นเศษกระดาษเศษผ้าเศษอาหารเศษสินค้าถุงพลาสติกภาชนะที่ใส่อาหารถ้ามูลสัตว์หรือซากสัตว์รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนนตลาดที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ได้ให้นิยามความหมายของมูลฝอยหมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติกภาชนะที่ใส่อาหาร ถังหรือซากสัตว์ รวมถึงสิ่งอื่นใด ซึ่งเก็บกวาดจากถนน ตลาดที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยเป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน (กรมอนามัย, 2554)

กัญญาจายาย(2549, น. 10) กล่าวว่าในทางวิชาการคำว่า ขยะมูลฝอย หมายถึงบรรดาสิ่งของที่ไม่ต้องการใช้แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นของแข็ง จะเนาเปื้อนหรือไม่ก็ตาม รวมถึงถัง ซากสัตว์ มูลสัตว์ ฟันละออง และเศษวัตถุที่ทิ้งแล้วจากบ้านเรือน ที่พักอาศัย สถานที่ต่าง ๆ รวมถึงสถานที่สาธารณะ ตลาดและโรงงานอุตสาหกรรม ยกเว้นอุจจาระและปัสสาวะของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งปฏิกูล วิธีจัดเก็บและกำจัดแตกต่างไปจากวิธีการจัดขยะมูลฝอย ปัจจุบันวิทยาการก้าวหน้า ประชากรเพิ่มอย่างรวดเร็ว อัตราการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้น เพื่อผลิตเครื่องอุปโภค บริโภค อาหาร ที่อยู่อาศัย เป็นเหตุให้เศษสิ่งเหลือใช้มีปริมาณมากขึ้นก่อให้เกิดปัญหาของขยะมูลฝอย

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2554, น.93) ให้คำจำกัดความของคำว่า ขยะมูลฝอย หมายถึงของเหลือทิ้งจากการใช้สอยซึ่งอาจจะมีลักษณะที่แตกต่างกันตามแหล่งกำเนิด เช่น ขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน ส่วนใหญ่จะเป็นเศษอาหารที่เหลือจากการเตรียมการปรุงอาหารการบริโภค รวมทั้งเศษกระดาษ สิ่งปฏิกูล พลาสติก และของที่ไม่ใช้แล้ว

บุษลักษณ์ ทัพขวา และมาลีนี นาไชย (2555, น. 5) สรุปความหมายของ ขยะมูลฝอย หมายถึง สิ่งของที่เหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตและอุปโภคบริโภค ซึ่งเสื่อมสภาพจนใช้การไม่ได้ หรือไม่ต้องการใช้แล้ว เช่น เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร ถังพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด และโรงงานอุตสาหกรรม

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ขยะมูลฝอย หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่คนไม่ต้องการ และทิ้งไปไม่ว่าจะเป็นเศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถังพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์หรือซากสัตว์รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดซึ่งเก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น ๆ

ประเภทของขยะมูลฝอย

กรมควบคุมมลพิษ (2553, น. 4-6) ได้จำแนกขยะมูลฝอยตามลักษณะทางกายภาพ ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ขยะย่อยสลายหรือมูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะมูลฝอยที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็วสามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร เศษเนื้อสัตว์ และใบไม้ เป็นต้น
2. ขยะรีไซเคิลหรือขยะมูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ กระจก เครื่องดื่ม เศษพลาสติก เศษโลหะอะลูมิเนียม ยางรถยนต์ และกล่องเครื่องดื่ม เป็นต้น
3. ขยะทั่วไปหรือมูลฝอยทั่วไป คือ ขยะมูลฝอยประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะมูลฝอยย่อยสลายขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะย่อยสลายยาก และไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถังพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป และถุงพลาสติกเปื้อนเศษอาหาร เป็นต้น
4. ขยะอันตรายหรือมูลฝอยอันตราย คือ ขยะมูลฝอยที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่างๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุที่กัดกร่อน วัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อนวัตถุที่ทำให้เกิดการระคายเคือง และวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช และกระป๋องสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น

บำรุงรินทร์บันเทิง (2555, น. 62-63) ได้จำแนกประเภทของมูลฝอยดังนี้

1. มูลฝอยทั่วไป มูลฝอยทั่วไปสามารถแยกตามแหล่งกำเนิดได้เป็น 2 ประเภท คือ
 - 1.1 มูลฝอยจากครัวเรือน (Domestic Waste) ได้แก่ มูลฝอยที่เกิดขึ้นจากการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชน แยกย่อยออกได้เป็น 2 ชนิด คือ
 - 1.1.1 มูลฝอยธรรมดา (General Waste) คือ มูลฝอยทั่วไป ได้แก่ เศษอาหาร เศษแก้ว เศษโลหะ ใบไม้ กระดาษ และซากสัตว์ เป็นต้น

1.1.2 มูลฝอยอันตราย (Hazardous Waste) คือ มูลฝอยที่มีส่วนประกอบของสารพิษอันตรายปะปนอยู่ ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำยาทำความสะอาด อุปกรณ์บำรุงรักษารถยนต์ ภาชนะบรรจุสารเคมีต่าง ๆ และเวชภัณฑ์ เป็นต้น

1.2 มูลฝอยจากโรงงานอุตสาหกรรม (Industrial Waste) ได้แก่ มูลฝอยที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตของโรงงานต่าง ๆ ซึ่งแยกย่อยออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

1.2.1 มูลฝอยธรรมดาที่ไม่มีสารพิษปะปน (General Waste) ได้แก่ กระดาษ พลาสติก เศษผ้า เศษแก้ว หนัง เศษไม้ และเศษเหล็ก เป็นต้น

1.2.2 มูลฝอยอันตราย (Hazardous Waste) ได้แก่ กรด สารโลหะหนัก แร่ หิน กัมมันตภาพรังสี แคดเมียม และโครเมียม เป็นต้น

1.3 มูลฝอยจากงานเกษตรกรรม (Agricultural Waste) ได้แก่ มูลฝอยที่เกิดจากการเกษตร เช่น ยาฆ่าแมลง ปุ๋ยเคมี และฮอร์โมน เป็นต้น

2. มูลฝอยอันตราย มูลฝอยอันตรายไม่ได้ถูกผลิตจากอุตสาหกรรมแต่อย่างใดเท่านั้น ผู้อาศัยตามบ้านเรือนก็มีส่วนทิ้งมูลฝอยที่มีส่วนประกอบของสารเคมีต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน แม้แต่โรงพยาบาลก็มีส่วนเพิ่มปริมาณมูลฝอยติดเชื้อในชุมชน ปัญหาสำคัญของมูลฝอยอันตราย คือ การที่คนทั่วไปไม่ค่อยรู้และระมัดระวังถึงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นจากมูลฝอยประเภทนี้ เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่อยู่ ซึ่งหากยังไม่มีการแยกมูลฝอยชนิดนี้ออกจากมูลฝอยตามบ้านเรือนแล้วก็จะเกิดการแพร่กระจายและสะสมของมูลฝอยอันตราย อันจะก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ขยะมูลฝอยสามารถแบ่งออกได้หลายประเภท ตามลักษณะทางกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นขยะย่อยสลายขยะรีไซเคิลขยะทั่วไป และโดยเฉพาะขยะอันตรายที่ต้องระมัดระวังถึงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นมากเป็นพิเศษ ซึ่งหากยังไม่มีการแยกมูลฝอยชนิดนี้ออกจากมูลฝอยตามบ้านเรือนแล้วก็จะเกิดการแพร่กระจายและสะสมก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมได้

ผลกระทบของขยะมูลฝอย

อดิศักดิ์ ทองไข่มุกต์สุณีปิยะพันธุ์พงศ์ค้นภวัศบัวสรวงและอิมรานหะยีบากา(2545, น. 11) กล่าวว่า ขยะมูลฝอยที่มีการจัดเก็บอย่างไม่ถูกหลักสุขาภิบาลจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. ความสกปรก มูลฝอยจะเป็นสาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้สิ่งแวดล้อมต่างๆ ของชุมชนเกิดความสกปรกหรือต้องเสียสภาวะที่ดีไป เช่น ทำให้แหล่งน้ำสกปรก ดินสกปรก และอากาศเสีย เป็นต้น

2. แหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและแมลง ในมูลฝอยอาจจะมีเชื้อโรคบางชนิดปะปนมา โดยอาศัยมูลฝอยเป็นแหล่งแพร่กระจายของเชื้อนั้น ๆ ทำให้เป็นอันตรายต่อชุมชน นอกจากนี้มูลฝอยที่ถูกปล่อยปละละเลยไม่กำจัดให้ถูกต้องจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงวัน ซึ่งเป็นสัตว์ที่นำโรคต่างๆ มาสู่คนได้อีกด้วย

3. การเสี่ยงต่อสุขภาพ ชุมชนที่ขาดการกำจัดมูลฝอยที่ถูกต้องตามเกณฑ์ทางสุขาภิบาลจะทำให้ประชาชนในชุมชนนั้นเสี่ยงต่อการเป็นโรคต่าง ๆ ได้โดยง่าย เช่น โรคของระบบทางเดินอาหารทั้งที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียและพยาธิต่าง ๆ เป็นต้น

4. ทำให้ชุมชนขาดความสวยงาม การเก็บรวบรวมและกำจัดมูลฝอยที่ดีและถูกต้อง จะช่วยทำให้ชุมชนนั้นเกิดความสง่างาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความน่าอยู่ น่าดู

5. เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย มูลฝอยบางประเภทสามารถติดไฟได้ง่ายและเป็นเชื้อเพลิงอย่างดี ดังนั้นหากชุมชนไม่มีการจัดการมูลฝอยที่ดีจะทำให้เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยได้ รวมทั้งวิธีการกำจัดมูลฝอยโดยการเผากลางแจ้ง อาจเป็นสาเหตุของการเกิดไฟไหม้ป่าหรือบ้านได้

6. ผลกระทบต่อดิน เนื่องจากมูลฝอยที่ทิ้งลงไปนั้นมีทั้งมูลฝอยสดพวกอินทรีย์สารที่ย่อยสลายได้ง่าย และมูลฝอยแห้ง เช่น กระดาษ พลาสติก ไม้ กระบองที่บรรจุสารเคมีต่าง ๆ ซึ่งบางอย่างนั้นไม่สามารถย่อยสลายได้ในทันที ต้องใช้เวลานานทำให้ลักษณะทางกายภาพของดินเปลี่ยนไป และสารเคมีที่เกิดจากการรั่วไหลลงดินทำให้เกิดมลพิษ

7. ผลกระทบต่อแหล่งน้ำ เพราะมูลฝอยสามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งน้ำ เนื่องจากอินทรีย์สารที่เน่าเปื่อยในมูลฝอยที่ถูกน้ำชะล้างไหลลงในแม่น้ำลำคลอง ผลที่ตามมาทำให้แหล่งน้ำนั้นเกิดการเน่าเสียเป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์

8. ผลกระทบต่ออากาศ การกำจัดมูลฝอยที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาลก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศจากกลิ่นเหม็นของมูลฝอย ตลอดจนควันและละอองเถ้าถ่านต่าง ๆ ที่เกิดจากการเผาไหม้ของมูลฝอย รวมทั้งการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองในบริเวณใกล้เคียง

รณภูมิพลนามินทร์ (2553, น. 11) กล่าวว่า ปริมาณของขยะมูลฝอยนั้นนับวันจะเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนของประชากร หากไม่มีการกำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากขยะมูลฝอยต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ขยะมูลฝอยก่อให้เกิดปัญหาต่อสภาพแวดล้อมอย่างมากและยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมดังนี้

1. ขยะมูลฝอยเป็นแหล่งอาหารและแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงนำโรค เช่น แมลงวัน แมลงสาบ ยุง ฯลฯ และเป็นที่พักซ่อนของหนูและสัตว์อื่นๆ

2. ขยะมูลฝอยทำให้เกิดกลิ่นเหม็นและก่อให้เกิดความรำคาญ

3. ขยะมูลฝอยที่ทิ้งเกลื่อนกลาด ถูกลมพัดกระจัดกระจายไปตกอยู่ตามพื้นเป็นทัศนียภาพที่ไม่น่าดู เป็นที่รังเกียจแก่ผู้พบเห็น และผู้ที่อาศัยบริเวณใกล้เคียง

4. ขยะมูลฝอยที่ตกอยู่หรือถูกทิ้งลงในคูคลองหรือทางระบายน้ำ สกตกั้นการไหลของน้ำ ทำให้แหล่งน้ำสกปรก และเกิดการเน่าเสีย

5. น้ำเสียที่เกิดจากขยะ ซึ่งมีทั้งสารอินทรีย์ สารอนินทรีย์ เชื้อโรค และสารพิษต่างๆ เจือปนอยู่ เป็นสาเหตุให้เกิดความเสื่อมโทรมของพื้นดิน ทำให้ดินมีคุณสมบัติเป็นดินต่างหรือดินกรดได้

6. ในกรณีที่น้ำเสียจากกองขยะไหลลงสู่แหล่งน้ำ ทั้งแหล่งน้ำผิวดินหรือแหล่งน้ำใต้ดิน ทำให้คุณภาพน้ำเสียไป เป็นอันตรายต่อผู้ใช้น้ำ และสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำ นอกจากนั้นสิ่งสกปรกต่างๆ ที่เจือปนในน้ำ จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ของน้ำ ทำให้สัตว์น้ำที่มีค่าบางชนิดสูญพันธุ์ไป นอกจากนี้ น้ำที่มีสิ่งสกปรกเจือปนอยู่ย่อมไม่เหมาะแก่การอุปโภคบริโภค แม้จะนำไปปรับปรุงคุณภาพแล้วก็ตาม เช่น การทำระบบน้ำประปา ซึ่งก็ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำมากขึ้น

7. ขยะมูลฝอยทำให้เกิดมลพิษแก่อากาศ ขยะมูลฝอยที่กองทิ้งไว้ในเขตชุมชน หรือที่กองทิ้งไว้ในแหล่งกำจัด ซึ่งไม่มีการฝังกลบ หรือขยะที่ทำการเก็บขนโดยพาหนะที่ไม่มีการปกปิดอย่างมิดชิด จะส่งกลิ่นเหม็น และเศษชิ้นส่วนของขยะมูลฝอยที่สามารถปลิวไปในอากาศ ทำให้เกิดความสกปรกให้กับบริเวณข้างเคียงได้ นอกจากนี้ขยะมูลฝอยที่กองทิ้งไว้นานๆ จะมีก๊าซที่เกิดจากการหมักได้แก่ ก๊าซชีวภาพ ซึ่งติดไฟหรือเกิดระเบิดขึ้นได้ และก๊าซไข่เน่า (ก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์) ซึ่งมีกลิ่นเหม็น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ปริมาณของขยะมูลฝอยนั้นนับวันจะเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนของประชากร ซึ่งหากมีการจัดเก็บอย่างไม่ถูกหลักสุขาภิบาลจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งทำให้สิ่งแวดล้อมต่างๆ เกิดความสกปรกขาดความสวยงาม เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและแมลงเสี่ยงต่อสุขภาพเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย และยิ่งเกิดผลกระทบต่อดิน แหล่งน้ำ และอากาศอีกด้วย

การจัดการขยะมูลฝอย

การจัดการขยะมูลฝอย คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการควบคุมการเกิด (Generation) การรวบรวมกักเก็บ (Storage) การเก็บขน (Collection) การขนถ่ายและการขนส่ง (Transfer and Transport) การปรับแต่งเปลี่ยนรูป (Procession) และการกำจัด (Disposal) โดยจะต้องมีวิธีการที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล เศรษฐศาสตร์ วิศวกรรม การอนุรักษ์ ภูมิทัศน์และประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ที่จำเป็นจะต้องพิจารณาแต่จะต้องไม่ลืมความต้องการของชุมชนด้วย (พีรนาถ คิตติ, อานูช แก้ววงศ์ และสุดสาคร พุกงาน, 2550, น. 9)

จากปัญหาการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยในปัจจุบัน ก่อให้เกิดผลกระทบติดตามมาในหลายด้าน ทั้งต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งแนวทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่ดี คือ การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ซึ่งได้แก่วิธีการต่าง ๆ เพื่อไม่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยมากขึ้นโดยไม่จำเป็น และเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้การกำจัดขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นการลดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด (Source Reduction) ก่อนที่จะไปแก้ที่ปลายเหตุ (End of Pipe) ต่อไป ซึ่งแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมีดังนี้ (บริษัท เอสจีเอส เอนไวรอนเมนทอลเซอร์วิสเชส จำกัด, 2550, น. 12)

1. การหลีกเลี่ยง (Reject) คือ การหลีกเลี่ยงหรืองดการใช้และบริโภคสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม เช่น ย่อยสลายยาก ตัวอย่างของการหลีกเลี่ยง ได้แก่

- 1.1 หลีกเลี่ยงการใช้โฟมในการบรรจุหีบห่อหรือภาชนะต่าง ๆ
- 1.2 การใช้ถุงพลาสติกที่ย่อยสลายได้เองในการบรรจุของ
- 1.3 การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกที่ย่อยสลายยาก
- 1.4 หลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของสารซีเอฟซี
- 1.5 หลีกเลี่ยงการใช้สารพิษทุกชนิด เช่น ดีดีที สารกำจัดแมลงทุกชนิด ฯลฯ

2. การลดปริมาณ (Reduce) คือ การลดขนาด จำนวน ปริมาณ วัสดุ ที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอย ตัวอย่างได้แก่

- 2.1 การใช้ตะกร้าในการไปซื้อของ
- 2.2 การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่บรรจุปริมาณเหมาะสม แทนการซื้อบ่อยครั้ง
- 2.3 การใช้กระดาษสองหน้าในงานทั่วไป

3. การนำมาใช้ซ้ำ (Reuse) คือ การนำเอาสิ่งของนั้นกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ในสภาพเดิมตัวอย่างของการนำมาใช้ซ้ำ ได้แก่

3.1 การนำถุงพลาสติกมาใช้เป็นถุงรวบรวมขยะมูลฝอย

3.2 การนำขวดมาล้างเพื่อใช้บรรจุน้ำหรือนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น

4. การซ่อมแซมเพื่อใช้ใหม่ (Repair) คือ การนำของชำรุด เสียหาย มาซ่อมแซมปรับปรุง เพื่อให้สามารถใช้งานได้ดังเดิม ตัวอย่างการซ่อมแซม ได้แก่

4.1 การซ่อมแซม โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ เช่น เตารีด พัดลม ฯลฯ

4.2 การปะยางในรถยนต์หรือการหล่อตอกยางรถยนต์

5. การแปรสภาพเพื่อใช้ใหม่ (Recycle) คือ การนำวัสดุที่ไม่ใช้เข้าสู่กระบวนการแปรเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ วิธีบางอย่างไม่ต้องใช้เทคโนโลยีมากนัก เช่น การทำรองเท้าหรือถังรองรับมูลฝอยจากยางรถยนต์ การทำพรมเช็ดเท้าจากเศษผ้า ในบางวิธีต้องนำเข้าสู่กระบวนการแปรสภาพโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น การนำแก้วมาหลอมใหม่ การนำเศษเหล็กไปหลอมใหม่เพื่อผลิตเหล็กเส้น ซึ่งการแปรสภาพใหม่โดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูงนี้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นต้นได้โดยการแยกมูลฝอยของตนเอง เพื่อนำไปขายให้ผู้รับซื้อของเก่าในท้องถิ่นซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับตนเองอีกด้วย

ประธานตั่งสิกบุตร (2549, น. 181) ได้กล่าวว่า “การจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดจะเกิดได้ต่อเมื่อผู้สร้างขยะเป็นผู้จัดการขยะด้วยตัวเอง” หลักการนี้ต้องการชี้ให้เห็นว่า การจัดการขยะด้วยความรับผิดชอบของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ หากเรารับรู้ภาระและหน้าที่ที่เราต้องเกี่ยวข้องในฐานะผู้สร้างขยะ มิใช่การทิ้งขยะตามที่เข้าใจในปัจจุบัน ผู้สร้างขยะควรจะทราบภาระหน้าที่การกำจัดของเสียที่ตนเองสร้างขึ้นให้คืนสู่สิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ซึ่งในคราวเดียวกันเขาก็จะระลึกถึงการใช้ทรัพยากรที่ง่ายต่อการจัดการและกำจัด แต่เท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ประชาชนถูกระบบจัดการให้มีผู้ทำหน้าที่กำจัดขยะแต่เพียงอย่างเดียว ประชาชนจึงไม่สนใจที่ไปที่ไปของขยะ เราจึงเรียกการกำจัดขยะว่าเป็น “การทิ้งขยะ” เป็นความเข้าใจที่ผิดพลาดมานาน

สุรศักดิ์โอสถิตยพร (2550, น. 13) กล่าวถึงการจัดการกับขยะโดยวิธี 5 R ดังนี้

Reduce เป็นการลดปริมาณขยะที่แหล่งกำเนิด เพื่อให้คงเหลือขยะน้อยที่สุด เช่น ซื้อผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นเท่านั้น วางแผนในการซื้อ ไม่ซื้อพร่ำเพรื่อเกินความจำเป็น ซื้อผลิตภัณฑ์ที่บรรจุในหีบห่อที่ทำจากวัสดุซึ่งผ่านกระบวนการรีไซเคิล โดยจะสังเกตได้จากเครื่องหมาย และซื้อสินค้าที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

Repair เป็นการซ่อมแซมสิ่งของต่างๆ ที่เสีย แต่สามารถนำมาใช้ต่อได้หากมีการซ่อมแซมแทนที่จะทิ้งเป็นขยะ อาจจะเริ่มจากการพิจารณาสินค้าตั้งแต่การเลือกซื้อ โดยเลือกสินค้าที่มีคุณภาพดี ใช้ได้นาน และสามารถซ่อมแซมได้ หากเกิดการเสียหาย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้อีก ทำให้ไม่สิ้นเปลืองเงินเพื่อซื้อของใหม่ และยังคงลดปริมาณและขยะลงได้ส่วนหนึ่ง เป็นการช่วยลดปริมาณขยะโดยรวมลงได้อีกทั้งยังเป็นการช่วยประหยัดทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน ส่งผลให้มลพิษที่จะเกิดจากขยะลดลงอีกด้วย

Reuse เป็นการนำขยะกลับไปใช้ใหม่ การใช้ผลิตภัณฑ์ซ้ำแล้วซ้ำอีก ตามรูปแบบที่เป็นต้นกำเนิดของมัน ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ต้องการของครอบครัวหนึ่งอาจเป็นสิ่งที่ต้องการของอีกครอบครัว

หนึ่งก็ได้ การนำกลับไปใช้ใหม่ ไม่จำเป็นต้องหมายถึงว่าสินค้าต้องถูกนำไปใช้ซ้ำโดยเจ้าของเดิม เช่น ใช้ถุงผ้าสำหรับใส่ของแทนถุงพลาสติกหรือถุงกระดาษ ใช้กระดาษสองหน้า ใช้ผ้าเช็ดทำความสะอาด แทนกระดาษทิชชู นำกระป๋องหรือกล่องที่เคยโยนทิ้งบ่อยๆ มาดัดแปลงทำเป็นที่ใส่ของกระจุกกระจิก Recycle เป็นการนำผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ โดยเข้ากระบวนการผลิตใหม่ ให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ใกล้เคียงของเดิมหรือของใหม่ที่สามารถนำมาใช้ได้ อีก เช่น ถุงพลาสติกใช้แล้วเอาไปรีไซเคิลเป็นพรมปูพื้น กระดาษใช้แล้วเอาไปรีไซเคิลเป็นกระดาษชำระ เป็นต้น

Reject เป็นการกำจัดขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือนำไปรีไซเคิลได้หรือเป็นขยะที่มีพิษ วิธีการกำจัดได้โดยการนำไปเผาด้วยเตาเผาขยะ (Incineration) การฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ (Sanitary Landfill) และการเทลงกองไว้บนพื้นดิน (Dumping on Land)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เป็นแนวทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่ต้นซึ่งได้แก่ วิธีการต่าง ๆ เพื่อไม่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยมากขึ้นโดยไม่จำเป็น โดยแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด สามารถทำได้หลายแนวทาง ทั้งการหลีกเลี่ยงหรือลดการใช้และบริโภคสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมลดขนาดจำนวน ปริมาณ วัสดุ ที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยการนำมาใช้ซ้ำการซ่อมแซมเพื่อใช้ใหม่ และการแปรสภาพเพื่อใช้ใหม่ ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากที่สุด

การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนปัจจุบันมีกิจกรรมในระบบการจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ตั้งแต่การคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การคัดแยกขยะมูลฝอย

การคัดแยกขยะมูลฝอย หมายถึง กระบวนการคัดแยกขยะมูลฝอยประเภทต่างๆ ตามแต่ลักษณะองค์ประกอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำขยะมูลฝอยหรือวัสดุเหลือใช้ไปใช้ประโยชน์อื่น โดยการเลือกวัสดุเฉพาะอย่างออกจากกองขยะมูลฝอยรวม ซึ่งจะส่งผลในการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องนำไปกำจัด โดยสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่แหล่งกำเนิด มีการจัดวางภาชนะให้เหมาะสม ตลอดจนวางระบบการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับระบบการคัดแยกขยะมูลฝอย (อาณัติ ต๊ะปันทา, 2553, น. 70)

เทวัญพัฒน์พงศ์ศักดิ์ (2550, น.14) กล่าวถึง กรรมวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยโดยทั่วไปมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การแยกวัสดุที่ยังมีประโยชน์จากแหล่งกำเนิดมูลฝอย (Recycling Source Separation) การแยกวัสดุนี้จะถูกคัดแยกตั้งแต่แหล่งกำเนิด เช่น บ้านเรือน โรงเรียน ตลาด ฯลฯ โดยที่ผู้ทิ้งมูลฝอย แยกประเภทมูลฝอยแต่ละชนิดและทิ้งลงในถังมูลฝอยหรือภาชนะใส่มูลฝอยเฉพาะประเภทที่ได้จัดเตรียมไว้ กิจกรรมการแยกวัสดุจากแหล่งกำเนิดนี้เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งของระบบการจัดการมูลฝอย เพราะปริมาณของมูลฝอยที่ต้องกำจัดรวมกัน หมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อจัดการมูลฝอยซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุมกิจกรรมการแยกมูลฝอยนี้เอง

2. การแยกวัสดุที่ยังมีประโยชน์ออกจากกองมูลฝอยรวม มักกระทำที่สถานีขนถ่ายมูลฝอยหรือโรงแปรรูปมูลฝอย (Recycling-Materials Recovery) วิธีการที่นิยมใช้ ได้แก่ การย่อยขนาดของมูลฝอยให้เล็กก่อน แล้วแยกส่วนหนักและส่วนเบาออกจากกันด้วยการพ่นอากาศ จากนั้นนำส่วนหลังของมูลฝอยที่ได้มาแยก เหล็ก อะลูมิเนียมและแก้ว ออกจากส่วนอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบของกระบวนการผลิตใหม่ต่อไป

ธงชัยทองทวี(2553, น. 12)กล่าวถึง กรรมวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยมีดังนี้

1. การคัดแยกที่แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละแหล่งกำเนิด รวมทั้งปริมาณและลักษณะที่แตกต่างกันของขยะมูลฝอยด้วย โดยผู้ที่อยู่ในแหล่งกำเนิดจะคัดแยกวัสดุที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในแหล่งนั้น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ ขวดแก้ว พลาสติก และโลหะ เป็นต้น ไว้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำไปขายให้ผู้รับซื้อของเก่า

2. การคัดแยกโดยเจ้าหน้าที่ผู้เก็บรวบรวมขยะมูลฝอย เมื่อรถเก็บขนมาถึงจุดรวบรวมขยะมูลฝอยขนาดย่อยแล้ว เจ้าหน้าที่พวกหนึ่งจะยกถังขยะมูลฝอยเทลงในกระบะรถเก็บขน เจ้าหน้าที่อีกพวกหนึ่งจะทำการคัดแยกวัสดุต่าง ๆ จากขยะมูลฝอยที่เทใส่ตะกร้าและระหว่างทางขณะรถเก็บขนวิ่งไปยังจุดหมายต่อไปจนถึงสถานที่กำจัด

3. การคัดแยกที่สถานที่กำจัดหรือขนถ่ายขยะมูลฝอย เมื่อรถเก็บขนขยะมูลฝอยมาถึงสถานที่กำจัดหรือสถานที่ขนถ่ายขยะมูลฝอย จะเทขยะมูลฝอยบนรถลงยังบริเวณที่กำหนด ซึ่งจะมีผู้คนอีกจำนวนหนึ่งมาทำการคัดแยกด้วยการขุดค้นสิ่งที่สามารถนำไปขายได้ แล้วแยกรวบรวมไว้ในถุงพลาสติกที่จัดหามา

อนึ่ง การคัดแยกมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากครัวเรือน เป็นสิ่งที่สำคัญและจะเกิดอรรถประโยชน์มากกว่าการคัดแยกมูลฝอยที่กองมูลฝอยรวม ณ สถานที่กำจัด เพราะจะใช้ค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่า ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่า คุณภาพของวัสดุที่คัดแยกจะดีกว่า และประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่า

กรรณิการ์ ชูจันทร์ (2554, น. 18) กล่าวถึง ขั้นตอนการคัดแยกขยะมูลฝอย ดังนี้

1. คัดแยกขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้หรือขยะรีไซเคิลออกจากขยะมูลฝอยย่อยสลาย ขยะมูลฝอยอันตราย และขยะมูลฝอยทั่วไป

2. เก็บกักขยะมูลฝอยที่ทำการคัดแยกแล้วในถุงหรือถังรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทที่หน่วยงานราชการกำหนด

3. เก็บกักขยะมูลฝอยที่ทำการคัดแยกแล้วในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่กีดขวางทางเดิน โดยอยู่ห่างจากสถานที่ประกอบอาหาร ที่รับประทานอาหาร และแหล่งน้ำดื่ม

4. ให้เก็บกักขยะมูลฝอยอันตรายหรือภาชนะบรรจุสารที่ไม่ทราบแน่ชัด เป็นสัดส่วนแยกต่างหากจากขยะมูลฝอยอื่น ๆ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของสารพิษหรือการระเบิด เพื่อแยกทิ้งตามรูปแบบการเก็บรวบรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมี 3 แบบหลัก ๆ ได้แก่ 1) การเก็บจากหน้าบ้านพร้อมขยะมูลฝอยทั่วไป โดยการเก็บขนมีช่องแยกขยะมูลฝอยอันตราย 2) การเก็บจากหน้าบ้านตามวันที่กำหนด โดยมีรถเก็บขยะมูลฝอยอันตรายโดยเฉพาะ และ 3) การนำไปทิ้งในภาชนะหรือสถานที่รวบรวมขยะมูลฝอยอันตรายของชุมชนที่จัดไว้เฉพาะ

5. ห้ามกักเก็บขยะมูลฝอยอันตรายไว้รวมกัน โดยให้แยกเก็บเป็นประเภท ๆ หากเป็นของเหลวให้ใส่ถังหรือภาชนะบรรจุที่มิดชิดและไม่รั่วไหล และห้ามเทของเหลวต่างชนิดปนกัน เนื่องจากอาจเกิดการระเบิด หากเป็นของแข็งหรือกิ่งของแข็งให้เก็บใส่ถังหรือภาชนะที่แข็งแรง

6. หลีกเลี่ยงการเก็บกักขยะมูลฝอยที่ทำการคัดแยกแล้วและมีคุณสมบัติที่เหมาะสมแก่การเพาะพันธุ์ของพาหะนำโรคหรือที่อาจเกิดการรั่วไหลของสารพิษไว้เป็นเวลานาน

7. หากมีการใช้น้ำทำความสะอาดวัสดุคัดแยกแล้วหรือวัสดุเหลือใช้ที่มีไขมันหรือตะกอนปนเปื้อน จะต้องระบายน้ำเสียนั้นผ่านตะแกรงและบ่อดักไขมันก่อนระบายสู่อ่างน้ำสาธารณะ

8. ห้ามเผา หลอม สกัด หรือดำเนินกิจกรรมอื่นใดเพื่อการคัดแยก การสกัด โลหะมีค่าหรือการทำลายขยะมูลฝอยในบริเวณที่พักอาศัย หรือพื้นที่ที่ไม่มีระบบป้องกันและควบคุมของเสียที่จะเกิดขึ้น

บัณฑิตคัมภีร์(2555, น. 10) กล่าวถึง การคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อให้สะดวกแก่การนำไปกำจัดหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้สามารถกระทำได้ ดังนี้

1. ขยะเศษอาหารหรือขยะที่เน่าเสียได้เป็นขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายได้ง่าย มีความชื้นมากส่งกลิ่นเหม็นได้อย่างรวดเร็วขยะมูลฝอยประเภทนี้กำจัดและนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยการหมักทำปุ๋ยใช้ในการเกษตรได้ตัวอย่างขยะเศษอาหาร เช่น เศษผัก ผลไม้ เปลือกผลไม้ เนื้อสัตว์เศษอาหาร ฯลฯ

2. ขยะรีไซเคิลหรือขยะมูลฝอยยังใช้ได้ขยะมูลฝอยประเภทนี้บางส่วนสามารถแยกนำมาแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ได้เป็นการประหยัดพลังงานและทรัพยากรได้แก่แก้วพลาสติกกระดาษ กระดาษอะลูมิเนียมกระป๋องเหล็กเศษผ้า ฯลฯ

3. ขยะพิษ/อันตรายถือเป็นขยะมูลฝอยอันตรายที่จำเป็นต้องแยกทิ้งต่างหากเนื่องจากสมบัติทางกายภาพเคมีและชีวภาพเช่นติดไฟง่ายระเบิดได้มีสารกัดกร่อนขยะพิษได้แก่ถ่านไฟฉาย หลอดไฟกระป๋องยาฆ่าแมลงเครื่องสำอางน้ำมันเครื่องภาชนะน้ำยาทำความสะอาดสุขภัณฑ์ ฯลฯ

4. ขยะที่ต้องทิ้งเป็นขยะมูลฝอยที่ไม่สามารถนำมารีไซเคิลได้และไม่สามารถแยกเป็นประเภทต่างๆได้ขยะทั้ง 3 ประเภทข้างต้นทำให้ต้องทิ้งเพื่อให้รถมาเก็บขนไปทำลายหรือกำจัดต่อไปเช่นเศษกระจกแตกเปลือกลูกอมซองขนมซองบะหมี่สำเร็จรูป ฯลฯ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การคัดแยกขยะมูลฝอยเป็นกระบวนการคัดแยกขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ ตามแต่ลักษณะองค์ประกอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำขยะมูลฝอยหรือวัสดุเหลือใช้ไปใช้ประโยชน์อีก สามารถทำได้โดยการแยกวัสดุที่ยังมีประโยชน์จากแหล่งกำเนิดมูลฝอยซึ่งทำการคัดแยกตั้งแต่แหล่งกำเนิด และการแยกวัสดุที่ยังมีประโยชน์ออกจากกองมูลฝอยรวม ซึ่งมีผลกระทบต่อสถานียกถ่ายมูลฝอยหรือโรงแปลงรูปมูลฝอย

2. การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยหมายถึงกิจกรรมตั้งแต่การขนถ่ายขยะมูลฝอยจากถังขยะซึ่งอาจเป็นถังขยะจากแต่ละบ้านเรือนหรือถังขยะรวม รวมถึงการขนขยะมูลฝอยไปถ่ายไว้ที่จุดหมายปลายทางซึ่งอาจเป็นสถานียกถ่ายขยะมูลฝอยหรือโรงงานแปลงรูปขยะมูลฝอยกำจัดขยะมูลฝอยในขั้นสุดท้ายดังนั้นงานเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยนี้เป็นงานที่กระทำโดยประชาชนก่อนที่จะส่งให้บริการของรัฐมาเก็บขนและนำไปกำจัดในขั้นต่อไปจึงเป็นหน้าที่ของแต่ละบ้านเรือนจะต้องให้ความร่วมมือกันนำขยะใส่ลงในถังขยะอาจจะเป็นถังขยะของเจ้าของบ้านเองหรือถังขยะที่ฝ่ายองค์การบริหารส่วน

ตำบลจัดเตรียมไว้ให้ความร่วมมือของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งและมีผลต่อประสิทธิภาพของระบบการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยโดยในการเก็บรวบรวมขยะสามารถแบ่งตามลักษณะของการรวบรวมได้เป็น 2 ลักษณะดังนี้(ธงชัยทองทวี, 2553, น. 13)

1. การเก็บรวบรวมขยะณจุดกำเนิด (Collection at Origin) หมายถึงการเก็บรวบรวมขยะของครัวเรือนที่พักอาศัยหรือสถานที่ทำการต่างๆ ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของขยะที่เกิดขึ้นในครั้งแรก โดยปกติก็จะต้องมีการรวบรวมขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมดมารวมใส่ลงในถังขยะหรือภาชนะที่ใช้รวบรวมขยะโดยเฉพาะเพื่อให้ขยะชนิดต่างๆที่เกิดขึ้นนั้นอยู่ในสภาพที่พร้อมจะนำไปกำจัดได้โดยสะดวกพวกขยะสดเช่นเศษอาหารควรจระรินน้ำออกให้แห้งก่อนแล้วจึงเทรวมลงในถังขยะก็จะช่วยป้องกันกลิ่นเหม็นและยืดอายุการใช้งานของถังขยะได้ดีขึ้นอีกด้วย

2. การเก็บรวบรวมขยะในชุมชน (Community Collection) หมายถึงบริการการเก็บรวบรวมขยะจากที่ต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อนำไปกำจัดโดยทั่วไปจัดทำเป็น 3 รูปแบบด้วยกันคือ เทศบาลหรือองค์กรของรัฐจัดทำ (Municipal Collection System) การทำสัญญาจ้าง (Contract System) และประชาชนจัดทำด้วยตนเอง (Individual Collection and Disposal)

จากรูญ ยาสมุทร (2545, น. 12-13) กล่าวว่า จุดเริ่มต้นของการรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ของแต่ละครัวเรือน สิ่งที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับระบบการรวบรวมขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาลมีดังนี้

1. ควรมีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาลไว้ประจำครัวเรือนเพื่อรองรับขยะมูลฝอยไว้ชั่วคราวก่อนที่จะนำไปกำจัดต่อไป โดยทั่วไปถังรองรับขยะมูลฝอยควรมีลักษณะดังนี้ คือ

- 1.1 มีขนาดโตพอที่จะรองรับมูลฝอยได้ตลอดระยะเวลาที่จะนำไปกำจัด
- 1.2 มีน้ำหนักพอที่จะเคลื่อนย้ายได้สะดวก ถึงแม้ว่าจะบรรจุมูลฝอยเต็มแล้วก็ตาม
- 1.3 มีความแข็งแรงไม่รั่วซึม อาจทำด้วยไม้หรือโลหะที่ไม่เป็นสนิม
- 1.4 มีฝาครอบสนิท มีหูหิ้วเพื่อสะดวกในการยกและถ่ายเท
- 1.5 เป็นรูปกลมและเรียบ กันถึงถ้าทำให้มันได้จะสะดวกในการทำความสะอาด
- 1.6 ไม่ควรมีขนาดสูงเกินไป จะทำให้หกล้มได้ง่าย
- 1.7 ควรมีขาตั้งรองรับถังเพื่อสะดวกต่อการมองเห็นได้ง่ายและป้องกันถังพลิกหรือแยกมูลฝอย
- 1.8 สถานที่ตั้งถังรองรับมูลฝอยควรตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสมสะดวกในการทิ้ง

หรือแยกมูลฝอย

2. ไม่ควรนำขยะมูลฝอยไปกองทิ้งไว้ตามที่ต่าง ๆ ภายในบ้านหรือที่สาธารณะ เพราะอาจก่อให้เกิดมลภาวะต่อผู้อื่นและต่อสิ่งแวดล้อม

3. ไม่ควรรวบรวมขยะมูลฝอยแล้วเผาตามที่ต่างๆ หรือแม้แต่ภายในบริเวณบ้านของตัวเอง เพราะการเผามูลฝอยทำให้เกิดควันและเขม่า เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

4. ควรมีการจัดสถานที่สำหรับรวบรวมขยะมูลฝอย (Point of Collection) หรือสิ่งของ/วัสดุที่ไม่ใช้แล้วหรือใช้การไม่ได้ เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมก่อนที่จะนำไปกำจัดอีกทอดหนึ่ง หรือนำมาซ่อมแซมปรับปรุงไว้ใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป

5. ขยะมูลฝอยที่เป็นอันตราย เช่น เศษแก้ว ไข่มดโกนที่ใช้แล้ว ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ ฯลฯ ควรมีสถานที่เก็บรวบรวมที่เป็นสัดส่วน ปลอดภัยจากเด็ก สัตว์เลี้ยง และแหล่งพลังงานความร้อนต่าง ๆ ก่อนนำไปกำจัดควรเก็บใส่ถุงปิดให้มิดชิด และแยกทิ้งต่างหาก

6. ถังรองรับมูลฝอยสามารถที่จะดัดแปลง นำภาชนะที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้ว เช่น ถังสี ถังผงซักฟอก ฯลฯ นำมาเป็นถังรองรับมูลฝอยได้

7. ระบบการรวบรวมมูลฝอยในครัวเรือนโดยทั่วไปจะมีอยู่ 3 ระบบ คือ

7.1 ระบบถังรวม (One-Can System) คือ สร้างเป็นถังรวมเพื่อใช้เป็นที่ยอมรับรวบรวมมูลฝอยทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นมูลฝอยเปียก มูลฝอยแห้ง และชี้เส้า

7.2 ระบบสองถัง (Two-Can System) คือ รวบรวมมูลฝอยโดยใช้ภาชนะ 2 ใบ ใบแรกใส่มูลฝอยเปียก ใบที่สองใส่พวกมูลฝอยแห้งและชี้เส้า

7.3 ระบบสามถัง (Three-Can System) คือ เก็บรวบรวมมูลฝอยโดยแบ่งแต่ละชนิดใส่ลงถังแต่ละใบไม่ปะปนกัน

บัณฑิต คุ่มวานิช (2555, น. 8) กล่าวว่า การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือนซึ่งเป็นจุดกำเนิดของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นครั้งแรกเพื่อให้ขยะมูลฝอยชนิดต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ในสภาพพร้อมที่จะนำมูลฝอยใส่ลงในถังและด้วยเหตุในครัวเรือนนั้นมีหลายชนิดถ้าหากเก็บรวมกันขยะมูลฝอยที่เป็นสารอินทรีย์จะย่อยสลายได้ง่าย ถ้าปะปนอยู่กับขยะมูลฝอยอื่นที่กำจัดยากก็จะทำให้ขยะมูลฝอยที่เป็นสารอินทรีย์กำจัดยากไปด้วยนอกจากนี้ขยะมูลฝอยหลายชนิดสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์โดยตรงหรือขายเป็นวัสดุได้อีกจึงควรมีการแยกประเภทเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งการแยกเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือนกระทำดังนี้

1. ระบบถังสองใบ (Two-Cans System) เป็นการแยกประเภทที่ขยะมูลฝอยเปียกถังหนึ่งและขยะมูลฝอยแห้งอีกถังหนึ่งเพื่อจัดเก็บแล้วนำไปกำจัดได้เหมาะสมและประหยัดมากขึ้น คือขยะมูลฝอยเปียกจำเป็นต้องเก็บทิ้งทุกวันเนื่องจากปล่อยน้ำคั่งไว้นานเกิดการบูดเน่าส่งกลิ่นเหม็นเน่ารำคาญได้โดยง่าย ส่วนขยะมูลฝอยแห้งเก็บแยกต่างหากจึงช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยและสะดวกในการกำจัด

2. ระบบถังสามใบ (Three-Cans System) เป็นการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยโดยการแยกถังมูลฝอยออกเป็น 3 ประเภท ถังใบแรกใส่ขยะมูลฝอยเปียกถังใบที่สองใส่ขยะมูลฝอยแห้งและถังใบที่สามใส่ขยะมูลฝอยจำพวกแก้วและขยะมูลฝอยอันตรายในบ้านเรือน เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย กระป๋องสารเคมี และแก้ว เป็นต้น ทำให้แยกประเภทขยะมูลฝอยได้มากขึ้นสะดวกในการกำจัดและปลอดภัยจากอันตรายขณะกำจัดและเก็บขน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นกิจกรรมตั้งแต่การขนถ่ายขยะมูลฝอยจากถังขยะรวมถึงการขนขยะมูลฝอยไปถ่ายไว้ที่จุดหมายปลายทางเพื่อนำไปกำจัดในขั้นสุดท้ายการเก็บรวบรวมขยะมีลักษณะ ทั้งการเก็บรวบรวมขยะณจุดกำเนิดซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมขยะจากจุดกำเนิดของขยะที่เกิดขึ้นในครั้งแรกและการเก็บรวบรวมขยะในชุมชนเพื่อนำไป

กำจัดซึ่งการแยกเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือนสามารถทำได้โดยใช้ระบบถังสองใบสำหรับแยกประเภทขยะมูลฝอยเปียกถังหนึ่งและขยะมูลฝอยแห้งอีกถังหนึ่ง หรืออาจใช้ระบบถังสามใบโดยถังใบแรกใส่ขยะมูลฝอยเปียกถังใบที่สองใส่ขยะมูลฝอยแห้งและถังใบที่สามใส่ขยะมูลฝอยอันตรายในบ้านเรือน ทำให้แยกประเภทขยะมูลฝอยได้มากขึ้น

3. การเก็บขนขยะมูลฝอย

การเก็บขนขยะมูลฝอย หมายถึง การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจากอาคารสถานที่ต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยและนำไปเทลงในพาหนะเก็บขน เพื่อขนส่งไปกำจัดต่อไป โดยการขนลำเลียงขยะมูลฝอยไปกำจัดมีหลายวิธี ดังนี้ (นิจนิรันดร์ สัมโอชา, 2552, น. 11)

1. การใช้แรงงานคนเพื่อขนขยะมูลฝอยไปกำจัด เป็นวิธีที่ใช้ตามชนบทที่ไม่มีหน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลในบ้านหรือที่ทำงานนั้น ๆ
2. การใช้รถขนขยะมูลฝอย เหมาะสำหรับชุมชนเมืองที่มีความหนาแน่น รถขนลำเลียงจะต้องมีที่ใส่ขยะมูลฝอยที่ทนทาน น้ำไม่รั่ว มีกระบะสูง มีฝาปิด เพื่อป้องกันขยะมูลฝอยในชุมชนเมืองซึ่งมีความซับซ้อนมากกว่าในชนบท เนื่องจากความหนาแน่นของที่อยู่อาศัย และเส้นทางลำเลียง เป็นต้น

บัณฑิต คุ่มวานิช (2555, น. 14) กล่าวถึง องค์ประกอบที่จำเป็นต้องพิจารณาเพื่อกำหนดรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการเก็บขนขยะมูลฝอยมี ดังนี้

1. รูปแบบการบริการแบ่งออกเป็นการให้บริการเก็บขนบ้านพักอาศัยและการให้บริการอาคารขนาดใหญ่
2. ระบบการเก็บขนขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็นการเก็บขนขยะมูลฝอยแบบบ้านต่อบ้านและการเก็บขนขยะมูลฝอยแบบกำหนดจุด
3. ความถี่ในการเก็บขนขยะมูลฝอย ควรคำนึงถึงลักษณะของขยะมูลฝอยสภาพภูมิอากาศ ขนาดลักษณะกิจกรรมของประชาชน และช่วงเวลาเก็บขน
4. อุปกรณ์ในการเก็บขนขยะมูลฝอยอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บขนขยะมูลฝอย ต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อสภาพท้องถิ่นอุปกรณ์ที่ใช้เก็บรวบรวม เช่น ภาชนะรองรับขยะมูลฝอย และไม้กวาดอุปกรณ์ที่ใช้เก็บขนขยะมูลฝอย เช่น รถยนต์เก็บขนขยะมูลฝอย เส้นทางในการเก็บขน การกำหนดเส้นทางเก็บขนขยะมูลฝอยสามารถกระทำได้ 4 วิธี ดังนี้
 - 4.1 วิธี Daily Route คือ วิธีการที่พนักงานจะต้องเก็บขนขยะมูลฝอยให้เสร็จภายในวันเดียวเพราะมีเส้นทางที่กำหนดแน่นอน
 - 4.2 วิธี Large Route คือ วิธีการที่พนักงานจะต้องเก็บขนขยะมูลฝอยให้เสร็จภายในสัปดาห์เพราะมีเส้นทางขนาดใหญ่
 - 4.3 วิธี Single Load คือ วิธีที่พนักงานต้องเก็บขนขยะมูลฝอยให้ได้เต็มคันรถโดยรถจะวิ่งหลายเส้นทางวิธีนี้ต้องคำนึงถึงขนาดรถจำนวนพนักงาน ระยะเวลาเดินทาง ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น และปัจจัยอื่นๆ อีก
 - 4.4 วิธี Definite Working Day คือ วิธีอาศัยเวลาทำงานปกติของพนักงาน โดยไม่มีปัจจัยอื่นกำหนดในการกำหนดเส้นทางให้มีประสิทธิภาพสูงสุดสามารถกระทำโดยพิจารณาข้อกำหนดดังต่อไปนี้) ไม่มีเส้นทางใดทับเส้นทางกันและควรมีสภาพภูมิประเทศเหมือนกันแต่

ละเส้นทาง2) เวลาที่ใช้ในการเก็บขนขยะมูลฝอยของแต่ละเส้นทางควรใช้เวลาเท่าๆ กัน3) จุดแรกที่ทำการเก็บขนขยะมูลฝอยในแต่ละเส้นทางไม่ควรอยู่ไกลจากสถานที่จอดรถเก็บขนขยะมูลฝอย 4) ถนนที่มีปัญหาการจราจรไม่ควรไปเก็บขนขยะมูลฝอยในช่วงเวลาเร่งด่วน 5) ถ้าเป็นเส้นทางเดียวควรพิจารณาเส้นทางในการเก็บขนขยะมูลฝอยเป็นแบบวงและ 6) ถ้าเป็นถนนที่ตรงแนวไปตลอดอาจให้พนักงานเก็บขนขยะมูลฝอยทั้งสองฟากถนนในเวลาเดียวกันก่อนที่จะขับไปพบสามแยก

สภาวิศวกร (2558, น. 15) กล่าวถึง ประเด็นที่ควรพิจารณาในการเก็บขนขยะมูลฝอยมีดังต่อไปนี้

1. วิธีในการเก็บขนขยะมูลฝอยเช่นระบบการเก็บขนแบบบ้านต่อบ้านและระบบการเก็บขนแบบจุดสำหรับวางถังคอนเทนเนอร์เป็นต้น

2. ความถี่ในการเก็บขนขยะมูลฝอยต้องพิจารณาจากลักษณะของขยะมูลฝอย ขนาดและความจุของภาชนะหรือสถานที่เก็บกักลักษณะกิจกรรมของประชาชนและช่วงเวลาเก็บขน

3. ประเภทและจำนวนของรถเก็บขนขยะมูลฝอยจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมในด้านต่างๆ ได้แก่ ปริมาณและลักษณะของขยะมูลฝอยที่ต้องเก็บขนวิธีการเก็บขนขยะมูลฝอยที่ใช้เช่นการเก็บรวบรวมโดยถังคอนเทนเนอร์จะต้องใช้รถยกคอนเทนเนอร์ร่วมด้วยค่าใช้จ่ายของรถยนต์เก็บขนขยะมูลฝอยเช่นราคาค่าซ่อมบำรุงอายุการใช้งานสภาพพื้นที่ให้บริการเช่นสภาพถนนจำนวนพนักงานเก็บขนและระยะทางและวิธีการขนส่งขยะมูลฝอย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การเก็บขนขยะมูลฝอยเป็นการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจากอาคารสถานที่ต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยและนำไปเทลงในพาหนะเก็บขน เพื่อขนส่งไปกำจัดต่อไป โดยสามารถทำได้หลายวิธี ทั้งการใช้แรงงานคนและการใช้รถขนขยะ ซึ่งในการเก็บขนขยะมูลฝอย ควรพิจารณาถึงวิธีการความถี่และจำนวนของรถเก็บขนขยะมูลฝอยด้วย

4. การกำจัดขยะมูลฝอย

การกำจัดขยะมูลฝอยเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการขยะมูลฝอย โดยการกำจัดขยะมูลฝอยมีหลายวิธีการที่จะเลือกใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมแต่โดยทั่วไปแล้วนั้นการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาลมีอยู่ 3 วิธีดังนี้(ธงชัยทองหวี, 2553, น. 15)

1. การเผา (Incineration) เป็นระบบที่ใช้จัดความเป็นพิษของขยะมูลฝอยหรือทำให้ขยะมูลฝอยหมดอันตรายและลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วยโดยใช้เตาเผาที่อุณหภูมิไม่ต่ำกว่า 800 องศาเซลเซียสเพื่อให้เกิดการเผาไหม้ที่สมบูรณ์และยังต้องมีระบบกำจัดมลพิษของไอเสียก่อนระบายออกทางปล่องการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีนี้จะเสียค่าใช้จ่ายสูงนอกจากจะใช้กำจัดขยะมูลฝอยทั่วไปแล้ววิธีนี้ยังเหมาะสำหรับการกำจัดขยะมูลฝอยที่มีเชื้อโรคจากโรงพยาบาล และของเสียที่มีพิษจากโรงงานพิกษาฆ่าแมลงที่เป็นสารอินทรีย์สังเคราะห์ แต่ทั้งนี้จะต้องใช้ระดับของอุณหภูมิที่สูงเพียงพอที่จะเผาไหม้หรือทำลายพิษของของเสียแต่ละชนิด

2. การกลบฝังดินอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanity Landfill) เป็นการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการบดอัดขยะมูลฝอยด้วยเครื่องจักรกลเพื่อให้ขยะมูลฝอยยุบตัวหรือมีความหนาแน่นมากขึ้นเสร็จแล้วทำการบดอัดทับผิวขยะมูลฝอยที่บดอัดแล้วนั้นด้วยวัสดุกลบหรือดินที่มีความเหมาะสมได้แก่พวกที่มีทั้งดินและทรายผสมกันความหนาของดินที่ทำการบดทับขยะมูลฝอยชั้นสุดท้ายจะต้องมีความหนาน้อยกว่า 60 เซนติเมตรเพื่อให้สามารถปลูกต้นไม้บนดินชั้นสุดท้ายได้ขยะมูลฝอยที่ถูกฝัง

กลบจะเกิดการย่อยสลายให้ก๊าซมีเทนและคาร์บอนไดออกไซด์เมื่อเวลาผ่านไปโดยจะเกิดขึ้นมากในช่วงเวลา 3-5 ปีแรก เนื่องจากก๊าซมีเทนสามารถติดไฟได้ ดังนั้นจึงต้องทำท่อระบายก๊าซให้ระบายออกสู่บรรยากาศ นอกจากนั้นยังมีน้ำเสียที่เกิดจากการย่อยสลายของขยะมูลฝอยกับน้ำฝนที่ซึมผ่านชั้นขยะมูลฝอยทำให้เกิดน้ำเสียจากการชะล้างขยะมูลฝอยขึ้นได้จึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการบำบัดน้ำเสียที่เกิดจากการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีฝังกลบนี้ด้วยในกรณีที่ทำการฝังกลบของเสียที่เป็นอันตราย จำเป็นต้องมีการคัดกันบ่อดักด้วยแผ่นพลาสติกเพื่อกันการซึมของน้ำที่มีสารพิษลงสู่ชั้นใต้ดินและต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของน้ำใต้ดินในบริเวณใกล้เคียงอย่างสม่ำเสมอ

3. การหมักทำปุ๋ย (Composting) เป็นระบบที่ใช้วิธีการย่อยสลายขยะมูลฝอยที่สามารถย่อยสลายได้โดยทำให้ขนาดเล็กลงก่อนนำไปหมักสลายตัวทางเคมีเพื่อให้เป็นอาหารพืชที่ค่อนข้างคงรูปเรียกว่าปุ๋ยซึ่งมีลักษณะเป็นสีน้ำตาลเข้มเกือบดำมีความร่วนซุยสูงและมีประสิทธิภาพในการอุ้มน้ำได้ดีซึ่งอาจนำไปผสมอาหารของพืชได้สูตรบำรุงต้นไม้ตามต้องการได้วิธีการหมักปุ๋ยอาจใช้การกองขยะที่ย่อยสลายได้บนพื้นเป็นกองเล็กๆ แล้วกลับพลิกขยะมูลฝอยเป็นครั้งคราวเพื่อให้ออกซิเจนสามารถแทรกซอเข้าไปในกองขยะมูลฝอยมากที่สุดหรือใช้เครื่องจักรช่วยเช่นทำเป็นถาดเจาะรูหลายๆ ชั้นแล้วเทขยะมูลฝอยจากชั้นบนลงมาในชั้นถัดมาในแต่ละวัน เป็นต้น

ชาลีอ่องพะ (2548, น. 52-54) กล่าวว่า ปัจจุบันปัญหาที่เกิดจากขยะมูลฝอยได้เพิ่มทวีมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณขยะมูลฝอยได้เพิ่มมากขึ้น การที่จะใช้วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยวิธีใดนั้นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. ลักษณะและปริมาณของมูลฝอยวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยแต่ละวิธีอาจจะใช้ได้กับลักษณะของมูลฝอยอย่างหนึ่ง แต่อาจจะใช้ไม่เหมาะสมกับลักษณะของมูลฝอยประเภทอื่นก็ได้ เช่น มูลฝอยประเภทที่เผาได้ก็เหมาะสมกับวิธีการกำจัดโดยใช้การเผา เป็นต้น

2. สถานที่ (Location Area) การเลือกวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยควรจะเลือกให้เหมาะสมกับสถานที่ที่มีอยู่ด้วย เช่น ถ้ามีสถานที่ที่จะทำการกำจัดขยะมูลฝอยแต่อยู่ในที่ชุมชนจะใช้วิธีเผาก็ควรต้องคำนึงถึงควันไฟและเขม่าที่อาจจะทำการรบกวนแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงด้วย

3. ค่าใช้จ่ายในการลงทุน (Initial Cost) วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยบางวิธีต้องลงทุนครั้งแรกสูง เช่น วิธีฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล จะต้องใช้อุปกรณ์เครื่องจักรกลที่มีราคาสูง คือ รถแทรกเตอร์ รถบด รถเกรด และเนื้อที่ในการกำจัดกว้าง ซึ่งถ้าราคาที่ดินสูงแล้วก็จะทำให้ค่าลงทุนสูง ค่าใช้จ่ายในการลงทุนจึงต้องนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับวิธีการกำจัดอื่น ๆ ด้วย

4. ค่าใช้จ่ายในกระบวนการกำจัด (Operation Cost) ในกระบวนการกำจัดต้องเสียค่าใช้จ่ายในแต่ละวิธีของการกำจัดก็เสียค่าใช้จ่ายต่างกัน เช่น วิธีการเผาด้วยเตาเผา อาจจะต้องเสียค่าเชื้อเพลิงในการเผา หรือวิธีการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ต้องใช้เครื่องจักรกลหลายชนิดก็ทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูงด้วย

5. การนำผลผลิตจากการกำจัดมูลฝอยไปใช้ประโยชน์ในวิธีการกำจัดมูลฝอย อาจจะได้ผลผลิตในรูปแบบต่าง ๆ กัน ถ้าสามารถพิจารณานำไปใช้ประโยชน์ได้ ก็จะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายได้เช่นกัน

6. ผลกระทบของการกำจัดมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยผลกระทบของการกำจัดขยะมูลฝอยอาจทำให้เกิดมลพิษทางดิน น้ำ หรืออากาศได้ และจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้

7. การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยบางวิธีเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือวัตถุอันตรายในทางอ้อม เพราะสิ่งที่เหลือใช้ซึ่งเราเรียกว่า มูลฝอยนั้น อาจจะนำกลับมาใช้เป็นประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ กันได้อีก เป็นการสงวนทรัพยากรธรรมชาติอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งถ้าเราไม่คำนึงถึงหลักการนี้แล้ว นำไปกำจัดโดยวิธีการต่าง ๆ ก็จะเป็นการทำลายวัตถุโดยตรง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การกำจัดขยะมูลฝอยเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการขยะมูลฝอย โดยการกำจัดขยะมูลฝอยมีหลายวิธีทั้งการเผา การกลบฝังดินอย่างถูกหลักสุขาภิบาล และการหมักทำปุ๋ยการที่จะเลือกใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับความเหมาะสม โดยต้องพิจารณาหลาย ๆ ด้านด้วยความรอบคอบและให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนประหยัดในทุก ๆ ด้าน และสุดท้ายจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่ต้องสูญเสียไปพร้อมกับวิธีการกำจัดด้วย คือ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย

รัฐบาลไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอย จึงได้ดำเนินการจัดทำนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องโดยนโยบายที่สำคัญคือ นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2540-2559 (นโยบายป้องกันและขจัดมลพิษจากมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล) โดยมีเป้าหมาย นโยบาย และแนวทางดำเนินการดังนี้ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2558)

1. เป้าหมายนโยบายนี้มีเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ 1) เพื่อลดหรือควบคุมการผลิตมูลฝอยของประชากรในอัตราไม่เกิน 1.0 กิโลกรัม/คน/วัน 2) เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากมูลฝอยในเขตกรุงเทพมหานครและชุมชนทั่วประเทศในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้น 3) ปริมาณมูลฝอยที่ตกค้างจากการให้บริการเก็บขนในเขตเทศบาลจะหมดไปและสำหรับพื้นที่นอกเขตเทศบาลจะมีปริมาณมูลฝอยตกค้างไม่เกินร้อยละ 10 ของมูลฝอยที่เกิดขึ้นและ 4) ให้ทุกจังหวัดมีแผนหลักและแผนการจัดการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกสุขาภิบาลและมีระบบการจัดการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกหลักสุขาภิบาลครบถ้วนทุกเทศบาลและสุขาภิบาล

2. นโยบายประกอบด้วย นโยบายสำคัญ 4 ประการดังนี้ 1) มีการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ตั้งแต่การเก็บกัก การเก็บขน การขนส่ง และการกำจัด 2) ควบคุมอัตราการผลิตมูลฝอยของประชาชน และส่งเสริมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนก่อสร้างและ/หรือบริหาร และดำเนินการระบบจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และ 4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรภาคเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหามูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมากขึ้น

3. แนวทางดำเนินการประกอบด้วยแนวทางด้านการจัดการ แนวทางด้านลงทุน แนวทางด้านกฎหมาย และแนวทางการสนับสนุน ดังนี้

3.1 แนวทางด้านการจัดการ มีดังนี้

3.1.1 ใช้หลักการ “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” ทั้งกับประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้ผลิตมลพิษและสิ่งปนเปื้อน หรือดำเนินการจัดการมลพิษและสิ่งปนเปื้อนไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม

3.1.2 ให้มีการจัดการมลพิษและสิ่งปนเปื้อนระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบครบวงจร ตั้งแต่การเก็บขน การขนส่ง และการกำจัด

3.1.3 สนับสนุนให้เอกชนดำเนินการธุรกิจบริการด้านการเก็บขนขนส่งและกำจัดมลพิษและสิ่งปนเปื้อน ทั้งในรูปแบบการว่าจ้าง การร่วมลงทุน หรือการให้สัมปทาน/รับจ้างควบคุมระบบกำจัดมลพิษและสิ่งปนเปื้อน

3.1.4 กำหนดองค์กรและหน้าที่ในการควบคุม กำกับ ดูแล การจัดการมลพิษและสิ่งปนเปื้อนของหน่วยงานต่างๆทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชนให้มีประสิทธิภาพ

3.1.5 ให้จังหวัดจัดเตรียมที่ดินที่เหมาะสมสำหรับใช้กำจัดมลพิษและสิ่งปนเปื้อนระยะยาว รวมทั้งการกำหนดพื้นที่ที่สงวนไว้เพื่อการกำจัดมลพิษในผังเมืองด้วย

3.1.6 ให้นำระบบที่ผู้ผลิตต้องรับผิดชอบต่อซากหรือบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วจากผู้บริโภคเพื่อนำไปกำจัด หรือหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งกำหนดประเภทผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ผู้ผลิตต้องนำกลับมาคืนเพื่อการลดปริมาณมลพิษ

3.1.7 ติดตามตรวจสอบและประเมินสภาพปัญหาการจัดการมลพิษและสิ่งปนเปื้อนของชุมชน และแหล่งกำเนิดต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และพัฒนาระบบข้อมูลการจัดการมลพิษและสิ่งปนเปื้อนให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและทันสมัยตลอดเวลา รวมทั้งให้มีศูนย์ประสานข้อมูลการนำมาใช้ประโยชน์

3.2 แนวทางด้านลงทุน มีดังนี้

3.2.1 ให้มีการก่อสร้างสถานที่กำจัดมลพิษและสิ่งปนเปื้อนที่ถูกหลักสุขาภิบาล และจัดหาเครื่องจักรกลที่เหมาะสม โดยรัฐร่วมกับเอกชน หรือรัฐสนับสนุนงบประมาณทั้งหมด หรือสมทบบางส่วนให้แก่ส่วนราชการส่วนท้องถิ่น

3.2.2 ส่งเสริมการลงทุนและให้สิ่งจูงใจแก่ภาคเอกชนที่ดำเนินธุรกิจหรือองค์กรสาธารณประโยชน์ที่ทำงานเกี่ยวกับการจัดการมลพิษและสิ่งปนเปื้อน รวมทั้งการนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม

3.2.3 ตั้งศูนย์กำจัดมลพิษและสิ่งปนเปื้อนส่วนกลางที่สามารถใช้ร่วมกันได้ระหว่างชุมชนหลายแห่งที่อยู่ชุมชนเดียวกัน

3.2.4 ปรับปรุงและฟื้นฟูสถานที่กำจัดมลพิษเดิม ที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาลในพื้นที่ชุมชนทั่วประเทศตามลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น

3.3 แนวทางด้านกฎหมาย มีดังนี้

3.3.1 ปรับปรุงแก้ไข กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษและสิ่งปนเปื้อนการลดและใช้ประโยชน์จากมลพิษ

3.3.2 กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากสถานที่กำจัดมลพิษ เช่น มาตรฐานน้ำทิ้ง มาตรฐานการระบายอากาศเสียจากปล่องเตาเผามลพิษและเมรุ

3.3.3 กำหนดให้สถานที่กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้องควบคุม การระบายของเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

3.3.4 กำหนดระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกลไกการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อใช้ประโยชน์จากมูลฝอยและลดมูลฝอย

3.3.5 กำหนดระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยที่เกิดจากการก่อสร้าง รถไฟ รถโดยสารและเรือแพ

3.3.6 กำหนดให้มีระบบ ติดตาม ตรวจสอบ บันทึกลับภาวะมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษ โดยส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการตรวจสอบมากขึ้น และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระบบการติดตามตรวจสอบ

3.4 แนวทางการสนับสนุน มีดังนี้

3.4.1 สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

3.4.2 ให้มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาการและการบริหารจัดการแก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

3.4.3 สนับสนุนกิจกรรมเพื่อปลูกฝังทัศนคติและสร้างค่านิยมให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไปในการรักษาความสะอาดของบ้านเมืองและการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

นอกจากนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 ดังได้กล่าวมาแล้ว รัฐบาลยังได้กำหนดนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทยไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 -2554) คือการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการดำรงคุณภาพชีวิตที่ดี และไม่เป็นภัยคุกคามต่อระบบนิเวศโดยเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกการจัดการขยะชุมชนขยะอิเล็กทรอนิกส์ของเสียอันตรายและขยะติดเชื้อ ด้วยการสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจให้เกิดการลดและคัดแยกขยะ ณ แหล่งกำเนิดสนับสนุนส่งเสริมการสร้างธุรกิจเอกชนจากขยะรีไซเคิลพัฒนาระบบรวบรวมคัดแยกและโครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งออกกฎหมายให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบต่อซากผลิตภัณฑ์ของตนเองและนำมาจัดการทางภาษีมาใช้โดยมีเป้าหมายและมาตรการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553)

1. เป้าหมาย มีดังนี้

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการรวมกลุ่มพื้นที่เพื่อดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในปี 2553

1.2 กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ร้อยละ 10 ของกลุ่มพื้นที่ที่มีความสำคัญเร่งด่วนมีการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรในปี 2553

1.3 ขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและถูกสุขลักษณะไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณที่เกิดขึ้นในปี 2553 และไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของปริมาณที่เกิดขึ้นในปี 2563

1.4 ของเสียอันตรายจากชุมชนได้รับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและถูกสุขลักษณะไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของปริมาณที่เกิดขึ้นในปี 2553 และไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณที่เกิดขึ้นในปี 2563

1.5 มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและถูกสุขลักษณะไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณที่เกิดขึ้นในปี 2563

1.6 ปริมาณความสกปรกของน้ำเสียจากชุมชนเมืองจะลดลงก่อนระบายออกสู่สิ่งแวดล้อมไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณที่เกิดขึ้นในปี 2553 และร้อยละ 50 ของปริมาณที่เกิดขึ้นในปี 2563

1.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสียไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ในปี 2553 และไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 ในปี 2563

2. มาตรการที่จะเสริมให้สามารถนำแนวนโยบายไปสู่การปฏิบัติ คือ

2.1 สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยใช้ร่วมกันหลายชุมชน

2.2 ส่งเสริมการลงทุนร่วมจากภาคเอกชนในการกำจัดขยะมูลฝอยและนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์

2.3 สนับสนุนภาคเอกชนดำเนินธุรกิจการจัดการขยะมูลฝอย

2.4 ใช้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายอย่างยุติธรรมและเสมอภาค

2.5 ปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียมค่าบริการเก็บขนส่งและกำจัดให้สอดคล้องกับค่าดำเนินการ

2.6 ปลุกฝังทัศนคติที่ถูกต้องแก่เยาวชนโดยให้การศึกษาและรณรงค์ให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติรวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

2.7 ฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน

2.8 สนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีระบบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่านโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 (นโยบายป้องกันและขจัดมลพิษจากมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล) และนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 -2554) ได้มีการกล่าวถึงการจัดการมูลฝอยก่อนข้างจะเป็นรูปธรรม มีแผนงาน กลวิธีดำเนินการอย่างชัดเจน แต่ก็กำหนดเพียงระดับของหน่วยงานเท่านั้น ส่วนการจัดการมูลฝอยในระดับครัวเรือน นโยบายดังกล่าวไม่ได้กล่าวถึงซึ่งการจัดการมูลฝอยในระดับครัวเรือนนั้นมีความสำคัญที่จะเป็นตัวช่วยสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคทำให้การจัดการมูลฝอยของหน่วยงาน/ชุมชน ประสบผลสำเร็จหรือไม่สำเร็จ เพราะหากเราสามารถจัดการมูลฝอยตั้งแต่ในระดับครัวเรือนก็จะเป็นการลดปริมาณมูลฝอยลง และจะทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวม ขนส่ง ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการกำจัดขั้นสุดท้ายได้

กรณีศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของต่างประเทศ

นัยนา เดชะ (2557, น. 18) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของต่างประเทศ ดังนี้

1. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันรัฐกำหนดให้ผู้ผลิตผู้นำเข้าผู้จำหน่ายต้องเรียกคืนบรรจุภัณฑ์รัฐกำหนดเครื่องหมายประทับบนสินค้าเพื่อแสดงว่าบรรจุภัณฑ์จะถูกนำไปรีไซเคิล รวมทั้งกำหนดบรรจุภัณฑ์ 6 กลุ่มเพื่อรีไซเคิล ได้แก่ แก้ว กระจก โลหะ พลาสติก กระดาษ อลูมิเนียมบรรจุภัณฑ์เคลือบ กำหนดให้ประชาชนคัดแยก 3 กลุ่ม ได้แก่ กระจก แก้ววัสดุน้ำหนักเบา (อลูมิเนียมพลาสติกโฟม) จัดระบบการคัดแยกจัดเก็บและรวบรวม

2. แคนาดาเน้นการลดขยะบรรจุภัณฑ์ที่ไม่จำเป็นส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยนำเสนอข้อมูลและกิจกรรมต่างๆให้กับผู้บริโภค ดังนี้ 1) ใช้บรรจุภัณฑ์รวมห่อใหญ่ (Family Pack) 2) ใช้สินค้าชนิดเติม (Refilled Products) 3) มีระบบนำภาชนะไปบรรจุสินค้าด้วยตัวเอง (Reuse) และ 4) ออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่สามารถรีไซเคิลให้มากที่สุด (Recycle)

3. ประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดจากกิจกรรมการผลิต เช่น วางแผนการผลิตและเปลี่ยนแปลงวัตถุดิบในการผลิตและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดมลพิษน้อยที่สุดซ่อมแซมได้และนำกลับมาใช้ใหม่ได้

4. มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกาประกาศเป้าหมาย “แคลิฟอร์เนียขยะเป็นศูนย์” โดยให้ทุกคนร่วมมือกันด้วยการปฏิบัติ Reduce, Reuse และ Recycle ในชีวิตประจำวัน ดังนี้ 1) เน้นให้ประชาชนรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า 2) การออกแบบผลิตภัณฑ์ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและศักยภาพในการนำกลับมาใช้ใหม่เสมอ เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องนำไปฝังกลบ 3) มีเป้าหมายในการส่งเสริมการพัฒนาตลาดการประมวลสินค้านำรีไซเคิล 4) การเพิ่มช่องทางการซื้อขายในคลังสินค้านำรีไซเคิล 5) ดำเนินการวิจัยเทคโนโลยีใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง 6) มีศูนย์เก็บรวบรวมขยะพิษหรือขยะอันตรายและ 7) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อเป็นศูนย์ประสานการใช้ขยะก่อสร้างไว้บริการประชาชน

5. ประเทศสิงคโปร์กำหนดเป้าหมายไว้ว่าอีก 10 ปี ในอนาคตสิงคโปร์จะต้องเป็นเมืองที่ปราศจากขยะ โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) ขอความร่วมมือจากภาคประชาชนในการจัดเก็บและคัดแยกขยะ 2) รมรงค์ให้ใช้วัสดุรีไซเคิล 3) ขอความร่วมมือจากภาคเอกชนผลิตวัสดุที่รีไซเคิลได้ทั้งหมด และ 4) ประชาชนทุกคนจะต้องทิ้งขยะให้เป็นเวลา เพราะจะมีการจัดเก็บขยะ 2 อาทิตย์ต่อ 1 ครั้ง โดยต้องจ่ายค่าธรรมเนียมเดือนละ 150 บาท สำหรับผู้อยู่แฟลตส่วนผู้ที่มีบ้านเป็นของตนเองจะต้องเสียเกือบ 400 บาทต่อเดือน ขณะที่บริษัทโรงงานต่างๆ จะต้องเสียเป็นรายวัน โดยคิดเป็นลิตรเป็นการปลูกฝังวินัยให้ทุกฝ่ายตระหนักในการทิ้งขยะได้เป็นอย่างดีและเป็นการลดปริมาณขยะอีกด้วย

6. มหานครโตเกียว ประเทศญี่ปุ่นออกกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย ดังนี้ 1) กฎหมายส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการลดการนำกลับไปใช้ซ้ำและการนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ 2) กฎหมายว่าด้วยการซื้อผลิตภัณฑ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม 3) กฎหมายว่าด้วยภาชนะบรรจุและหีบห่อบรรจุภัณฑ์ 4) กฎหมายว่าด้วยการนำอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือนที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ 5) กฎหมายการจัดการเศษอาหารที่เหลือกลับมาใช้ 6) กฎหมายว่า

ด้วยการนำวัสดุก่อสร้างมาใช้ใหม่ 7) กฎหมายว่าด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และ 8) กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมริเริ่มให้เป็นสังคมที่มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่

7. ประเทศเนเธอร์แลนด์ออกระเบียบข้อบังคับจัดเก็บค่าธรรมเนียมการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยจากครัวเรือนที่ไม่คัดแยกประเภทขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งเพื่อให้ชุมชนปฏิบัติการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยหากไม่ต้องการจ่ายค่าธรรมเนียมดังกล่าว

8. ประเทศฝรั่งเศสออกกฎหมายขยะมูลฝอย “Waste Law 1975” เป็นกฎหมายหลักในการจัดการบรรจุภัณฑ์ เกี่ยวกับการกำจัดและการใช้ซ้ำบรรจุภัณฑ์ ในปีค.ศ. 1992 กำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าสินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์ที่นำมาจำหน่ายในประเทศต้องรับผิดชอบในการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยบรรจุภัณฑ์ และปี ค.ศ. 1993 กำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าสินค้าจะต้องรับผิดชอบต่อรวบรวมขยะมูลฝอยบรรจุภัณฑ์เพื่อนำไปใช้ซ้ำ

9. ประเทศไต้หวันออกกฎหมายสนับสนุนการรีไซเคิลโดยทุกคนมีส่วนรับผิดชอบเสียภาษีให้รัฐ เพราะถือว่าเป็นภาระของสังคมและผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้รับผิดชอบ รวมทั้งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคให้เน้นการนำมูลฝอยที่ยังใช้ได้กลับมาใช้ใหม่เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องกำจัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

10. ประเทศบราซิลตั้งจุด Drop-off ในห้างสรรพสินค้าเพื่อรองรับวัสดุรีไซเคิลที่ประชาชนนำมาบริจาคประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประเภทของวัสดุรีไซเคิลในสถาบันการศึกษาจัดตั้งองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไรสนับสนุนระบบการจัดการขยะแบบผสมผสาน และยกระดับการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการขยะ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของแต่ละประเทศจะมีความเหมือนและแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยเป็นหลัก ซึ่งประเทศไทยสามารถนำแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของแต่ละประเทศมาประยุกต์ใช้กับการจัดการขยะมูลฝอยในประเทศไทย เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

ความหมายของความรู้

ความรู้ (Knowledge) เป็นการรับรู้เบื้องต้น ซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์ โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (S-R) แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพจิตวิทยา ด้วยเหตุนี้ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรรซึ่งสอดคล้องกับสภาพจิตของตนเอง ความรู้จึงเป็นกระบวนการภายใน อย่างไรก็ตามความรู้อาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ได้ ความรู้จึงเป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริง (Facts) หรือความคิด (Idea) ความหยั่งรู้ยังเห็น (Insight) หรือสามารถเชื่อมโยงความคิดเข้ากับเหตุการณ์ได้ (อรวรรณ ปิลาพันธ์ โอวาท, 2549, น. 35-36)

วิจารณ์พานิช (2548, น. 5-6) กล่าวว่า ความรู้นั้นมีหลายนัยและหลายมิติ คือ

1. ความรู้ คือ สิ่งที่น่าไปใช้จะไม่หมดหรือสึกหรอ แต่จะยิ่งงอกเงยหรืองอกงามขึ้น

2. ความรู้ คือ สารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ
3. ความรู้เกิดขึ้น ณ จุดที่ต้องใช้ความรู้นั้น
4. ความรู้ เป็นสิ่งที่ขึ้นกับบริบทและกระตุ้นให้เกิดขึ้นโดยความต้องการ

อภิชาติ หงษ์ทอง (2549, น. 13) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการคิด การเข้าใจข้อเท็จจริงที่จะนำไปแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ขณะนั้น บวกกับประสบการณ์เดิมที่เกิดจากการเรียนรู้ แล้วตัดสินใจประเมินค่าเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีความชัดเจนและมีคุณภาพ

อักษร สวัสดิ์ (2552, น. 26) ได้ให้คำนิยามว่า ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิดความจำได้ โดยอาจจะเป็นการนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้างและวิธีแก้ไขปัญหา ส่วนความเข้าใจอาจแสดงออกมาในรูปของทักษะด้าน “การแปล” ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ โดยใช้คำพูดของตนเอง และ “การให้ความหมาย” ที่แสดงออกมาในรูปของความคิดเห็นและข้อสรุป รวมถึงความสามารถในการ “คาดคะเน” หรือการคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้น

บลูม (Bloom, 1956, p. 56 อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์, 2552, น. 26-28) ให้ความหมายของความรู้ หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำอันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ โดยก่อนหน้านั้นในปี ค.ศ. 1965 บลูมและคณะ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัยของคนว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่าง ๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต้นไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป ดังนี้

1. ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน
2. ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
3. การนำไปปรับใช้ เป็นความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น
4. การวิเคราะห์เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง
5. การสังเคราะห์เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการ

รวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมา ก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

6. การประเมินผล เป็นความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์เป็นฐานในการพิจารณา ตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการคิด การเข้าใจ ข้อเท็จจริงที่จะนำไปแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ขณะนั้นโดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำอันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบแล้วตัดสินใจประเมินค่าเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งมีความชัดเจนและมีคุณภาพ

ประเภทของความรู้

ประเภทของความรู้ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548, น. 9)

1. ความรู้ในตัวคนหรือความรู้โดยนัย (Tacit Knowledge) เป็นความรู้เฉพาะตัวที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้ง่าย เป็นความรู้ที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ เป็นต้น

2. ความรู้ที่อยู่ในรูปแบบสื่อหรือความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีการต่างๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่างๆ ทำให้คนเข้าถึงได้ง่าย และบางครั้งจะเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม

จากประเภทของความรู้ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความรู้สามารถแบ่งออกได้เป็นความรู้ในตัวคนหรือความรู้โดยนัยเป็นความรู้เฉพาะตัวที่ได้จากประสบการณ์ในการทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ โดยไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้ง่าย กับความรู้ที่ชัดเจนเป็นความรู้ที่สามารถถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีการต่างๆทำให้คนเข้าถึงได้ง่าย

การวัดความรู้

บุญธรรมกิจปริดาภิรุต (2551, น.62) กล่าวว่า การวัดรู้นั้นเป็นการวัดสมรรถภาพของสมองในการระลึกได้ของความจำเกี่ยวกับเรื่องราว ประสบการณ์ โดยใช้เครื่องมือคือแบบทดสอบซึ่งแบ่งออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

1. แบบทดสอบปฏิบัติ (Performance Test) เป็นการทดสอบโดยการลงมือปฏิบัติจริง เช่น การรำ การแสดง การฝีมือ ศิลปะ การปรุงอาหาร

2. แบบทดสอบเขียนตอบ (Paper-Pencil Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันโดยทั่วไปซึ่งมีอุปกรณ์ช่วยตอบ เช่น กระดาษ ดินสอ ปากกา โดยผู้ตอบต้องเขียนตอบทั้งหมด

3. แบบทดสอบปากเปล่า (Oral Test) เป็นการทดสอบ โดยวิธีการซักถาม แล้วพูดตอบแทนการเขียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดระดับความรู้ เป็นการวัดสมรรถภาพของสมอง ในการระลึกได้ของความจำเกี่ยวกับเรื่องราว ประสบการณ์ โดยสามารถใช้เครื่องมือได้หลากหลาย ทั้งแบบทดสอบปฏิบัติ แบบทดสอบเขียนตอบ และแบบทดสอบปากเปล่า

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

ประทุมฤกษ์กลาง (2550, น. 117) กล่าวว่า ทัศนคติ เป็นความชอบหรือไม่ชอบของแต่ละคน ทั้งทัศนคติและความเชื่อเป็นสิ่งสังเกตเห็นไม่ได้เป็นเพียงสภาพการรู้และจิตสำนึก ทัศนคติเป็นแนวโน้มของคนๆ หนึ่ง ที่มีต่อสิ่งเร้าหรือเรื่องบางเรื่อง และมีความสัมพันธ์กับความเชื่อในเรื่องต่างๆ ที่ปลูกฝังอยู่ก่อนแล้ว

พงษ์วิเศษสังข์ (2550, น. 79) กล่าวว่า ทัศนคติ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมตอบสนองการแสดงออกของบุคคลคนหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่น ความคิด หรือสิ่งของ ซึ่งการตอบสนองนี้มักเป็นการตอบสนองที่มีลักษณะสม่ำเสมอ เช่น คนไทยมีทัศนคติที่ดีต่อชาวต่างชาติผิวขาว ทำให้คนไทยให้การต้อนรับชาวผิวขาวเป็นอย่างดี ตรงกันข้ามกับทัศนคติที่มีต่อคนผิวดำ ทำให้การต้อนรับที่เราให้กับชาวผิวดำแตกต่างกันไปในทางตรงกันข้าม

สุกิจตันโสภณธนาศักดิ์ (2550, น.8) ได้ให้ความหมายคำว่า ทัศนคติหมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นๆ ได้รับข่าวสารความรู้เพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร และทัศนคติต่างๆ นี้ อาจส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมที่บุคคลนั้นๆ แสดงออกมา

ทศพรบุญประภา (2551, น. 8) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้ ความเชื่อเชิงประเมินค่า ความรู้สึก อารมณ์ และแนวโน้มของพฤติกรรมที่พร้อมจะแสดงออก เพื่อสนองตอบต่อสิ่งเร้าทั้งที่เป็นวัตถุประสงค์และนามธรรม ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่จะเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดการแสดงออกและทิศทางของพฤติกรรมต่อสิ่งนั้นๆ ซึ่งอาจมีทั้งทางบวกและทางลบ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้

พัชรา ตันติประภา (2553, น. 56) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ ผลรวมของความเชื่อและการประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ซึ่งนำไปสู่แนวโน้มที่จะกระทำการในวิถีทางหนึ่ง

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจมีทั้งทางบวกและทางลบ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นๆ ได้รับข่าวสารความรู้เพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร และทัศนคติต่างๆ นี้จะเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดการแสดงออกและทิศทางของพฤติกรรมที่บุคคลนั้นๆ แสดงออกมา

ประเภทของทัศนคติ

ทัศนคติ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคลและจะแตกต่างกันตามปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกันของบุคคลนั้น โดยทิศทางของทัศนคติที่บุคคลจะแสดงออกมาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้(เสนาะติเยาว์,2530, น. 66-67 อ้างถึงใน ศิริพรอัจฉริยโกศล, 2550, น. 45)

1. ทัศนคติเชิงบวก (Positive Attitude) เป็นทัศนคติที่ชักนำไปให้บุคคลแสดงออก มีความรู้สึกหรืออารมณ์ในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ และนับเป็นพื้นฐานที่ดีในการยอมรับความคิดหรือข้อมูลใหม่ๆ

2. ทัศนคติเชิงลบ (Negative Attitude) เป็นทัศนคติหรือความรู้สึกที่ไม่ดีต่อบุคคล มักเกิดขึ้นร่วมกับความไม่พอใจ ไม่เชื่อถือหรือไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลงระแวงสงสัย ทัศนคติในด้านลบนี้จะก่อให้เกิดอคติขึ้นในใจของบุคคล นำไปสู่การด่วนสรุปตัดสินใจในเรื่องต่างๆ แม้ยังไม่มี ความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างถ่องแท้ก็ตาม

3. ทัศนคตินิ่งเฉย (Passive Attitude) บางครั้งบุคคลอาจไม่มีความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างสิ้นเชิงก็เป็นได้ ส่วนใหญ่มักมาจากห่างไกลจากผลกระทบที่เกิดขึ้น หรือขาดข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ

ทัศนคติทั้ง 3 ประเภทนี้ บุคคลอาจจะมีเพียงประการใดประการหนึ่ง หรืออาจจะมี หลากหลายประการก็ได้ ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดหรือค่านิยมอื่นๆ ที่มีต่อบุคคล สิ่งของ การกระทำหรือสถานการณ์

องค์ประกอบของทัศนคติ

ทัศนคติมียองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ (อดุลย์จาตุรงค์กุล และดลยา จารตุรงค์กุล,2550, น. 219-224)

1. องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นความเข้าใจ หรือส่วนของความเชื่อที่มีต่อวัตถุเป้าหมาย เป็นความรู้สึกและการรับรู้ซึ่งได้มาจากการผสมกันระหว่าง ประสบการณ์โดยตรงต่อทัศนคติและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูล ความรู้และผลกระทบต่อการรับรู้จะกำหนดความเชื่อถือ ซึ่งหมายถึง สภาพด้านจิตใจที่สะท้อนความรู้เฉพาะอย่างของบุคคล และการประเมินเกี่ยวกับความคิด บุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้สึกทางอารมณ์ เช่น ความรู้สึกชอบและไม่ชอบ ดีและไม่ดี มีคุณค่าและไม่มีคุณค่า สภาพอารมณ์ จะสามารถเพิ่มประสบการณ์ด้านบวกหรือด้านลบ ซึ่งประสบการณ์จะมีผลกระทบด้านจิตใจ วิธีปฏิบัติ ที่ใช้วัดประเมินผล อาศัยเกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจหรือไม่พอใจ หรือไม่ดี เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นแนวโน้มที่จะมีการปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่คนเรามีทัศนคติเกี่ยวข้องในสิ่งนั้น

สุพานีสฤงษณ์วณิช (2552, น. 72) กล่าวว่าทัศนคติมียองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนของ Cognitive Components หมายถึง ส่วนที่เป็นความรู้หรือข้อมูลที่ได้รับการรับรู้หรือความเชื่อหรือความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2. ส่วนของ Affective Component คือ ความเชื่อตามความรู้หรือข้อมูลที่ได้รับการรับรู้มาจะก่อให้เกิดความรู้สึกบางอย่างตามมา

3. ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมบางอย่างออกมาตามความรู้สึกองค์ประกอบส่วนนี้จะเป็นส่วนที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมบางอย่างออกมาตามทัศนคติของเรา

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ทัศนคติ ประกอบด้วย ส่วนของความรู้ความเข้าใจหรือความเชื่อ ซึ่งเป็นผลมาจากการผสมผสานของประสบการณ์โดยตรง กับทัศนคติที่มีต่อวัตถุที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะก่อให้เกิดทัศนคติในส่วนของความรู้สึกและเกิดผลลัพธ์เป็นส่วนของความโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา

การวัดทัศนคติ

สุบินยูริช (2550) ได้แบ่งประเภทของการวัดทัศนคติตามลักษณะการคำนวณโดยแบ่งประเภทของเทคนิควิธีวัดเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. มาตรฐานสำหรับการทำนายภายนอก (Scales for External Prediction) เป็นมาตรที่ใช้คำถามเพื่อทำนายพฤติกรรมภายนอก เช่น พฤติกรรมการเลือกตั้ง พฤติกรรมผู้บริโภค พฤติกรรมการใช้จ่าย เป็นต้น ตัวอย่างของการวัดประเภทนี้ ได้แก่

1.1 มาตรฐานวัดทัศนคติของเธอร์สโตน หรือมาตรฐานตรรกะเท่ากันตามปรากฏ (Equal-Appearing Interval Scale)

1.2 มาตรฐานวัดทัศนคติของลิเคอร์ท หรือวิธีการประเมินแบบรวมค่า (Method of Summated Rating)

1.3 มาตรฐานวัดทัศนคติของออสกูด หรือมาตรฐานวัดโดยอาศัยการจำแนกความหมายของคำ (Semantic Differential Scale)

1.4 มาตรฐานวัดทัศนคติสำหรับเด็กของบัตชินและแอนเดอร์สัน หรือมาตรหน้ายิ้ม (The Smiling Faces Scales)

2. มาตรฐานตัวแทน เป็นการนำกระบวนการทางคณิตศาสตร์มาใช้เพื่ออนุมานทัศนคติของบุคคล ตัวอย่างของการวัดประเภทนี้ ได้แก่

2.1 มาตรฐานการตัดสินเปรียบเทียบของเธอร์สโตน (Thurstone's Comparative Judgment Scale)

2.2 มาตรฐานวัดความห่างทางสังคมของโบกาตัส(The Bogardus Social Distance Scale)

2.3 มาตรฐานวัดความคงที่ของทัศนคติตามวิธีของกัทท์แทน (Guttman Scale หรือ Cumulative Scale)

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ (2552, น.309) กล่าวว่า การวัดทัศนคติมีหลักการเบื้องต้น 3 ประการ คือ

1. เนื้อหา การวัดทัศนคติต้องมีสิ่งเราหรือเรื่องไปกระตุ้นให้แสดงกริยาทำที่ออกมาสิ่งเราโดยทั่วไป ได้แก่ เนื้อหาที่ต้องการวัด เช่น ต้องการวัดทัศนคติต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิต ครอบครัว บุคคล เนื้อหาที่เป็นสิ่งเราในที่นี้ คือ สถานการณ์การตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

2. ทิศทาง กำหนดให้ทัศนคติมีทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกันในลักษณะเป็นซ้ายกับขวาหรือบวกกับลบ กล่าวคือ เริ่มจากเห็นด้วยอย่างยิ่ง และเห็นด้วยลงเรื่อยๆ จนถึงความรู้สึกเฉยๆ และลดต่อไปเป็นไม่เห็นด้วยจนไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ลักษณะของการเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอยู่เป็นเส้นตรงเดียวกันและต่อเนื่องกัน

3. ความเข้มข้น กิริยาท่าทีและความรู้สึกที่มีปฏิกริยาต่อสิ่งเร้า มีปริมาณมากน้อยแตกต่างกัน ถ้ามีความเข้มข้นสูง ไม่ว่าจะไปในทิศทางใดก็ตามจะมีความรู้สึกหรือกิริยาท่าทางแรงมากกว่า ระดับความรุนแรงหรือความเข้มข้นของความรู้สึก ค่าหรือตัวเลขที่ประเมินได้ จึงเป็นตัวเลขเชิงความรู้สึก ถ้าให้ตัวเลขเหมือนกันแสดงว่ามีความรุนแรงหรือเข้มข้นเท่ากัน

บุญธรรมกิจปริดาภิรุต (2552, น. 308)กล่าวว่า การวัดทัศนคติมีการพัฒนาให้มีคุณภาพแตกต่างกัน มีข้อจำกัดและนำไปใช้แตกต่างกัน ผู้วิจัยต้องศึกษาแต่ละวิธีอย่างละเอียด ก่อนตัดสินใจเลือกใช้ แบบวัดทัศนคติที่นิยมและรู้จักกันอย่างแพร่หลายมี 4 วิธี ได้แก่

1. แบบวัดทัศนคติแบบเธอร์สโตน (Thurstone's Type Scale) การสร้างและการพัฒนา มีขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 กำหนดโครงสร้างและตัวชี้วัด
- 1.2 สร้างข้อความวัดทัศนคติ ควรกำหนดมากกว่า 100 ข้อความ
- 1.3 กำหนดคะแนนโดยนำไปให้คณะบุคคลตัดสินใจ
- 1.4 การคัดเลือกข้อความ
- 1.5 การนำไปใช้

แบบวัดของเธอร์สโตนได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นสำคัญ ดังนี้ การตัดสินใจข้อความของคณะบุคคลเป็นการทำได้ยากมากที่จะไม่ทำให้ทัศนคติมีผลต่อการตัดสินใจ ความอิสระในการตัดสินใจ และมีความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. แบบลิเคอร์ท (Likert Scale) แบบวัดลิเคอร์ทมีข้อตกลงเบื้องต้นว่าลักษณะการกระจายทัศนคติมีการแจกแจงเป็นปกติ (Normal Curve) มีการใช้กันอย่างกว้างขวาง มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่าวิธีการสร้างและพัฒนา ดังนี้

2.1 การสร้างข้อความวัดทัศนคติเป็นการวัดแบบภาพรวม ใช้ข้อความหลายข้อผสมกันในลักษณะตรวจสอบยืนยันกันเองลงถามทั้งเชิงบวกและเชิงลบแบ่งมาตรวัดเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2.2 การหาความตรงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ประสบการณ์ในการสร้างแบบวัดทัศนคติไม่น้อยกว่า 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยใช้ความเห็นเป็นเอกฉันท์ หรืออย่างน้อยใน 3 เป็นเกณฑ์ตัดสินจึงนำมาปรับปรุงตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ การทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริงต้องนำไปตรวจสอบหาคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างศึกษาควรใช้ไม่น้อยกว่า 30 คน

2.3 การหาอำนาจจำแนกของแต่ละข้อข้อความวัดทัศนคติที่ดีต้องแบ่งแยกผู้เห็นด้วยกับไม่เห็นด้วยจากกันอย่างชัดเจน วิธีการหาอำนาจจำแนกของแต่ละข้อมี 2 วิธี คือ การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อความกับคะแนนรวมและวิธีเทคนิคร้อยละ 25

- 2.4 การคัดเลือกข้อความที่มีอำนาจจำแนก

2.5 การหาความเที่ยง

2.6 การนำไปใช้ในการไปใช้กับการสัมภาษณ์ควรแบ่งคำตอบเป็น 2 กลุ่ม คือ ให้ผู้ตอบเลือกตอบว่าเห็นด้วย ไม่แน่ใจ หรือไม่เห็นด้วยก่อน ถ้าตอบว่าเห็นด้วยหรือว่าไม่เห็นด้วยให้ถามต่อว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยมากเพียงใด ถ้าตอบว่ามากก็ให้ความหมายว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง การวิเคราะห์ตามหลักการควรวิเคราะห์ในภาพรวมเป็นคะแนนแต่ละคนที่มีท่าทีความรู้สึกรู้สึกต่อเรื่องนั้น และในการนำไปใช้ควรวิเคราะห์เป็นรายข้อความด้วย เพื่อจะได้ทราบว่าผู้ตอบมีจำนวนมากน้อยเพียงใดที่มีความรู้สึกท่าทีที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในแต่ละประเด็นที่กำหนดไว้ ซึ่งจะได้ข้อสรุปในงานวิจัยมากขึ้น และจะได้มีข้อเสนอแนะที่ใช้ในการแก้ปัญหาตามที่ต้องการ

3. แบบกัตต์แมน (Guttman Scale) เป็นวิธีการประเมินชุดข้อความซึ่งเรียกว่า การวิเคราะห์มาตราส่วนกล่าว คือ ในชุดข้อความวัดทัศนคติหนึ่ง ถ้าผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความ 2 ผู้ตอบจะต้องเห็นด้วยกับข้อความ 1 มาก่อน ถ้าผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความ 3 ผู้ตอบจะต้องเห็นด้วยกับข้อความ 2 และ 1 มาก่อน ลักษณะนี้เรื่อยไป ฉะนั้นจึงเห็นแบบแผนของทัศนคติเรื่องนั้นของบุคคลที่วัดด้วย

4. แบบออสกู๊ด (Osgood's Scale) มีลักษณะคล้ายกับการหาความหมายของแนวคิด นอกจากจะใช้วัดทัศนคติแล้ว ยังสามารถวัดบุคลิกภาพความคิดเห็น ความเชื่อและความรู้สึกได้อีกด้วย รวมทั้งแยกความแตกต่างของแนวคิดได้เป็นอย่างดี แต่มีข้อจำกัดในการเลือกคำคุณศัพท์ใช้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดทัศนคติ เป็นการวัดระดับของทัศนคติของบุคคล โดยกำหนดคุณสมบัติของเกณฑ์วิธีการ และคุณสมบัติของทัศนคติให้เป็นที่วัดได้ แม้ว่าทัศนคติจะเป็นเพียงภาวะของจิตใจไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง แต่ทัศนคติก็อาจวัดได้โดยอาศัยจากผลของการตอบสนอง ซึ่งจะประเมินได้เป็นทางบวกหรือทางลบและมีระดับความมากน้อย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

มนุษย์มีพฤติกรรมทางจิตหรือพฤติกรรมภายในควบคุมกับพฤติกรรมภายนอกมนุษย์มีความรู้สึกในการสัมผัส มีการรับรู้ มีการเรียน รู้มีการจำ มีการคิด มีการตัดสินใจ รวมทั้งเกิดอารมณ์ต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่ภายนอกในพฤติกรรมทางจิตเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในสภาพแวดล้อมที่เป็นพฤติกรรมภายนอกพฤติกรรมทางจิตของมนุษย์อาจเกี่ยวข้องโดยตรงกับมนุษย์ด้วยกัน แต่ด้วยเหตุผลที่ว่าสังคมมนุษย์ย่อมต้องเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วยเหตุนี้พฤติกรรมทางจิตจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมกายภาพด้วยไม่มากก็น้อยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ไม่ว่ามนุษย์จะทำอะไร ย่อมมีการรับข่าวสารการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมมีการพยายามทำความเข้าใจความหมายเกิดการเรียนรู้และสะสมไว้ในจิตซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการทางจิตต่อไป โดยมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงความหมายของคำว่าพฤติกรรมไว้หลายความหมาย ดังนี้

ความหมายของพฤติกรรม

ประภาพร มุลละออง (2552, น. 4-16) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของ Bloom โดยแบ่งพฤติกรรมออกได้ 3 ส่วน คือ

1. พฤติกรรมการเรียนรู้แบบพุทธรพีสัย (Cognitive Domain) พฤติกรรมนี้เกิดจากประสบการณ์ในแต่ละคน เป็นทักษะในด้านสมองในการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เป็นการพัฒนาปัญญาและทักษะ แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 ความรู้ เป็นความสามารถในการจำหรือระลึกได้
- 1.2 ความเข้าใจมาจากความรู้เมื่อรู้สามารถแปลความหรือคาดหมายได้
- 1.3 การนำเอามาใช้ การที่บุคคลสามารถนำเอาทฤษฎี แนวคิดต่าง ๆ มาใช้
- 1.4 การวิเคราะห์ เป็นขั้นที่สามารถแยกแยะส่วนใหญ่ออกจากส่วนย่อยได้
- 1.5 การสังเคราะห์ เป็นขั้นที่สามารถรวมส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นส่วนรวมใหม่ โดยปรับปรุงให้ดีขึ้น
- 1.6 การประมาณค่า เป็นขั้นตอนที่บุคคลชี้และแสดงให้เห็น โดยใช้กฎเกณฑ์และมาตรฐานเป็นเครื่องมือยืนยัน

2. พฤติกรรมการเรียนรู้แบบเจตพิสัย (Affective Domain) หมายถึง ความสนใจ ความรู้สึก ความชอบค่านิยมต่าง ๆ เป็นพฤติกรรมที่ยากต่อการมองเห็นหรือเข้าใจ เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจของคน ได้แก่

- 2.1 การยอมรับ เป็นความสามารถในการรู้หรือความฉับไวในการรับรู้สิ่งต่างๆ
- 2.2 การตอบสนอง เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจและพอใจสิ่งเร้า
- 2.3 การสร้างคุณค่าหรือค่านิยม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึกหรือสำนึกในคุณค่าหรือคุณธรรมของสิ่งต่าง ๆ จนกลายเป็นความนิยมชมชอบและเชื่อถือในสิ่งนั้น
- 2.4 การจัดระบบ เป็นการจัดรวบรวมค่านิยมต่อสิ่งต่าง ๆ เข้ามาเป็นระบบ
- 2.5 การมีลักษณะที่ได้จากค่านิยมหรือลักษณะนิยม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นนิสัยตามธรรมชาติ

3. พฤติกรรมการเรียนรู้แบบทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เกิดจากการเรียนรู้และปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยพฤติกรรมที่เป็นเจตพิสัยเป็นปัจจัยนำของการเรียนรู้ที่จะกระทำ การเข้าถึงการยอมรับ และปัจจัยแวดล้อมทางกายภาพ รวมทั้งแรงกระตุ้นจากบุคคลอื่นสังคมและสิ่งแวดล้อมซึ่งตามปกติทักษะพิสัยจะเกิดขึ้นได้จากการปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กโดยจะพัฒนาไปตามสภาพปัญหาแบ่งเป็น 5 ขั้น คือ

- 3.1 การเลียนแบบ (Imitation) เป็นการเลือกตัวแบบหรือตัวอย่างที่สนใจ
- 3.2 การตามแบบ (Manipulation) เป็นการลงมือกระทำตามแบบที่สนใจ
- 3.3 การมีความถูกต้อง (Precision) เป็นการตัดสินใจเลือกทำตามแบบแผนที่เห็นว่าถูกต้อง
- 3.4 การกระทำอย่างต่อเนื่อง (Articulation) เป็นการกระทำในสิ่งที่เห็นว่าถูกต้องนั้นอย่างต่อเนื่อง
- 3.5 การกระทำโดยธรรมชาติ (Naturalization) เป็นการกระทำจนเกิดทักษะสามารถปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติเป็นธรรมชาติ

มัทนา กิสสัย (2553, น. 51-53) ได้สรุปว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออก โดยมีพื้นฐานจากการมีประสบการณ์ความเชื่อทัศนคติความคิดเห็นและอื่นๆ ที่มีต่อ

สถานการณ์ใดๆ ไม่ว่าจะกระทำนั้นผู้กระทำจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวและสามารถสังเกตได้หรือไม่ก็ได้ก็ตาม ซึ่งอาจเป็นทั้งคุณและโทษต่อเจ้าของพฤติกรรม

อรุณ รักธรรม (2555, น. 5) ได้ให้ความหมายของคำว่า พฤติกรรม คือ กิริยาอาการ ที่แสดงออกหรือเกิดปฏิกิริยาเมื่อเผชิญกับสิ่งภายนอก การแสดงออกนั้นอาจเกิดจากอุปนิสัยที่ได้สะสม หรือเกิดจากความเคยชินอันได้รับจากประสบการณ์และการศึกษาอบรมก็ตามการแสดงออกนี้อาจ เป็นได้ทั้งในรูปคล้ายตามหรือต่อต้านและอาจเป็นได้ทั้งคุณและโทษต่อเจ้าของพฤติกรรมเอง และต่อสิ่ง ไร้ภายนอก

สุรพล พะยอมแย้ม (2555, น.18-20) กล่าวว่าพฤติกรรมในทางจิตวิทยานั้น หมายถึง การกระทำอันเนื่องมาจากการกระตุ้นหรือการจูงใจต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ การกระทำหรือพฤติกรรมเหล่านั้น เกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้ผ่านกระบวนการกลั่นกรอง ตกแต่งและตั้งใจที่จะทำให้เกิดขึ้น เพื่อให้บุคคล อื่นได้สัมผัสรับรู้พฤติกรรมของบุคคล แม้จะกระทำด้วยสาเหตุจุดมุ่งหมายเดียวกันแต่จะมีลักษณะอาการ แตกต่างกันไป เมื่อบุคคล เวลา สถานที่ พร้อมสถานการณ์เปลี่ยนไปเนื่องจากการกระทำของบุคคลล้วน จะต้องผ่านกระบวนการคิด การตัดสินใจ ประกอบด้วย อารมณ์และความรู้สึกของผู้กระทำพฤติกรรม นั้น ๆ จึงทำให้พฤติกรรมของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน หรือปรับเปลี่ยนไปตามเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง เสมอ ด้วยเหตุผลที่ว่าพฤติกรรมแต่ละครั้งเกิดจากกระบวนการ ซึ่งหากพิจารณากระบวนการออกเป็น ส่วน ๆ จะพบว่าประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ส่วนการแสดงออกหรือกิริยาท่าทาง (Acting)
2. ส่วนการคิดที่เกี่ยวกับกิริยานั้น (Thinking)
3. ส่วนความรู้สึกที่มีอยู่ในขณะนั้น (Feeling)

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง ปฏิกิริยาการตอบสนองของ มนุษย์ที่เกิดขึ้นต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ต่างๆในสภาพแวดล้อมโดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ความเข้าใจ ซึ่งแสดงออกมาโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และบุคคลคนอื่นที่อยู่รอบๆ จะสังเกตเห็นได้หรือไม่ก็ตาม

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองควนลัง

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองควนลัง ในประเด็น ประวัติเทศบาลเมืองควนลัง ที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ ลักษณะ ทางด้านเศรษฐกิจ ลักษณะทางด้านสังคมการศึกษา และศาสนา ลักษณะทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน และ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้(เทศบาลเมืองควนลัง, 2558)

ประวัติเทศบาลเมืองควนลัง

เทศบาลเมืองควนลัง ได้รับการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลควนลัง ขึ้นเป็น เทศบาลตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พ.ศ. 2546 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 120 ตอนที่ 69 ก วันที่ 18 กรกฎาคม 2546 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 กรกฎาคม 2546 และเปลี่ยนแปลงฐานะจากเทศบาลตำบลเป็นเทศบาลเมือง

เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2550 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง เปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลตำบลควนลัง อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดสงขลา เป็นเทศบาลเมืองควนลัง ประกาศ ณ วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2550

ที่ตั้ง

ตำบลควนลัง เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอกาญจนบุรี จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอกาญจนบุรี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอกาญจนบุรีประมาณ 2 กิโลเมตร เนื้อที่เทศบาลเมืองควนลังมีพื้นที่ประมาณ 66.76 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 41,725 ไร่

อาณาเขตติดต่อ

เทศบาลเมืองควนลังมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลฉลุง อำเภอกาญจนบุรี และเทศบาลตำบลท่าช้าง อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับเทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลเมืองคอหงส์ และเทศบาลเมืองบ้านพรุ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดสงขลา
 ทิศใต้ ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งลาน องค์การบริหารส่วนตำบลโคกม่วง และองค์การบริหารส่วนตำบลคลองหลา อำเภอกงหรา จังหวัดสงขลา
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับเทศบาลเมืองทุ่งตำเสา อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดสงขลา

ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ตำบลควนลัง มีลักษณะเป็นที่สูง ซึ่งจะพบที่ราบสูงบริเวณทางด้านทิศใต้ของตำบล และค่อย ๆ ลาดต่ำไปทางทิศเหนือ และมีลำคลองที่สำคัญ ได้แก่ คลองวาด คลองตำ คลองนนท์ และคลองสอ สภาพภูมิอากาศมีทั้งฤดูร้อนและฤดูฝน โดยฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม ส่วนฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนธันวาคม

ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีทั้งกสิกรรมและการเลี้ยงสัตว์ ชนิดของการกสิกรรม ได้แก่ การปลูกข้าวการทำสวนยางพารา การทำสวนส้มโอ สวนมะพร้าว สวนทุเรียน และการปลูกผักสวนครัว ผลผลิตที่สำคัญและมีชื่อเสียงได้แก่ ส้มโอหอมควนลัง กล้วยหอม ส้มแข้ง และมะพร้าวน้ำหอม ส่วนการเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงสัตว์แบบปล่อยให้หาอาหารตามธรรมชาติ ในบริเวณที่ไม่มากนัก ซึ่งเลี้ยงไว้ใช้งานบริโภคและจำหน่ายบางส่วน ได้แก่ สุกร เป็ด และไก่ โดยอาชีพรองลงมา ได้แก่ รับจ้างทั่วไป ค้าขาย งานบริการ และรับราชการ

ลักษณะทางด้านสังคมการศึกษา และศาสนา

เทศบาลเมืองควนลังมีสถานศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่จำนวน 8 แห่ง ดังนี้ 1) โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ 2) โรงเรียนวัดควนลังมิตรภาพที่ 113) โรงเรียนบ้านบางแพบ4) โรงเรียนวัดม่วงค่อม5) โรงเรียนบ้านวังหรั่ง(ประสิทธิ์อุปถัมภ์) 6) โรงเรียน

บ้านหน้าควนล้ง 7) โรงเรียนบ้านบึงพิชัย (ทับทองอุทิศจิตโต) และ 8) โรงเรียนท่าใหญ่วิทยาในส่วนของศาสนาประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัด 6 แห่ง สำนักสงฆ์ 2 แห่ง มัสยิด/บาไลย 6 แห่ง และศาลเจ้า 1 แห่ง

ลักษณะทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคมทางรถยนต์ เทศบาลเมืองควนล้ง มีเส้นทางคมนาคมทั้งทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัดเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านและระหว่างอำเภอ โดยทางหลวงแผ่นดินที่สำคัญ ได้แก่ ถนนเพชรเกษม (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4) ซึ่งเชื่อมการคมนาคมระหว่างอำเภอหาดใหญ่ผ่านตำบลควนล้งตำบลทุ่งตำเสากับอำเภอรัตนภูมิจังหวัดสงขลาถนนทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4135 เชื่อมการคมนาคมระหว่างทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4 ผ่านตำบลควนล้ง ท่าอากาศยานหาดใหญ่ตำบลทุ่งตำเสา และทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 43 เชื่อมการคมนาคมระหว่างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ผ่านตำบลควนล้ง อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา นอกจากนี้ยังมีถนนสัญจรภายในหมู่บ้าน ประกอบด้วย ถนนลาดยาง รพช.เชื่อมหมู่ที่ 1 ตำบลควนล้ง-ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 43 ถนน รพช.สาย 11034 ผ่านตำบลควนล้ง ตำบลทุ่งตำเสา เชื่อมทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4135 และถนนลาดยางเคปซีลเชื่อมระหว่างหมู่บ้านต่าง ๆ และทางหลวงแผ่นดิน จำนวน 106 สาย ประมาณการความยาว 98.551 กิโลเมตร ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กเชื่อมระหว่างหมู่บ้านต่าง ๆ และทางหลวงแผ่นดิน จำนวน 146 สาย ประมาณการความยาว 51.620 กิโลเมตร และถนนลูกรังเชื่อมระหว่างหมู่บ้านต่าง ๆ และทางหลวงแผ่นดิน จำนวน 174 สาย ประมาณการความยาว 137.071 กิโลเมตร

การคมนาคมทางรถไฟสามารถใช้บริการได้จากการรถไฟแห่งประเทศไทย มาลงที่สถานีชุมทางหาดใหญ่ ซึ่งเป็นชุมทางที่สำคัญของภาคใต้มีขบวนรถไฟวิ่งผ่านให้บริการแก่ผู้โดยสารหลายขบวน ขบวนรถไฟที่สำคัญ ได้แก่ รถด่วนยะลา-กรุงเทพฯสุโขทัย-กรุงเทพฯ รถดีเซลรางยะลา-กรุงเทพฯ และบัตเตอร์เวิร์ด-กรุงเทพฯ เป็นต้น

การคมนาคมทางอากาศยานบินใกล้เคียงพื้นที่เทศบาลเมืองควนล้ง คือ สนามบินนานาชาติหาดใหญ่ เป็นสนามบินนานาชาติที่สำคัญที่เป็นศูนย์กลางของภูมิภาค โดยมีเที่ยวบินสายการบินแห่งชาติ (การบินไทย) และสายการบินต่างประเทศ เชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานคร ภูเก็ต กัวลาลัมเปอร์ และสิงคโปร์

การชลประทาน/แหล่งน้ำเทศบาลเมืองควนล้งมีแหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ คลอง จำนวน 5 สาย คือ คลองอยู่ตะเภา คลองสอ คลองตำ คลองนนท์ และคลองวาด มีห้วย/หนอง/บึง จำนวน 72 แห่ง ที่สำคัญได้แก่ บึงมาบบัว บึงหนองหว้า บึงพิชัย หนองยาว และพรุจูด ซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาและเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของประชาชน นอกจากนี้ยังมีคลองชลประทาน จำนวน 2 แห่ง ฝ่ายต้นน้ำลำธาร (ฝายแม่ัว) จำนวน 3 แห่ง บ่อบาดาลสาธารณะ จำนวน 4 แห่ง และบ่อน้ำตื้น จำนวน 600 แห่ง

การสาธารณสุขและความปลอดภัยเทศบาลเมืองควนล้งมีสถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่ หมู่ 4 บ้านวังหวัง ให้ความสำคัญปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเทศบาลเมืองควนล้งมีสายตรวจ (ตำรวจชุมชน) จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ ณ สำนักงาน

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงในการส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา ให้เป็นกลไกการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

พันธกิจ มีดังนี้

1. พัฒนาสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสงขลาให้เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง
2. ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ระดับจังหวัดและตอบสนองความต้องการของประชาชนภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่าย
3. บริหารงานบุคคลและเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทำงานอย่างมืออาชีพ
4. พัฒนาระบบงานงบประมาณและการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและสามารถพึ่งตนเองได้
5. ส่งเสริมและพัฒนาระบบบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถส่งมอบบริการสาธารณะให้ประชาชนได้อย่างมีมาตรฐาน
6. อำนวยการ ประสานการปฏิบัติงาน และสนับสนุนงานอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ในด้านการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ประกอบด้วย การยกระดับขีดความสามารถของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดให้มีสมรรถนะสูงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาประเทศและการสร้างและใช้ภาคีเครือข่ายในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่เป้าหมายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเมษฐห้วงมิตร (2549) ศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุดคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมา คือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอยและด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ตามลำดับ โดยประเด็นที่ประชาชนมีพฤติกรรมมากที่สุดในแต่ละด้าน มีดังนี้ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ คือ ประชาชนเลือกขยะประเภทกล่องกระดาษหรือหนังสือพิมพ์เก็บไว้ขายหรือนำกลับมาใช้ได้อีกด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย คือ ประชาชนเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่าใบเล็กหลาย ๆ ใบ และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย คือ ประชาชนมีพฤติกรรมการทิ้งขยะเปียกจะต้องมีถังขยะรองรับเสมอ สำหรับผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน พบว่า เพศ อายุ ระยะเวลาที่อาศัย

อยู่ในชุมชน รายได้ครอบครัวต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว และลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

พีรนาฏ คิตติ, อานุช แก้ววงศ์ และสุดสาคร พุกงาน (2550) ศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูง มีทัศนคติทางบวกต่อการจัดการขยะมูลฝอย และมีพฤติกรรมอยู่ในระดับพึงประสงค์ต่อการจัดการขยะมูลฝอย โดยพบว่าปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยส่วนบุคคลทุก ๆ ปัจจัย ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอย และปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลีชล เหมือนเลื่อน (2550) ศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยระดับครัวเรือนของประชาชนในตำบลฉลอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต พบว่า ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในเกณฑ์ดี ให้ความสำคัญเรื่องของปัญหาขยะ มีทัศนคติที่ดีในเรื่องของการทิ้งขยะให้ถูกที่ และมีพฤติกรรมในการให้ความสำคัญในการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งโดยนำขยะเปียกมาใช้ประโยชน์ในการทำปุ๋ยหมักและอาหารสัตว์ โดยปัจจัยด้านระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความรู้และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ส่งผลต่อทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มนู ดลจิตต์ (2550) ศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องทัศนคติด้านการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ประชาชนเห็นว่าขยะมูลฝอยก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องการเป็นแหล่งแพร่พันธุ์ของเชื้อโรครุนแรงที่สุด ส่วนทัศนคติต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอย ส่วนใหญ่เห็นว่าการคัดแยกขยะก่อนทิ้งทำให้สะดวกต่อการนำไปกำจัดมากที่สุด ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ ความตระหนัก การมีส่วนร่วม กับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า มีความสัมพันธ์กัน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยและทัศนคติ พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะ มูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาภรณ์ รพีเลิศรังสิมันต์ (2551) ศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้นำชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดี ร้อยละ 92.6 มีทัศนคติต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเชิงบวกร้อยละ 95.6 รวมทั้งได้รับสิ่งจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยจากหน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ 98.5 ทำให้ผู้นำชุมชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ การลดปริมาณขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสม และการรวมกลุ่มกันจัดตั้งตลาดนัดวัสดุรีไซเคิล เพื่อรับซื้อวัสดุรีไซเคิลจากประชาชนในชุมชนสัปดาห์ละ 1 วัน (วันอาทิตย์) รวมทั้งการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพจากขยะเปียก ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และควรส่งเสริมให้เป็นชุมชนต้นแบบเพื่อขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

เอกรินทร์ กลิ่นหอม (2553) ศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนอยู่ในระดับดี และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนอยู่ในระดับดี โดยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าความรู้และทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กัญญานันท์ กระทง (2553) ศึกษาความคิดเห็นและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย พบว่า ความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนโดยภาพรวมมีการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีการจัดการมากที่สุด คือ การคัดแยกขยะมูลฝอยและการกำจัด รองลงมา คือ การนำกลับมาใช้ใหม่ และน้อยที่สุด คือ การลดการเกิดขยะมูลฝอย สำหรับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่า โดยภาพรวมมีการจัดการอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีการจัดการมากที่สุด คือ การลดการเกิดขยะมูลฝอย รองลงมา คือ การคัดแยกขยะมูลฝอยและการกำจัด และน้อยที่สุด คือ การนำกลับมาใช้ใหม่ และจากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเนื่อง พบว่า มีเพียงปัจจัยด้านเพศเท่านั้นที่ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ส่วนปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเนื่อง มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

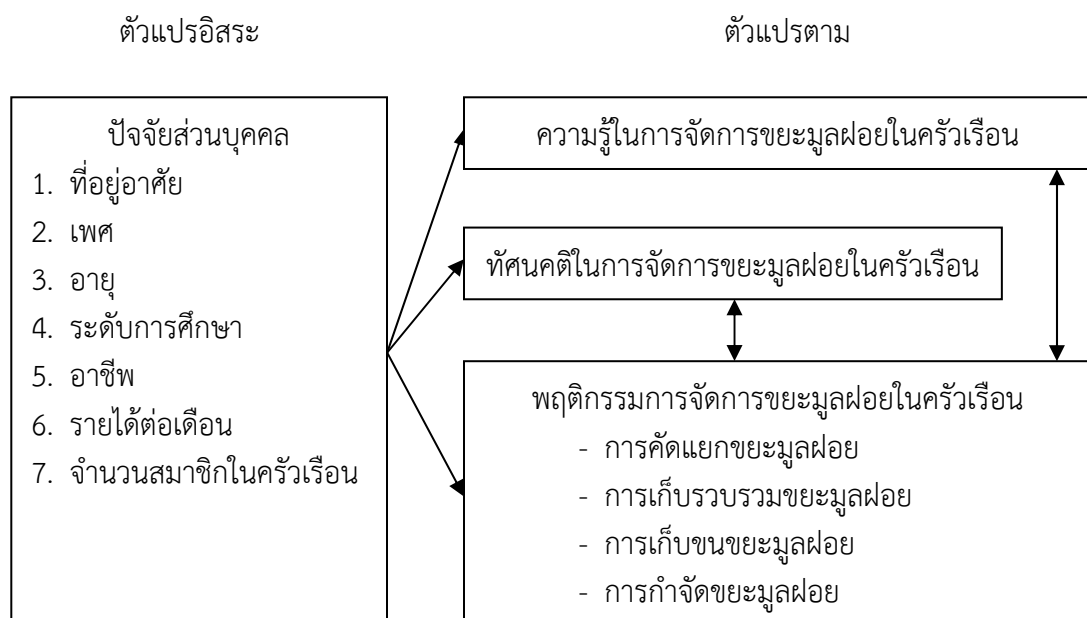
รณภูมิพลนามอินทร์ (2553) ศึกษาความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองตูลาบหลุมมากแข่งอำเภอเมืองอุดรธานีจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดี โดยนักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักเรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกันมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกันแต่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 จะมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยดีกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในช่วงชั้นที่ 1

บุษลักษณ์ ทัพทวา และมาลีณี นาไชย (2555) ศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในเรื่องขยะมูลฝอยประเภทเศษใบไม้สามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.7 ในด้านทัศนคติ นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 และด้านพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า นักศึกษามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30

วิภาเพ็ญเจียสกุล (2556)ศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นกลางของกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนในครัวเรือนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยที่พึงประสงค์ ร้อยละ 44.0 โดยมีการทิ้งขยะแบบแยกประเภทเป็นขยะเปียกและขยะแห้งร้อยละ 39.5 และมีการแยกประเภทกระดาษออกจากขยะมูลฝอยอื่นเพื่อจำหน่ายและนำกลับมาใช้อีกประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูง มีรายได้สูง มีที่อยู่อาศัยแบบบ้านเดี่ยว มีอาชีพรับราชการ มีการรับรู้สถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยระดับมาก จะมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า มีรายได้ต่ำกว่า มีที่อยู่อาศัยแบบอื่น มีอาชีพอื่น และมีการรับรู้สถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ในขณะที่ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกันเมื่อแยกพิจารณาเฉพาะพฤติกรรมการทิ้งขยะพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีพฤติกรรมการทิ้งขยะดีกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนประชาชนที่มีรายได้ ลักษณะที่อยู่อาศัย อาชีพ ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย และการรับรู้สถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการทิ้งขยะไม่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาโดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วยพื้นที่ 41ชุมชน จำนวน 7 หมู่บ้าน มีจำนวนประชาชนทั้งหมด 42,770 คน (งานทะเบียนราษฎรเทศบาลเมืองควนลัง, 2558)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 400 คน ได้จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่(Yamane, 1973, p. 125)จากประชากรทั้งหมด 42,770 คน กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ .05ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	ขนาดของประชากร(42,770 คน)
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (.05)

แทนค่าในสูตร จะได้

$$\begin{aligned} n &= \frac{42,770}{1 + 42,770(.05)^2} \\ &= \frac{42,770}{106.93} \\ &= 399.98 \approx 400 \end{aligned}$$

จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เท่ากับ 400คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยการลงพื้นที่แจกแบบสอบถามให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาทั้ง 7 หมู่บ้าน โดยกระจายแบบสอบถามไปยังแต่ละหมู่บ้านในปริมาณเท่าๆ กัน จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน เป็นคำถามทดสอบความรู้โดยเนื้อหาของคำถามเป็นการประเมินความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนซึ่งคำถามมีจำนวน 13 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก (ใช่และไม่ใช่) ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

ตอนที่ 3 ทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดตัวเลือกเป็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 100 อ้างถึงใน นุชาดี ไสสะอาด, 2552, น. 51)

- 5 หมายถึง ระดับทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง ระดับทัศนคติเห็นด้วย
- 3 หมายถึง ระดับทัศนคติไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ระดับทัศนคติไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ระดับทัศนคติไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ในด้านต่างๆ ประกอบด้วย การคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอยมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับพฤติกรรมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับพฤติกรรมมาก
- 3 หมายถึง ระดับพฤติกรรมปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับพฤติกรรมน้อย
- 1 หมายถึง ระดับพฤติกรรมน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนด้านต่าง ๆ มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุง ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เสนอ ต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยให้เกณฑ์ ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

คะแนน +1 หมายถึงแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

คะแนน 0 หมายถึงไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

คะแนน -1 หมายถึงแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกข้อคำถามของแบบสอบถาม ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 หากค่า IOC ของคำถามข้อใดมีค่าต่ำกว่า 0.67 จะต้องนำแบบสอบถาม ข้อนั้นมาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง (เกียรติสุตา ศรีสุข, 2552, น. 139) ผลการตรวจสอบ พบว่า แบบสอบถาม ทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 (ดูภาคผนวก ค) แสดงว่าแบบสอบถามสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนด

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าต่างๆ ดังนี้

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งมีลักษณะ เป็นแบบให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก (ใช่และไม่ใช่) ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนนนำมา วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 (Kuder-Richardson-20) โดยกำหนดค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่า ความเชื่อมั่นต้องไม่ต่ำกว่า 0.70 ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบสอบถามมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.73-0.80 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22-0.30 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 (ดูภาคผนวก ค) สามารถ นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงได้ (เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2551, น. 36)

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ต้องไม่ต่ำกว่า 0.70 ผลการวิเคราะห์ พบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยใน ครัวเรือน และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 และ 0.89 ตามลำดับ (ดูภาคผนวก ค) แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสามารถ นำไปเก็บข้อมูลจริงได้ (เกียรติสุตาศรีสุข, 2552, น. 144)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ถึงนายกเทศบาลเมืองควนลัง อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยแนะนำตัวต่อกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและแนะนำวิธีการตอบแบบสอบถามและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแบบสอบถามแก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ทั้ง 7 หมู่บ้าน โดยกระจายแบบสอบถามไปยังแต่ละหมู่บ้านในปริมาณเท่าๆ กัน ให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามเองและเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนทันทีที่เริ่มเก็บแบบสอบถามเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2558 แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2558 รวมระยะเวลาทั้งหมด 1 เดือน ได้แบบสอบถามทั้งหมด 415 ชุด

4. นำแบบสอบถามที่เก็บได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบแบบสอบถามที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์จำนวน 15 ชุด ผู้วิจัยจึงคัดแยกออก จึงเหลือแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 400 ชุดเพื่อนำไปประมวลผลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์แล้ว มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชาชนและความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนด้านต่าง ๆ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่และร้อยละ

2. การวิเคราะห์ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ดำเนินการ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อคำถามที่ประชาชนตอบคำถามถูกและผิด ใช้สถิติค่าความถี่และร้อยละ หลังจากนั้นวิเคราะห์หาระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน โดยคำนวณหาคะแนนรวมที่ประชาชนตอบคำถามได้ถูกต้อง ซึ่งคำถามมีจำนวน 13 ข้อคำถามแต่ละข้อ มีคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน หากประชาชนตอบถูกจะคิดเป็น 1 คะแนนและตอบผิดจะคิดเป็น 0 คะแนนแล้วนำคะแนนรวมที่ได้มาจัดระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้สูตรการคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้นดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550, น. 25)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด})/\text{จำนวนชั้น} \\ &= (13-0)/3 \\ &= 4.33 \end{aligned}$$

เกณฑ์การแปลความหมายความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ดังนี้

คะแนนรวม 0-4 หมายถึง มีความรู้อยู่ในระดับต่ำ

คะแนนรวม 5-9 หมายถึง มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนรวม 10-13 หมายถึง มีความรู้อยู่ในระดับสูง

3. การวิเคราะห์ทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับการแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยใช้สูตรการคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550, น. 25)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด})/\text{จำนวนชั้น} \\ &= (5-1)/5 \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน
 ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับ เห็นด้วย
 ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ
 ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับ ไม่เห็นด้วย
 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน
 ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ มากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ มาก
 ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ ปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ น้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4. การเปรียบเทียบความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กรณีตัวแปร 2 กลุ่ม สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบแบบที (t-test independent) และกรณีตัวแปร 2 กลุ่มขึ้นไป สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน สถิติที่ใช้ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation Coefficient) สำหรับการแปลผลจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของ ชูศรีวงศ์รัตน์(2550, น. 316) ดังนี้

ระดับความสัมพันธ์:

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.91-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71-0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31-0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01-0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ทิศทางการความสัมพันธ์:

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทางบวก
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(-0.01)-(-1.00) หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทางลบ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติ ดังนี้

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t

F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F

r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation Coefficient)

Sig. แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ (Significance)

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของประชาชน
2. ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน
3. การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทักษะกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลำพูน จังหวัดสงขลาจำนวน 400 คน จำแนกตามที่อยู่อาศัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน โดยใช้สถิติค่าความถี่และค่าร้อยละแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลำพูน จังหวัดสงขลา

(n = 400)		
ข้อมูลทั่วไปของประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
ที่อยู่อาศัย		
หมู่ที่ 1	56	14.00
หมู่ที่ 2	56	14.00
หมู่ที่ 3	60	15.00
หมู่ที่ 4	62	15.50
หมู่ที่ 5	56	14.00
หมู่ที่ 6	56	14.00
หมู่ที่ 7	54	13.50
เพศ		
ชาย	200	50.00
หญิง	200	50.00
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	104	26.00
30-40 ปี	64	16.00
41-50 ปี	84	21.00
51-60 ปี	68	17.00
มากกว่า 60 ปี	80	20.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	104	26.00
มัธยมศึกษา/ปวช.	92	23.00
อนุปริญญา/ปวส.	110	27.50
ปริญญาตรี	77	19.25
สูงกว่าปริญญาตรี	17	4.25

ตารางที่ 2(ต่อ)

(n = 400)		
ข้อมูลทั่วไปของประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
ข้าราชการ	34	8.50
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	46	11.50
พนักงานบริษัทเอกชน	70	17.50
เกษตรกร	104	26.00
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	66	16.50
รับจ้างทั่วไป	80	20.00
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	128	32.00
10,000-15,000 บาท	150	37.50
15,001-20,000 บาท	102	25.50
มากกว่า 20,000 บาท	20	5.00
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-4 คน	146	36.50
5-6 คน	162	40.50
มากกว่า 6 คน	92	23.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 15.50 เป็นเพศหญิงและเพศชายเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.00 มีการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 27.50 ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 26.00 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.50 และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50

ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน

1. ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน

ผลการวิเคราะห์ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลาโดยใช้สถิติค่าความถี่และค่าร้อยละ แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือน	คำตอบ ที่ถูกต้อง	คำตอบของประชาชน			
		ตอบถูก		ตอบผิด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มูลฝอยอันตรายที่เกิดขึ้นในครัวเรือน เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟเก่า เป็นต้น	ใช่	400	100.00	0	0.00
2. ขยะที่มีอันตรายสูง ได้แก่ ขยะติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรม	ใช่	398	99.50	2	0.50
3. การเผาขยะมูลฝอยสามารถทำให้เกิดมลพิษทางอากาศได้	ใช่	398	99.50	2	0.50
4. ขยะที่เกิดจากโรงพยาบาลส่วนใหญ่เป็นขยะไม่ติดเชื้อ	ไม่ใช่	212	53.00	188	47.00
5. ขยะที่ย่อยสลายได้ยาก คือ เศษแก้ว และเศษโลหะ	ใช่	368	92.00	32	8.00
6. การคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทำลาย เป็นการช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้	ใช่	396	99.00	4	1.00
7. ขยะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและพาหะนำโรค	ใช่	398	99.50	2	0.50
8. การลดปริมาณขยะมูลฝอย ต้องใช้ภาชนะที่ใช้แทนถุงพลาสติก เช่น ใส่ตะกร้าปิ่นโต	ใช่	324	81.00	76	19.00
9. การลดปริมาณขยะทำได้โดยนำไปทิ้งลงถังขยะและให้เทศบาลนำไปกำจัด	ใช่	314	78.50	86	21.50
10. เศษแก้วแตกไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้	ไม่ใช่	190	47.50	210	52.50
11. ก่อนนำขยะมูลฝอยไปเผาทุกครั้ง จำเป็นต้องคัดแยกขยะสามารถเผาได้เลย	ไม่ใช่	232	58.00	168	42.00
12. การกำจัดหรือทำลายขยะมูลฝอยควรมีการคัดแยกประเภทเพื่อสะดวกในการกำจัดหรือทำลาย	ใช่	392	98.00	8	2.00
13. การกำจัดขยะมูลฝอยโดยการฝังกลบ ถ้าทำไม่ถูกวิธีจะทำให้น้ำใต้ดินเกิดมลพิษ	ใช่	400	100.00	0	0.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ตอบคำถามเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในแต่ละข้อได้ถูกต้องมากกว่าร้อยละ 50 ยกเว้นประเด็นเรื่องเศษแก้วแตกไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ โดยประชาชนเข้าใจผิดว่าเศษแก้วแตกไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้มากถึงร้อยละ 52.50 และเมื่อพิจารณาประเด็นที่ประชาชนตอบถูกมากที่สุด ได้แก่ มูลฝอยอันตรายที่เกิดขึ้นในครัวเรือน เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟเก่า เป็นต้น และการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการฝังกลบถ้าทำไม่ถูกวิธีจะทำให้ น้ำใต้ดินเกิดมลพิษ ซึ่งประชาชนตอบคำถามในประเด็นดังกล่าวได้ถูกต้องทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าความถี่และค่าร้อยละของระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนโดยคำนวณหาคะแนนรวมที่ประชาชนตอบคำถามได้ถูกต้อง ซึ่งคำถามแต่ละข้อมีคะแนนเท่ากับ 1 คะแนนหากประชาชนตอบถูกจะคิดเป็น 1 คะแนนและตอบผิดจะคิดเป็น 0 คะแนนแล้วนำคะแนนรวมที่ได้มาจัดระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำ (คะแนนรวม 0-4) ระดับปานกลาง (คะแนนรวม 5-9) และระดับสูง (คะแนนรวม 10-13) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

(n = 400)		
ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ปานกลาง	50	12.50
สูง	350	87.50
$(\bar{X} = 11.05, S.D. = 1.22)$		

จากตารางที่ 4 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 87.50 ($\bar{X} = 11.05, S.D. = 1.22$) ส่วนประชาชนที่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงร้อยละ 12.50

2. ทศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน

ผลการวิเคราะห์ทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน
ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

(n = 400)

ทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	\bar{X}	S.D.	ระดับทัศนคติ
1. เศษผักผลไม้ ที่เหลือจากการบริโภค ไม่ควรทิ้งรวมไว้ กับขยะทั่วไป เพราะยากต่อการนำไปกำจัด	4.85	0.41	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. การรณรงค์เกี่ยวกับการคัดแยกขยะก่อนทิ้งของ หน่วยงานราชการต่างๆ เป็นเรื่องจำเป็น	4.94	0.25	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. ในปัจจุบันขยะมูลฝอยที่เกิดจากชุมชนควรจะมีการคัด แยกจากแหล่งกำเนิด เช่น บ้านเรือนและที่อยู่อาศัย	4.92	0.27	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. เศษอาหารที่เหลือจากการบริโภคภายในภาชนะไม่ควร ล้างไปกับท่อน้ำทิ้ง	4.85	0.41	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. หลอดไฟน็อนที่เสียแล้ว ไม่ควรทิ้งรวมกับขยะอื่นๆ เพราะอาจทำให้เกิดอันตรายได้	4.88	0.37	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6. การดูแลรักษาความสะอาดบริเวณบ้านเป็นหน้าที่ของ ทุกคนที่จะต้องช่วยกัน	4.90	0.37	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7. ภาชนะพลาสติกที่ไม่ใช้งานแล้ว ควรแยกเก็บไว้ขายกับ ผู้รับซื้อของเก่า	4.24	0.98	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8. การลดปริมาณขยะมูลฝอย ทำได้โดยการแยกขยะมูล ฝอยที่สามารถนำกลับมาใหม่ออกจากขยะมูลฝอยอื่น	4.83	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9. การรณรงค์ให้เลิกใช้โฟมในการบรรจุอาหารเป็น การรักษาสิ่งแวดล้อม	4.89	0.41	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10. การแยกขยะมูลฝอยโดยวิธีการแยกขยะเป็นถังขยะ แห้ง ถังขยะเปียก ถังขยะอันตราย เป็นสิ่งที่ไม่ยุ่งยาก	4.46	0.71	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
11. เศษอาหารที่เหลือจากการบริโภค จำเป็นต้องรวบรวม ไว้ และใส่ภาชนะที่ปิดฝาปิดชิด	4.70	0.57	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
12. แบตเตอรี่รถยนต์ ถ่านไฟฉาย ที่หมดอายุการใช้งาน แล้ว ไม่สามารถทิ้งรวมกับขยะอื่นๆ ได้	4.82	0.40	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวม	4.77	0.23	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 5 พบว่าทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรณรงค์เกี่ยวกับการคัดแยกขยะก่อนทิ้งของหน่วยงานราชการต่างๆ เป็นเรื่องจำเป็น ($\bar{X} = 4.94$) รองลงมา คือ ในปัจจุบันขยะมูลฝอยที่เกิดจากชุมชนควรจะมีการคัดแยกจากแหล่งกำเนิด

เช่น บ้านเรือนและที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 4.92$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาชนะพลาสติกที่ไม่ใช้งานแล้ว ควรแยกเก็บไว้ขายกับผู้รับซื้อของเก่า ($\bar{X} = 4.24$)

3. พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย การคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงดังตารางที่ 6-10

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม

(n = 400)

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. การคัดแยกขยะมูลฝอย	4.26	0.77	มากที่สุด
2. การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย	4.04	0.72	มาก
3. การเก็บขนขยะมูลฝอย	4.47	0.64	มากที่สุด
4. การกำจัดขยะมูลฝอย	3.45	0.94	มาก
รวม	4.06	0.67	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การเก็บขนขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 4.47$) และการคัดแยกขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก คือ การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 4.07$) และการกำจัดขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.45$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน
ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลิ่งอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

(n = 400)

การคัดแยกขยะมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. การคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งลงถังขยะ	4.45	0.72	มากที่สุด
2. การคัดแยกขยะบริเวณสถานที่รวบรวมตามจุดต่างๆ ของเทศบาลเมืองควนลิ่ง	4.49	0.72	มากที่สุด
3. การใช้ภาชนะส่วนตัวรองรับและคัดแยกมูลฝอยให้กับ ส่วนรวม	4.47	0.77	มากที่สุด
4. การร่วมรณรงค์การสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการรักษาความสะอาดและคัดแยกมูลฝอยภายใน เทศบาลเมืองควนลิ่ง	3.80	1.19	มาก
5. การเก็บหลอดไฟที่ใช้แล้วใส่ถุงปิดมิดชิดจากนั้นแยกทิ้ง จากขยะประเภทอื่น	4.09	1.02	มาก
รวม	4.26	0.77	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลิ่งอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การคัดแยกขยะบริเวณสถานที่รวบรวมตามจุดต่างๆของเทศบาลเมืองควนลิ่ง ($\bar{X} = 4.49$) การใช้ภาชนะส่วนตัวรองรับและคัดแยกมูลฝอยให้กับส่วนรวม ($\bar{X} = 4.47$) และการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งลงถังขยะ ($\bar{X} = 4.45$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก คือ การเก็บหลอดไฟที่ใช้แล้วใส่ถุงปิดมิดชิดจากนั้นแยกทิ้งจากขยะประเภทอื่น ($\bar{X} = 4.09$) และการร่วมรณรงค์การสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดและคัดแยกมูลฝอยภายในเทศบาลเมืองควนลิ่ง ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือน
ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

(n = 400)

การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแล้วทำการคัดแยกก่อนนำไปกำจัด	4.40	0.78	มากที่สุด
2. การเก็บรวบรวมขยะรีไซเคิลไว้ขาย เช่นขวดแก้ว ขวดพลาสติก	4.35	0.70	มากที่สุด
3. การเก็บรวบรวมขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น นำขวดมาทำแจกันดอกไม้	3.66	0.86	มาก
4. การเก็บรวบรวมขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำ เช่น ใช้กระดาษ 2 หน้า	3.76	1.12	มาก
รวม	4.04	0.72	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า พฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแล้วทำการคัดแยกก่อนนำไปกำจัด ($\bar{X} = 4.40$) และการเก็บรวบรวมขยะรีไซเคิลไว้ขาย เช่นขวดแก้ว ขวดพลาสติก ($\bar{X} = 4.35$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก คือ การเก็บรวบรวมขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำ เช่น ใช้กระดาษ 2 หน้า ($\bar{X} = 3.76$) และการเก็บรวบรวมขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น นำขวดมาทำแจกันดอกไม้ ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการเก็บขนขยะมูลฝอยในครัวเรือน
ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

(n = 400)

การเก็บขนขยะมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. การเก็บขนจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนด้วยตัวเอง	4.29	0.83	มากที่สุด
2. การนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนใส่ถุงและมัดปากถุงแล้วนำไปทิ้งในถังขยะที่ทางเทศบาลจัดไว้ให้	4.59	0.69	มากที่สุด
3. การนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนใส่ถุงแล้วนำไปวางไว้ข้างถนนให้ทางเทศบาลมาเก็บขน	4.55	0.69	มากที่สุด
รวม	4.47	0.64	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 พบว่า พฤติกรรมการเก็บขนขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลังอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมการเก็บขนขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับ

มากที่สุดทุกข้อ เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้การนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนใส่ถุงและมัดปากถุงแล้วนำไปทิ้งในถังขยะที่ทางเทศบาลจัดไว้ให้ ($\bar{X} = 4.59$) การนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนใส่ถุงแล้วนำไปวางไว้ข้างถนนให้ทางเทศบาลมาเก็บขน ($\bar{X} = 4.55$) และการเก็บขนจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนด้วยตัวเอง ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลิ่งอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

(n = 400)

การกำจัดขยะมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. การกำจัดเศษไม้ เศษกระดาษ โดยการเผากลางแจ้ง	4.06	0.98	มาก
2. การกำจัดขยะโดยการนำไปประยุกต์ใช้แทนวัสดุอื่นๆ	3.93	0.82	มาก
3. การกำจัดกระป๋อง ขวดแก้ว โดยการเผา	2.92	1.18	ปานกลาง
4. การเผาถุงพลาสติกหรือวัสดุที่ทำจากพลาสติกริมถนนหรือข้างทาง	3.25	1.15	ปานกลาง
5. การกำจัดขยะมูลฝอยทุกประเภทโดยการฝังกลบ	3.09	1.16	ปานกลาง
รวม	3.45	0.94	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า พฤติกรรมกรำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลิ่งอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก คือ การกำจัดเศษไม้ เศษกระดาษโดยการเผากลางแจ้ง ($\bar{X} = 4.06$) และการกำจัดขยะโดยการนำไปประยุกต์ใช้แทนวัสดุอื่นๆ ($\bar{X} = 3.93$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง คือ การเผาถุงพลาสติกหรือวัสดุที่ทำจากพลาสติกริมถนนหรือข้างทาง ($\bar{X} = 3.25$) การกำจัดขยะมูลฝอยทุกประเภทโดยการฝังกลบ ($\bar{X} = 3.09$) และการกำจัดกระป๋อง ขวดแก้ว โดยการเผา ($\bar{X} = 2.92$) ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน
ของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1. การเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน
ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติ
การทดสอบค่าที (t-test Independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
แสดงดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาล
เมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	ความรู้ในการจัดการ ขยะมูลฝอยในครัวเรือน		t/F	Sig.
		X	S.D.		
ที่อยู่อาศัย					
หมู่ที่ 1	56	11.68	1.05	25.886*	.000
หมู่ที่ 2	56	10.32	1.27		
หมู่ที่ 3	60	10.00	0.74		
หมู่ที่ 4	62	11.16	1.12		
หมู่ที่ 5	56	11.46	1.19		
หมู่ที่ 6	56	10.96	1.03		
หมู่ที่ 7	54	11.89	0.74		
เพศ					
ชาย	200	11.03	1.20	-0.411	.681
หญิง	200	11.08	1.23		
อายุ					
น้อยกว่า 30 ปี	104	11.23	1.11	5.930*	.000
30-40 ปี	64	10.78	1.40		
41-50 ปี	84	11.45	0.99		
51-60 ปี	68	11.03	1.21		
มากกว่า 60 ปี	80	10.65	1.26		

ตารางที่ 11(ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	ความรู้ในการจัดการ ขยะมูลฝอยในครัวเรือน		t/F	Sig.
		X	S.D.		
ระดับการศึกษา					
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	104	10.71	1.30	7.398*	.000
มัธยมศึกษา/ปวช.	92	10.93	0.97		
อนุปริญญา/ปวส.	110	11.22	1.22		
ปริญญาตรี	77	11.21	1.28		
สูงกว่าปริญญาตรี	17	12.06	0.66		
อาชีพ					
ข้าราชการ	34	12.18	0.63	9.361*	.000
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	46	11.35	1.25		
พนักงานบริษัทเอกชน	70	10.94	1.34		
เกษตรกร	104	11.00	1.10		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	66	10.91	1.12		
รับจ้างทั่วไป	80	10.70	1.22		
รายได้ต่อเดือน					
น้อยกว่า 10,000 บาท	128	10.58	1.24	13.281*	.000
10,000-15,000 บาท	150	11.12	1.11		
15,001-20,000 บาท	102	11.41	1.16		
มากกว่า 20,000 บาท	20	11.80	1.06		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน					
1-4 คน	146	11.10	1.05	1.723	.180
5-6 คน	162	11.14	1.27		
มากกว่า 6 คน	92	10.85	1.34		

*Sig. < .05

จากตารางที่ 11 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีเพศและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีที่อยู่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ Scheffe มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 12-16

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัย		ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	1.357 [*]	.000
	หมู่ที่ 3	1.679 [*]	.000
	หมู่ที่ 4	0.517	.294
	หมู่ที่ 5	0.214	.977
	หมู่ที่ 6	0.714 [*]	.041
	หมู่ที่ 7	-0.210	.980
	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	0.321
หมู่ที่ 4		-0.840 [*]	.004
หมู่ที่ 5		-1.143 [*]	.000
หมู่ที่ 6		-0.643	.099
หมู่ที่ 7		-1.567 [*]	.000
หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	-1.161 [*]	.000
	หมู่ที่ 5	-1.464 [*]	.000
	หมู่ที่ 6	-0.964 [*]	.000
	หมู่ที่ 7	-1.889 [*]	.000
หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	-0.303	.866
	หมู่ที่ 6	0.197	.983
	หมู่ที่ 7	-0.728 [*]	.029
หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	0.500	.370
	หมู่ที่ 7	-0.425	.594
หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	-0.925 [*]	.002

*Sig < .05

จากตารางที่ 12 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1 มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมากกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 6 ในขณะที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 2 มีความรู้ต่ำกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 7 ส่วนประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 3 มีความรู้ต่ำกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 7 และประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 6 มีความรู้ต่ำกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 7 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุ

	อายุ	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
น้อยกว่า 30 ปี	30-40 ปี	0.450	.225
	41-50 ปี	-0.222	.804
	51-60 ปี	0.201	.880
	มากกว่า 60 ปี	0.581 [*]	.030
30-40 ปี	41-50 ปี	-0.671 [*]	.021
	51-60 ปี	-0.248	.836
	มากกว่า 60 ปี	0.131	.979
41-50 ปี	51-60 ปี	0.423	.311
	มากกว่า 60 ปี	0.802 [*]	.001
51-60 ปี	มากกว่า 60 ปี	0.379	.439

*Sig < .05

จากตารางที่ 13 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมากกว่าประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ส่วนประชาชนที่มีอายุระหว่าง 30-40 ปี มีความรู้น้อยกว่าประชาชนที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.	
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	มัธยมศึกษา/ปวช.	-0.223	.784
	อนุปริญญา/ปวส.	-0.507*	.046
	ปริญญาตรี	-0.496	.102
	สูงกว่าปริญญาตรี	-1.347*	.001
มัธยมศึกษา/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	-0.283	.580
	ปริญญาตรี	-0.273	.694
	สูงกว่าปริญญาตรี	-1.124*	.012
อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	0.010	1.000
	สูงกว่าปริญญาตรี	-0.841	.117
ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	-0.851	.128

*Sig < .05

จากตารางที่ 14 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนน้อยกว่าประชาชนที่มีการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา/ปวส. และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนประชาชนที่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีความรู้ต่ำกว่าประชาชนที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอาชีพ

	อาชีพ	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
ข้าราชการ	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.829	.078
	พนักงานบริษัทเอกชน	1.234 [*]	.000
	เกษตรกร	1.176 [*]	.000
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	1.267 [*]	.000
	รับจ้างทั่วไป	1.476 [*]	.000
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	พนักงานบริษัทเอกชน	0.405	.641
	เกษตรกร	0.348	.720
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	0.439	.567
	รับจ้างทั่วไป	0.648	.107
พนักงานบริษัทเอกชน	เกษตรกร	-0.057	1.000
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	0.034	1.000
	รับจ้างทั่วไป	0.243	.896
เกษตรกร	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	0.091	.998
	รับจ้างทั่วไป	0.300	.696
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้างทั่วไป	0.209	.947

*Sig < .05

จากตารางที่ 15 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีอาชีพข้าราชการ มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนเกษตรกรค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และรับจ้างทั่วไปซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน		ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
น้อยกว่า 10,000 บาท	10,000-15,000 บาท	-0.542 [*]	.002
	15,001-20,000 บาท	-0.834 [*]	.000
	มากกว่า 20,000 บาท	-1.222 [*]	.000
10,000-15,000 บาท	15,001-20,000 บาท	-0.292	.282
	มากกว่า 20,000 บาท	-0.680	.111
15,001-20,000 บาท	มากกว่า 20,000 บาท	-0.388	.601

*Sig < .05

จากตารางที่ 16 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนน้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,000-15,000 บาท รายได้ 15,001-20,000 บาท และรายได้มากกว่า 20,000 บาทซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2. การเปรียบเทียบทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test Independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) แสดงดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	ทัศนคติในการจัดการ ขยะมูลฝอยในครัวเรือน		t/F	Sig.
		X	S.D.		
ที่อยู่อาศัย					
หมู่ที่ 1	56	4.61	0.32	13.596*	.000
หมู่ที่ 2	56	4.79	0.14		
หมู่ที่ 3	60	4.86	0.10		
หมู่ที่ 4	62	4.73	0.28		
หมู่ที่ 5	56	4.77	0.24		
หมู่ที่ 6	56	4.93	0.07		
หมู่ที่ 7	54	4.71	0.20		
เพศ					
ชาย	200	4.73	0.27	-3.599*	.000
หญิง	200	4.81	0.17		
อายุ					
น้อยกว่า 30 ปี	104	4.78	0.19	0.921	.451
30-40 ปี	64	4.78	0.24		
41-50 ปี	84	4.81	0.22		
51-60 ปี	68	4.74	0.26		
มากกว่า 60 ปี	80	4.75	0.25		
ระดับการศึกษา					
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	104	4.76	0.28	0.832	.506
มัธยมศึกษา/ปวช.	92	4.75	0.25		
อนุปริญญา/ปวส.	110	4.79	0.20		
ปริญญาตรี	77	4.78	0.17		
สูงกว่าปริญญาตรี	17	4.82	0.18		
อาชีพ					
ข้าราชการ	34	4.86	0.11	0.370*	.006
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	46	4.74	0.22		
พนักงานบริษัทเอกชน	70	4.76	0.21		
เกษตรกร	104	4.78	0.24		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	66	4.83	0.17		
รับจ้างทั่วไป	80	4.72	0.29		

ตารางที่ 17(ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	ทัศนคติในการจัดการ ขยะมูลฝอยในครัวเรือน		t/F	Sig.
		\bar{X}	S.D.		
รายได้ต่อเดือน					
น้อยกว่า 10,000 บาท	128	4.78	0.26	1.298	.275
10,000-15,000 บาท	150	4.75	0.23		
15,001-20,000 บาท	102	4.79	0.20		
มากกว่า 20,000 บาท	20	4.83	0.18		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน					
1-4 คน	146	4.81	0.20	2.220	.110
5-6 คน	162	4.75	0.23		
มากกว่า 6 คน	92	4.75	0.27		

*Sig. < .05

จากตารางที่ 17 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน มีทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีที่อยู่อาศัย เพศ และอาชีพ แตกต่างกัน มีทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายเห็นด้วยกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนน้อยกว่าเพศหญิงส่วนปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย และอาชีพ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่แสดงดังตารางที่ 18-19

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัย		ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	-0.174*	.005
	หมู่ที่ 3	-0.240*	.000
	หมู่ที่ 4	-0.115	.191
	หมู่ที่ 5	-0.156*	.019
	หมู่ที่ 6	-0.320*	.000
	หมู่ที่ 7	-0.095	.472
	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	-0.067
หมู่ที่ 4		0.059	.891
หมู่ที่ 5		0.018	1.000
หมู่ที่ 6		-0.146*	.040
หมู่ที่ 7		0.079	.700
หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	0.126	.098
	หมู่ที่ 5	0.085	.589
	หมู่ที่ 6	-0.079	.670
	หมู่ที่ 7	0.146*	.038
หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	-0.041	.981
	หมู่ที่ 6	-0.205*	.000
	หมู่ที่ 7	0.020	1.000
หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	-0.164*	.011
	หมู่ที่ 7	0.061	.891
หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	0.225*	.000

*Sig < .05

จากตารางที่ 18 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1 เห็นด้วยกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนน้อยกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 ในขณะที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 2 หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5 เห็นด้วยน้อยกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 6 ส่วนประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 6 เห็นด้วยมากกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 7 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอาชีพ

	อาชีพ	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
ข้าราชการ	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.125 [*]	.015
	พนักงานบริษัทเอกชน	0.104 [*]	.029
	เกษตรกร	0.087	.053
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	0.037	.442
	รับจ้างทั่วไป	0.144 [*]	.002
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	พนักงานบริษัทเอกชน	-0.021	.627
	เกษตรกร	-0.038	.342
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	-0.088 [*]	.044
	รับจ้างทั่วไป	0.019	.659
พนักงานบริษัทเอกชน	เกษตรกร	-0.017	.623
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	-0.067	.085
	รับจ้างทั่วไป	0.040	.288
เกษตรกร	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	-0.050	.162
	รับจ้างทั่วไป	0.057	.093
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้างทั่วไป	0.107 [*]	.005

*Sig < .05

จากตารางที่ 19 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีอาชีพข้าราชการ เห็นด้วยกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน และรับจ้างทั่วไป ในขณะที่ประชาชนที่มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ เห็นด้วยน้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ส่วนประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว เห็นด้วยมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test Independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) แสดงดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาล
เมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	พฤติกรรมจัดการ ขยะมูลฝอยในครัวเรือน		t/F	Sig.
		X	S.D.		
ที่อยู่อาศัย					
หมู่ที่ 1	56	3.36	0.38	269.888*	.000
หมู่ที่ 2	56	4.61	0.18		
หมู่ที่ 3	60	4.75	0.11		
หมู่ที่ 4	62	3.60	0.43		
หมู่ที่ 5	56	3.60	0.40		
หมู่ที่ 6	56	4.85	0.07		
หมู่ที่ 7	54	3.60	0.28		
เพศ					
ชาย	200	3.97	0.75	-2.596*	.010
หญิง	200	4.14	0.58		
อายุ					
น้อยกว่า 30 ปี	104	3.96	0.72	1.160	.328
30-40 ปี	64	4.11	0.73		
41-50 ปี	84	4.05	0.63		
51-60 ปี	68	4.04	0.60		
มากกว่า 60 ปี	80	4.16	0.65		
ระดับการศึกษา					
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	104	4.29	0.68	6.384*	.000
มัธยมศึกษา/ปวช.	92	4.07	0.70		
อนุปริญญา/ปวส.	110	3.95	0.69		
ปริญญาตรี	77	3.93	0.57		
สูงกว่าปริญญาตรี	17	3.81	0.34		
อาชีพ					
ข้าราชการ	34	3.77	0.21	12.110*	.000
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	46	3.70	0.58		
พนักงานบริษัทเอกชน	70	3.81	0.66		
เกษตรกร	104	4.16	0.67		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	66	4.31	0.54		
รับจ้างทั่วไป	80	4.24	0.76		

ตารางที่ 20(ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	พฤติกรรมในการจัดการ ขยะมูลฝอยในครัวเรือน		t/F	Sig.
		\bar{X}	S.D.		
รายได้ต่อเดือน					
น้อยกว่า 10,000 บาท	128	4.42	0.67	27.767*	.000
10,000-15,000 บาท	150	3.88	0.71		
15,001-20,000 บาท	102	3.89	0.45		
มากกว่า 20,000 บาท	20	3.88	0.38		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน					
1-4 คน	146	4.06	0.71	0.144	.866
5-6 คน	162	4.07	0.65		
มากกว่า 6 คน	92	4.03	0.64		

*Sig. < .05

จากตารางที่ 20พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีอายุและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีที่อยู่อาศัย เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่เป็นเพศชาย มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนน้อยกว่าเพศหญิง ส่วนปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ แสดงดังตารางที่ 21-24

ตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัย		ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	-1.258 [*]	.000
	หมู่ที่ 3	-1.391 [*]	.000
	หมู่ที่ 4	-0.246 [*]	.004
	หมู่ที่ 5	-0.247 [*]	.005
	หมู่ที่ 6	-1.494 [*]	.000
	หมู่ที่ 7	-0.244 [*]	.006
หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	-0.133	.458
	หมู่ที่ 4	1.012 [*]	.000
	หมู่ที่ 5	1.010 [*]	.000
	หมู่ที่ 6	-0.236 [*]	.009
	หมู่ที่ 7	1.013 [*]	.000
หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	1.145 [*]	.000
	หมู่ที่ 5	1.144 [*]	.000
	หมู่ที่ 6	-0.103	.754
	หมู่ที่ 7	1.146 [*]	.000
หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	-0.001	1.000
	หมู่ที่ 6	-1.248 [*]	.000
	หมู่ที่ 7	0.001	1.000
หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	-1.247 [*]	.000
	หมู่ที่ 7	0.003	1.000
หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	1.250 [*]	.000

*Sig < .05

จากตารางที่ 21พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1 มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนน้อยกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 7 ในขณะที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 2 มีพฤติกรรมมากกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 7 แต่มีพฤติกรรมน้อยกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 6 ส่วนประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 3 มีพฤติกรรมมากกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 7 และประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5 มีพฤติกรรมน้อยกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 6 และประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 6 มีพฤติกรรมมากกว่า

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 7 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.	
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	มัธยมศึกษา/ปวช.	0.217	.257
	อนุปริญญา/ปวส.	0.337*	.008
	ปริญญาตรี	0.362*	.010
	สูงกว่าปริญญาตรี	0.478	.105
มัธยมศึกษา/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	0.120	.794
	ปริญญาตรี	0.145	.728
	สูงกว่าปริญญาตรี	0.260	.689
อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	0.025	1.000
	สูงกว่าปริญญาตรี	0.140	.955
ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	0.115	.980

*Sig < .05

จากตารางที่ 22 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา/ปวส. และระดับปริญญาตรี ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอาชีพ

	อาชีพ	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
ข้าราชการ	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.061	.999
	พนักงานบริษัทเอกชน	-0.046	1.000
	เกษตรกร	-0.398	.075
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	-0.548 [*]	.006
	รับจ้างทั่วไป	-0.477 [*]	.021
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	พนักงานบริษัทเอกชน	-0.107	.977
	เกษตรกร	-0.460 [*]	.006
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	-0.609 [*]	.000
	รับจ้างทั่วไป	-0.538 [*]	.001
พนักงานบริษัทเอกชน	เกษตรกร	-0.352 [*]	.026
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	-0.502 [*]	.001
	รับจ้างทั่วไป	-0.431 [*]	.005
เกษตรกร	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	-0.150	.813
	รับจ้างทั่วไป	-0.079	.983
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้างทั่วไป	0.071	.994

*Sig < .05

จากตารางที่ 23พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีอาชีพข้าราชการ มีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนน้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และรับจ้างทั่วไป ส่วนประชาชนที่มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจและอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีพฤติกรรมน้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และรับจ้างทั่วไป ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลิ่ง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน		ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	Sig.
น้อยกว่า 10,000 บาท	10,000-15,000 บาท	0.544*	.000
	15,001-20,000 บาท	0.528*	.000
	มากกว่า 20,000 บาท	0.539*	.005
10,000-15,000 บาท	15,001-20,000 บาท	-0.016	.998
	มากกว่า 20,000 บาท	-0.005	1.000
15,001-20,000 บาท	มากกว่า 20,000 บาท	0.011	1.000

*Sig < .05

จากตารางที่ 24 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลิ่ง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,000-15,000 บาท รายได้ 15,001-20,000 บาท และรายได้มากกว่า 20,000 บาทซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลิ่ง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาโดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation Coefficient) แสดงดังตารางที่25

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลิ่ง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

	พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน			
	r	Sig.	ทิศทางความสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	0.355*	.000	บวก	ปานกลาง
ทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	0.505*	.000	บวก	ปานกลาง

*Sig. < .05

จากตารางที่ 25 พบว่า ความรู้และทัศนคติของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ในระดับปานกลาง นั้นหมายความว่า เมื่อประชาชนมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมาก และเห็นด้วยกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมาก จะทำให้มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมากตามไปด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเพื่อเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทักษะกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชาชน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check Lists) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน มีลักษณะแบบให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก (ใช่และไม่ใช่) ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนด้านต่าง ๆ มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) สำหรับสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบที (t-test Independent) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation Coefficient) สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4 เป็นเพศหญิงและเพศชายเท่ากัน มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา/ปวส. ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000-15,000 บาท และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน

ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาส่วนใหญ่มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับสูง โดยประเด็นที่ประชาชนมีความรู้มากที่สุด คือ มูลฝอยอันตรายที่เกิดขึ้นในครัวเรือน เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟเก่า เป็นต้น และการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการฝังกลบถ้าทำไม่ถูกวิธีจะทำให้หน้าใต้ดินเกิดมลพิษได้แต่ยังมีประชาชนเข้าใจผิดว่าเศษแก้วแตกไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้มากถึงร้อยละ 52.50

ประชาชนมีทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยประเด็นที่ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด คือ การรณรงค์เกี่ยวกับการคัดแยกขยะก่อนทิ้งของหน่วยงานราชการต่างๆ เป็นเรื่องจำเป็นรองลงมา คือ ในปัจจุบันขยะมูลฝอยที่เกิดจากชุมชนควรมีการคัดแยกจากแหล่งกำเนิด เช่น บ้านเรือนและที่อยู่อาศัย และน้อยที่สุด คือ ภาชนะพลาสติกที่ไม่ใช้งานแล้วควรแยกเก็บไว้ขายกับผู้รับซื้อของเก่า

ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีพฤติกรรมการเก็บขนขยะมูลฝอยและการคัดแยกขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีพฤติกรรม การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

1. การคัดแยกขยะมูลฝอย มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด พฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การคัดแยกขยะบริเวณสถานที่รวบรวมตามจุดต่างๆของเทศบาลเมืองควนลัง และน้อยที่สุด คือ การร่วมรณรงค์การสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดและคัดแยกมูลฝอยภายในเทศบาลเมืองควนลัง

2. การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแล้วทำการคัดแยกก่อนนำไปกำจัด และน้อยที่สุด คือ การเก็บรวบรวมขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น นำขวดมาทำแจกันดอกไม้

3. การเก็บขนขยะมูลฝอย มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด พฤติกรรมที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ การนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนใส่ถุงและมัดปากถุงแล้วนำไปทิ้งในถังขยะที่ทางเทศบาลจัดไว้ให้ และน้อยที่สุด คือ การเก็บขนจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนด้วยตัวเอง

4. การกำจัดขยะมูลฝอย มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ การกำจัดเศษไม้ เศษกระดาษ โดยการเผากลางแจ้งและน้อยที่สุด คือ การกำจัดกระป๋อง ขวดแก้ว โดยการเผา

การเปรียบเทียบความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ประชาชนที่มีที่อยู่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีเพศและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนไม่แตกต่างกัน

ประชาชนที่มีที่อยู่อาศัย เพศ และอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน มีทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนไม่แตกต่างกัน

ประชาชนที่มีที่อยู่อาศัย เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนประชาชนที่มีอายุและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนไม่แตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน

ความรู้และทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สามารถอภิปรายผลแต่ละประเด็นได้ดังนี้

ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน
ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของพีรนาฏ คิตดี อานุช แก้ววงศ์ และสุดสาคร พุกงาน (2550, น.33) พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอป่าพะยอมจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน และงานวิจัยของสิชล เหมือนเลื่อน (2550, น.62) พบว่า ประชาชนในตำบลฉลอง อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยระดับครัวเรือนอยู่ในเกณฑ์ดีทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันมีสื่อต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และที่สำคัญคืออินเทอร์เน็ตที่ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ประกอบกับในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองควนลัง ได้ดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนเป็นอย่างดี ซึ่ง

เมื่อพิจารณาทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ การรณรงค์เกี่ยวกับการคัดแยกขยะก่อนทิ้งของหน่วยงานราชการต่างๆ เป็นเรื่องจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พีรนาฏ คิตดี อานุช แก้ววงศ์ และสุดสาคร พุกงาน (2550, น. 36) พบว่าประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอป่าพะยอมจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่มีทัศนคติทางบวกต่อการจัดการขยะมูลฝอย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง ซึ่งการรณรงค์เกี่ยวกับการคัดแยกขยะก่อนทิ้งของหน่วยงานราชการต่างๆ ย่อมทำให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวมากเป็นพิเศษ

สำหรับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับมาก ซึ่งตามแนวคิดของ มัทนาภิสิทธิ์ (2553, น. 51-53)

กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำหรือการแสดงออกโดยมีพื้นฐานส่วนหนึ่งมาจากการมีทัศนคติต่อสถานการณ์ใดๆ โดยจากผลการวิจัย พบว่าประชาชนมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งในการจัดการขยะมูลฝอย จึงส่งผลให้แสดงพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับมากตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเมษฐห้วงมิตร(2549) ที่ศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานครพบว่า ประชาชนในเขตลาดพร้าวมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

การเปรียบเทียบความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ประชาชนที่มีที่อยู่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย อาจเนื่องมาจากในแต่ละหมู่บ้านจะมีการประชาสัมพันธ์หรือการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน จึงทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ต่างกัน ส่งผลให้มีความรู้ที่แตกต่างกันได้ สำหรับปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และอายุระหว่าง 41-50 ปี มีความรู้มากกว่าประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีความรู้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ และอาชีพข้าราชการมีความรู้มากกว่าอาชีพอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกนรินทร์ กลิ่นหอม (2553, น. 79) พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอายุอยู่ในช่วงดังกล่าว (30 ปี และ 41-50 ปี) เป็นวัยทำงานที่มีโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยได้มากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ซึ่งเป็นวัยที่ไม่ค่อยอยากรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากนักแล้ว ส่วนผู้ที่มีการศึกษาสูงและมีอาชีพรับราชการ ย่อมมีโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจากหน่วยงานราชการหรือที่ทำงานได้มากกว่า จึงทำให้เกิดการรับรู้และส่งผลต่อความรู้ตามมา ส่วนปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือน พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรนาฏ คิตติอาณัฐ แก้ววงศ์ และสุดาศกร พุกงาน (2550, น.40) พบว่าประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชนที่มีที่อยู่อาศัย เพศ และอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยตามแนวคิดของ พัชรตันติประภา (2553, น. 56-57) กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีทัศนคติเป็นไปในทางบวกหรือทางลบแตกต่างกันไปนั้น ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นๆ ได้รับข่าวสารความรู้เพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร ซึ่งประชาชนที่มีที่อยู่อาศัย เพศ และอาชีพแตกต่างกัน อาจได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันออกไป จึงส่งผลให้มีทัศนคติในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันออกไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิชล เหมือนเลื่อน (2550, น. 52) พบว่า ปัจจัยด้านเพศและอาชีพที่

แตกต่างกัน ส่งผลต่อทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยระดับครัวเรือนของประชาชนในตำบลคลองอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชนที่มีที่อยู่อาศัย เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย อาจเป็นเพราะประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หรือหมู่บ้านต่างกัน จะมีความหนาแน่นของประชากร จำนวนพื้นที่ รวมถึงที่ดินว่างเปล่าในการจัดการกับขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยต่างกันได้ ทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยหรือการจัดการกับขยะมูลฝอยด้านอื่น ๆ สำหรับปัจจัยด้านเพศ พบว่าเพศชายมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนน้อยกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเมษฐห้วงมิตร (2549) พบว่าประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากเพศหญิงมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการเตรียมอาหาร สรรวจเครื่องใช้อุปโภคบริโภคอยู่ตลอด เมื่อมีขยะเหลือใช้ภายในครัวเรือน จึงมักเป็นหน้าที่ของแม่บ้านในการจัดการขยะดังกล่าว จึงมีประสบการณ์และพฤติกรรมในเรื่องดังกล่าวมากกว่าเพศชาย สำหรับปัจจัยด้านระดับการศึกษาและอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกราณรินทร์ กลิ่นหอม (2553, น. 79) พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ พิธนาภู คิตติอาณู แก้ววงศ์ และสุดสาคร พุกงาน (2550, น. 63) พบว่า ปัจจัยด้านอาชีพของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ส่วนปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมากกว่าประชาชนที่มีรายได้สูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเมษฐห้วงมิตร (2549) พบว่าประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีรายได้ต่ำ ได้ถูกจำกัดรายได้ในการอุปโภคบริโภค เพราะไม่มีความคล่องตัวในการใช้จ่ายใช้สอยตามความต้องการได้ จึงจำเป็นต้องมีพฤติกรรมด้านการประหยัดมากขึ้น อันจะก่อให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยโดยการนำสิ่งของเหลือใช้ที่เป็นขยะกลับมาใช้ประโยชน์ได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้สูง

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน

ความรู้และทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความรู้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ อรรถรรณปิลันธน์โอวาท (2549, น.35-36) กล่าวว่า ความรู้เป็นการรับรู้เบื้องต้นซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรม

ที่แสดงออกของมนุษย์ แนวคิดของ สุกิจตันโสภณธนาศักดิ์ (2550) กล่าวว่า ทักษะคิดเป็นท่าทีหรือความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปได้ในทางบวกหรือทางลบก็ได้ และจะส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมที่บุคคลนั้นๆ แสดงออกมา และแนวคิดของ มัทนาภิสสัย (2553, น. 51-53) กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำหรือการแสดงออก โดยมีพื้นฐานส่วนหนึ่งมาจากการมีทัศนคติต่อสถานการณ์ใดๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกนรินทร์ กลิ่นหอม (2553, น. 79)พบว่า ความรู้และทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ประชาชนเข้าใจผิดว่าเศษแก้วแตกไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้มากถึงร้อยละ 52.50 ซึ่งในความเป็นจริงแล้วเศษแก้วแตกสามารถนำไปหลอมแล้วทำเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ใช้สอยใหม่ได้ ดังนั้นทางเทศบาลเมืองควนลังหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำขยะมาใช้ใหม่ให้มากขึ้นผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นการลดขยะและให้ประชาชนมีความรู้ที่ถูกต้องซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ถูกต้องตามมา โดยสื่อที่นำมาใช้ควรเป็นสื่อที่สามารถกระจายความรู้ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว เช่น การให้ความรู้ทางวิทยุกระจายเสียงของหมู่บ้าน การติดโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ตามบอร์ดของหมู่บ้าน หรือการให้ความรู้ผ่านทางเว็บไซต์ของเทศบาล เป็นต้น

2. ประเด็นที่ประชาชนมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ภาชนะพลาสติกที่ไม่ใช้งานแล้ว ควรแยกเก็บไว้ขายกับผู้รับซื้อของเก่า ดังนั้นทางเทศบาลฯ ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนเห็นคุณค่าและหันมาใช้ประโยชน์จากขยะประเภทพลาสติกมากขึ้น ซึ่งวิธีที่ง่ายที่สุดก็คือการนำไปขายนั่นเอง ยิ่งในสถานะเศรษฐกิจปัจจุบันสามารถนำขยะดังกล่าวมาสร้างรายได้เล็ก ๆ น้อยๆ ได้ หรืออาจมีการจัดตั้งธนาคารขยะ เพื่อเป็นการสนับสนุนและเพิ่มความสะดวกให้แก่ประชาชนในการคัดแยกขยะรีไซเคิล/ขยะขายได้

3. ประชาชนมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยน้อยที่สุดในประเด็น การร่วมรณรงค์การสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดและคัดแยกมูลฝอยภายในเทศบาลเมืองควนลัง ดังนั้นทางเทศบาลฯ ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนให้มากขึ้น และเน้นให้ประชาชนเห็นว่าหน้าที่ในการคัดแยกหรือการจัดการขยะมูลฝอยเป็นเรื่องของประชาชนทุกคน เพราะเป็นผู้ผลิตขยะและได้รับผลกระทบจากขยะมูลฝอยโดยตรง ไม่ควรปล่อยให้เป็นที่ของเทศบาลฯ ฝ่ายเดียว

4. ประชาชนมีพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในประเด็นการเก็บรวบรวมขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น นำขวดมาทำแจกันดอกไม้ น้อยที่สุด ดังนั้นทางเทศบาลฯ ควรส่งเสริมให้ประชาชนนำขยะประเภทขวดแก้วไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยเป็นการลดขยะและในบางครั้งก็สามารถเพิ่มรายได้จากขยะเหล่านั้นได้

5. ประชาชนมีพฤติกรรมการเก็บขนขยะมูลฝอยในประเด็นการเก็บขนจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนด้วยตัวเองน้อยที่สุด ดังนั้นทางเทศบาลควรรณรงค์ให้ประชาชนมีการเก็บขนจัดการ

ขยะในครัวเรือนด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อช่วยลดภาระของเทศบาลฯ ยกเว้นขยะบางประเภท เช่น ขยะอันตรายที่ควรปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของทางเทศบาลฯ ดีกว่า

6. ประชาชนมีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยในประเด็นการกำจัดเศษไม้ เศษกระดาษ โดยการเผากลางแจ้งมากที่สุด ซึ่งการกำจัดขยะโดยการเผากลางแจ้งอาจทำให้เกิดมลพิษทางอากาศได้ ดังนั้นทางเทศบาลควรให้ประชาชนได้ทราบถึงวิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง และควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงปัญหาขยะมูลฝอย ผลกระทบ และการปฏิบัติที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน นอกเหนือจากปัจจัยที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ เช่น ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมากขึ้น

2. ควรนำเทคนิคอื่น ๆ มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากยิ่งขึ้น เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม เป็นต้น

3. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะในครัวเรือนเท่านั้น ดังนั้นควรทำการศึกษาถึงสถานที่ที่ทำให้เกิดขยะมูลฝอยในที่ต่าง ๆ ด้วย เช่น สถานที่ทำงาน หรือสถานที่อื่น ๆ เพื่อสามารถนำข้อมูลมาปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยในทุกสถานที่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ควรศึกษาหรือวิจัยในพื้นที่ของเทศบาลอื่น เปรียบเทียบกับผลจากงานวิจัยนี้เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดนโยบายของเทศบาลฯ ในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2553). *คู่มือการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.(2554).*ทรัพยากรป่าไม้: สิ่งแวดล้อมภาคใต้*.
ค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2558, จาก:<http://www.deqp.go.th>
- กรมอนามัย. (2554). *พระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ 2) ปี 2550*.ค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2558, จาก:<http://www.203.157.64.26/ewtadmin/ewt/laws/>
- กรรณิการ์ ชูพันธ์. (2554). *การศึกษาระบบการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐ และภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองควนลัง. (2557). *ปริมาณขยะภายในเขตเทศบาลฯ*.
ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2557, จาก:<http://www.khuanlang.go.th/index.php#>
- กัญญาจาย้าย. (2549). *การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนสันกลางอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- กัญญานัฐ กระทง. (2553). *ความคิดเห็นและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย*. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- เกียรติสุดาศรีสุข. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย*. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ครองช่าง.
- งานทะเบียนราษฎรเทศบาลเมืองควนลัง. (2558). *ข้อมูลประชากร*. ค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2558, จาก:<http://www.khuanlang.go.th/index.php#>
- จำรูญ ยาสมุทร. (2545). *รายงานการวิจัยเรื่อง การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมสุขภาพ ในกลุ่มชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในภาคเหนือของไทย*. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชาติ อ่องพะ. (2548). *รายงานการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูศรีวงศ์รัตนะ. (2550). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทศพร บุญประภา. (2551). *ทัศนคติของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต่อ พระพุทธศาสนา: กรณีศึกษาเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เทวีญู พัฒนพงศ์ศักดิ์. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง การแยกมูลฝอยและการจัดการมูลฝอยที่แยกแล้วในแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เทศบาลเมืองควนลัง. (2558). ข้อมูลหน่วยงาน. ค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2558, จาก: <http://www.khuanlang.go.th/index.php#>
- ธงชัยทองทวี. (2553). สภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอจักราชจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, นครราชสีมา.
- นัยนา เดชะ. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลเลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- นิจันรินทร์ สัมโอชา. (2552). ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นุชาวดีใสสะอาด. (2552). การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม. เชียงใหม่: ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บริษัท เอสจีเอส เอนไวรอนเมนทอลเซอร์วิสเชส จำกัด. (2550). การจัดการกากอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเอสจีเอส เอนไวรอนเมนทอลเซอร์วิสเชส จำกัด.
- บัณฑิตคุ้มวานิช. (2555). การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของกองบิน 41 จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- บำรุง รื่นบันเทิง. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภาคการพิมพ์.
- บุญธรรมกิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2552). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพาณิชย์.
- บุษลักษณ์ ทัพขวา และมาลิณี นาไชย. (2555). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปรเมษฐ ห่วงมิตร. (2549). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ประทุม ฤกษ์กลาง. (2550). *การประชาสัมพันธ์ทางการเมือง*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ประภาพร มูลละออง. (2552). *การจัดการขยะชุมชน: กรณีบ้านดงม่อนกระทิงเทศบาลนครลำปาง*. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์ กับสิ่งแวดล้อมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ประสาน ตั้งสิบกบุตร. (2549). *รวมบทความทางวิชาการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม*. เชียงใหม่: ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พงษ์ วิเศษสังข์. (2550). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสื่อสาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พัชรา ตันติประภา. (2553). *หลักการตลาด (Marketing Principles)*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). เชียงใหม่: ภาควิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พีรนาฏ คิตติ อานุช แก้ววงศ์ และสุดสาคร พุกงาน. (2550). *รายงานการวิจัยเรื่องความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง*. สงขลา: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- มนู ดลจิตต์. (2550). *ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีนคร อำเภอสรีนคร จังหวัดสุโขทัย*. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่นวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- มัทนา กิสสัย. (2553). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2551). *การวัดผลและการสร้างแบบสอบถามผลสัมฤทธิ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รณภูมิพลนามอินทร์. (2553). *ความรู้และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองตุตำบลหมากแข้งอำเภอเมืองอุดรธานีจังหวัดอุดรธานี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รุ่งกิจ บุรณ์เจริญ.(2554). *การจัดการขยะฐานศูนย์: กรณีศึกษาโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์*.วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- วิจารณ์ พาณิช. (2548). *การจัดการความรู้*.กรุงเทพมหานคร: บริษัท ตาตา จำกัด.
- วิภาเพ็ญเจียสกุล (2556). *พฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นกลาง*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ศิริพรอัจฉริโยโกศล. (2550). *ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้ระบบเครือข่าย Outlook Web Address เป็นเครื่องมือสื่อสารภายในองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการของธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน)*. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการจัดการสื่อสารภาครัฐและเอกชนคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สภาวิศวกร. (2558). *ระบบขยะมูลฝอย*.กรุงเทพมหานคร: สภาวิศวกร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 -2554)*. ค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม2558, จาก: <http://www.nesdb.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). *คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้:จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2558). *นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 (นโยบายป้องกันและขจัดมลพิษจากมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล)*. ค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2558, จาก: <http://www.onep.go.th>
- สิชล เหมือนเลื่อน. (2550). *ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยระดับครัวเรือนของประชาชนในตำบลคลอง อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต*. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น,ขอนแก่น.
- สุกิจ ต้นโสภณธนาศักดิ์. (2550). *ทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแะ อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น,ขอนแก่น.
- สุบิน ยุระรัช. (2550). *ทฤษฎีการวัดทัศนคติ(Theory of Attitude Measurement)*. ค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2558, จาก: <http://www.bkw.ac.th>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุพานี สฤกษ์วานิช. (2552). *พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่: แนวคิดและทฤษฎี*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรพล พะยอมแย้ม. (2555). *รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตวิทยาที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมดื่มสุราของนักศึกษาชาย มหาวิทยาลัยศิลปากร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรศักดิ์โอสถิตย์พร. (2550). *รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับเทศบาลดอยสะเก็ด อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อดิศักดิ์ ทองไข่มุกต์สุณีปิยะพันธุ์พงศ์ณภวิส บัณฑิต และอิมรานหะยีบากา. (2545). *การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: เอ็นไวร์คอนเซ็ป จำกัด.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิชาติ หงส์ทอง. (2549). *ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคไข้หวัดนกของประชาชนผู้เลี้ยงสัตว์ปีกในจังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- อรรธรณ ปิรันธน์โอวาท. (2549). *การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณ รักรธรรม. (2555). *พฤติกรรมในการกำจัดขยะ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อักษร สวัสดิ์. (2552). *การจัดการขยะมูลฝอย*. ขอนแก่น: ภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อาณัติ ตะปินตา. (2553). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภรณ์ รพีเลิศรังสิมันต์. (2551). *ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการปกครองท้องถิ่นวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- เอกรินทร์ กลิ่นหอม. (2553). *การศึกษาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทน์จ้าว อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

1. อาจารย์ คัมภีร์ ทองพูน รองคณบดีคณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่
2. อาจารย์ ฤชุตา เทพยากุล อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่
3. นายทะนงศักดิ์ อักษรสวัสดิ์ ผู้อำนวยการกองการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลเมืองควนลัง

ภาคผนวก ข
เครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน
ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”

ตอนที่1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมตัวเลขที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับ
ตัวท่านมากที่สุด

1. ท่านอาศัยอยู่ในหมู่ที่.....
2. เพศ

☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง
---------------------------------	----------------------------------
3. อายุ

☐ 1. น้อยกว่า 30 ปี	☐ 2. 30 - 40 ปี
☐ 3. 41 - 50 ปี	☐ 4. 51 - 60 ปี
☐ 5. มากกว่า 60 ปี	
4. ระดับการศึกษา

☐ 1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	☐ 2. มัธยมศึกษา/ปวช.
☐ 3. อนุปริญญา/ปวส.	☐ 4. ปริญญาตรี
☐ 5. สูงกว่าปริญญาตรี	
5. อาชีพ

☐ 1. ข้าราชการ	☐ 2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ 3. พนักงานของบริษัทเอกชน	☐ 4. เกษตรกร
☐ 5. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	☐ 6. รับจ้างทั่วไป
☐ 7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....	
6. รายได้ต่อเดือน

☐ 1. น้อยกว่า 10,000 บาท	☐ 2. 10,000-15,000 บาท
☐ 3. 15,001-20,000 บาท	☐ 4. มากกว่า 20,000 บาท
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พักอาศัยอยู่จริงในปัจจุบัน

☐ 1. 1-4 คน	☐ 2. 5-6 คน
☐ 3. มากกว่า 6 คน	

ตอนที่ 2 ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ที่ท่านคิดว่าถูกต้องเพียงช่องเดียว

ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย	ใช่	ไม่ใช่
1. มูลฝอยอันตรายที่เกิดขึ้นในครัวเรือน เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟเก่า เป็นต้น		
2. ขยะที่มีอันตรายสูง ได้แก่ ขยะติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรม		
3. การเผาขยะมูลฝอยสามารถทำให้เกิดมลพิษทางอากาศได้		
4. ขยะที่เกิดจากโรงพยาบาลส่วนใหญ่เป็นขยะไม่ติดเชื้อ		
5. ขยะที่ย่อยสลายได้ยาก คือ เศษแก้วและเศษโลหะ		
6. การคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทำลายเป็นการช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้		
7. ขยะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและพาหะนำโรค		
8. การลดปริมาณขยะมูลฝอย ต้องใช้ภาชนะที่ใช้แทนถุงพลาสติก เช่น ใส้ตะกร้า ปิ่นโต		
9. การลดปริมาณขยะทำได้โดยนำไปทิ้งลงถังขยะ และให้เทศบาลนำไปกำจัด		
10. เศษแก้วแตกไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้		
11. ก่อนนำขยะมูลฝอยไปเผาทุกครั้ง ไม่จำเป็นต้องคัดแยกขยะ สามารถเผาได้เลย		
12. การกำจัดหรือทำลายขยะมูลฝอย ควรมีการคัดแยกประเภทเพื่อสะดวกในการกำจัดหรือทำลาย		
13. การกำจัดขยะมูลฝอยโดยการฝังกลบ ถ้าทำไม่ถูกวิธีจะให้น้ำใต้ดินเกิดมลพิษ		

ตอนที่ 3 ทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

คำชี้แจง: ท่านเห็นด้วยมากน้อยเพียงใดกับรายการต่อไปนี้ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียง 1 ช่อง

ทัศนคติในการกำจัดขยะมูลฝอย	ระดับทัศนคติ				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. เศษผัก ผลไม้ ที่เหลือจากการบริโภค ไม่ควรทิ้งรวมไว้กับขยะทั่วไป เพราะยากต่อการนำไปกำจัด					
2. การรณรงค์เกี่ยวกับการคัดแยกขยะก่อนทิ้งของหน่วยงานราชการต่างๆ ท่านคิดว่าเป็นเรื่องจำเป็น					
3. ในปัจจุบันขยะมูลฝอยที่เกิดจากชุมชนควรมีการคัดแยกจากแหล่งกำเนิด เช่น บ้านเรือนและที่อยู่อาศัย					
4. เศษอาหารที่เหลือจากการบริโภคภายในภาชนะไม่ควรล้างไปกับท่อน้ำทิ้ง					
5. หลอดไฟนีออนที่เสียแล้ว ไม่ควรทิ้งรวมกับขยะอื่นๆ เพราะอาจทำให้เกิดอันตรายได้					
6. การดูแลรักษาความสะอาดบริเวณบ้านเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกัน					
7. ภาชนะพลาสติกที่ไม่ใช้งานแล้ว ควรแยกเก็บไว้ขายกับผู้รับซื้อของเก่า					
8. การลดปริมาณขยะมูลฝอย ทำได้โดยการแยกขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใหม่ออกจากขยะมูลฝอยอื่น					
9. การรณรงค์ให้เลิกใช้โฟมในการบรรจุอาหารเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม					
10. การแยกขยะมูลฝอยโดยวิธีการแยกขยะเป็นถังขยะแห้ง ถังขยะเปียก ถังขยะอันตราย ท่านรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ยุ่งยาก					
11. เศษอาหารที่เหลือจากการบริโภค จำเป็นต้องรวบรวมไว้ และใส่ภาชนะที่ปิดฝาปิดชิด					
12. แบตเตอรี่รถยนต์ ถ่านไฟฉาย ที่หมดอายุการใช้งานแล้ว ไม่สามารถทิ้งรวมกับขยะอื่นๆ ได้					

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียง 1 ช่อง

มากที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นประจำ
มาก	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
ปานกลาง	หมายถึง	ปฏิบัติบางครั้ง
น้อย	หมายถึง	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง
น้อยที่สุด	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติ

พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือน	ระดับพฤติกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การคัดแยกขยะมูลฝอย					
1. ท่านคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งลงถังขยะ					
2. ท่านคัดแยกขยะบริเวณสถานที่รวบรวมตามจุดต่างๆ ของเทศบาลเมืองควนลัง					
3. ท่านใช้ภาชนะส่วนตัวรองรับและคัดแยกมูลฝอยให้กับส่วนรวม					
4. ท่านร่วมรณรงค์การสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดและคัดแยกมูลฝอยภายในเทศบาลเมืองควนลัง					
5. ท่านเก็บหลอดไฟที่ใช้แล้วใส่ถุงปิดมิดชิดจากนั้นแยกทิ้งจากขยะประเภทอื่น					
การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย					
6. ท่านเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแล้วทำการคัดแยกก่อนนำไปกำจัด					
7. ท่านเก็บรวบรวมขยะรีไซเคิลไว้ขาย เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติก					
8. ท่านเก็บรวบรวมขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น นำขวดมาทำแจกันดอกไม้					
9. ท่านเก็บรวบรวมขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำ เช่น ใช้กระดาษ 2 หน้า					

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือน	ระดับพฤติกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การเก็บขนขยะมูลฝอย					
10. ขยะมูลฝอยในครัวเรือนของท่าน ท่านเก็บ ขนจัดการเอง					
11. ขยะมูลฝอยในครัวเรือนของท่าน ท่านใส่ถุง และมัดปากถุงนำไปทิ้งในถังขยะที่ทาง เทศบาลจัดไว้ให้					
12. ขยะมูลฝอยในครัวเรือนของท่าน ท่านใส่ถุง แล้วนำไปวางไว้ข้างถนนให้ทางเทศบาลมา เก็บขน					
การกำจัดขยะมูลฝอย					
13. ท่านกำจัดเศษไม้ เศษกระดาษ โดยการเผา กลางแจ้ง					
14. ท่านกำจัดขยะโดยการนำไปประยุกต์ใช้แทน วัสดุอื่นๆ					
15. ท่านกำจัดกระป๋อง ขวดแก้ว โดยการเผา					
16. ท่านเผาถุงพลาสติกหรือวัสดุที่ทำจาก พลาสติกริมถนนหรือข้างทาง					
17. ท่านกำจัดขยะมูลฝอยทุกประเภทโดย การฝังกลบ					

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนด้านต่างๆ
คำชี้แจง: โปรดเติมคำในช่องว่างเพื่อแสดงความคิดเห็นของท่าน

1. การคัดแยกขยะมูลฝอย

.....
.....
.....
.....

2. การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

.....
.....
.....
.....

3. การเก็บขนขยะมูลฝอย

.....
.....
.....
.....

4. การกำจัดขยะมูลฝอย

.....
.....
.....
.....

5. ปัญหาอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

.....
.....
.....
.....

(ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถามในครั้งนี้)

ภาคผนวก ค
ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผลการตรวจสอบดังตารางที่ 26-28

ตารางที่ 26 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ข้อ	คะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
3	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
4	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
5	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
6	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
7	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
8	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
9	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
10	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
11	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
12	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
13	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

ตารางที่ 27 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ข้อ	คะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
11	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
12	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

ตารางที่ 28 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ข้อ	คะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
8	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
9	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
10	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลำทับ จังหวัดสงขลาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าต่างๆ ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก (ใช่และไม่ใช่) ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน นำมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของ KR-20 (Kuder-Richardson-20) ดังนี้

การคำนวณหาค่าความยากง่าย (p) กำหนด ดังนี้ (เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2551)

$$\text{สูตร } p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p คือ ค่าความยากง่ายของข้อคำถามแต่ละข้อ
 R คือ จำนวนผู้ที่ตอบข้อคำถามนั้นถูก
 N คือ จำนวนผู้ตอบคำถามทั้งหมด

การคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก (r) กำหนด ดังนี้ (เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2551)

$$\text{สูตร } r = \frac{R_U - R_L}{N}$$

เมื่อ r คือ ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามแต่ละข้อ
 R_U คือ จำนวนผู้ตอบคำถามในกลุ่มสูงที่ตอบถูก
 R_L คือ จำนวนผู้ตอบคำถามในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
 N คือ จำนวนผู้ตอบคำถามทั้งหมดที่ตอบถูก

ตารางที่ 29 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ข้อที่	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบถูก			p	r	ผลการพิจารณา
	กลุ่มสูง (N=15)	กลุ่มต่ำ (N=15)	รวม (N = 30)			
1	15	9	24	0.80	0.25	คัดเลือกไว้
2	14	8	22	0.73	0.27	คัดเลือกไว้
3	15	9	24	0.80	0.25	คัดเลือกไว้
4	14	9	23	0.77	0.22	คัดเลือกไว้
5	15	9	24	0.80	0.25	คัดเลือกไว้
6	15	9	24	0.80	0.25	คัดเลือกไว้
7	15	9	24	0.80	0.25	คัดเลือกไว้
8	15	9	24	0.80	0.25	คัดเลือกไว้
9	15	8	23	0.77	0.30	คัดเลือกไว้
10	15	8	23	0.77	0.30	คัดเลือกไว้
11	15	9	24	0.80	0.25	คัดเลือกไว้
12	14	8	22	0.73	0.27	คัดเลือกไว้
13	15	8	23	0.77	0.30	คัดเลือกไว้

การหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรKR-20(Kuder-Richardson-20) กำหนดดังนี้ (เยา
วดี วิบูลย์ศรี, 2551)

$$\text{สูตร } r_{tt} = \left(\frac{k}{k-1} \right) \left(\frac{\sigma_t^2 - \sum pq}{\sigma_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} คือค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 k คือจำนวนข้อคำถาม
 p คือสัดส่วนของผู้ตอบถูกในแต่ละข้อคำถาม
 q คือสัดส่วนของผู้ตอบผิดในแต่ละข้อคำถาม ($q = 1 - p$)
 σ_t^2 คือความแปรปรวนของคะแนนทดสอบทั้งหมด

ตารางที่ 30 ค่าความสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (KR20) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการ
ขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ข้อที่	จำนวนคนที่ตอบถูก	p	q	pq
1	24	0.80	0.20	0.16
2	22	0.73	0.27	0.20
3	24	0.80	0.20	0.16
4	23	0.77	0.23	0.18
5	24	0.80	0.20	0.16
6	24	0.80	0.20	0.16
7	24	0.80	0.20	0.16
8	24	0.80	0.20	0.16
9	23	0.77	0.23	0.18
10	23	0.77	0.23	0.18
11	24	0.80	0.20	0.16
12	22	0.73	0.27	0.20
13	23	0.77	0.23	0.18

$k = 13$, $\sigma^2 = 8.52$, $\sum pq = 2.24$, $KR20 = 0.80$

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนและแบบสอบถาม
เกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scales) 5 ระดับนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 31-32

ตารางที่ 31 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น(Cronbach's Alpha Coefficient)ของแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ข้อ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1	9.67	11.26	0.98	0.93
2	9.67	11.26	0.98	0.93
3	9.67	11.26	0.98	0.93
4	9.67	11.26	0.98	0.93
5	10.03	11.76	0.39	0.95
6	9.67	11.26	0.98	0.93
7	9.67	11.26	0.98	0.93
8	9.67	11.26	0.98	0.93
9	9.67	11.26	0.98	0.93
10	10.07	12.06	0.29	0.95
11	9.67	11.26	0.98	0.93
12	9.67	11.26	0.98	0.93

Cronbach's Alpha Coefficient= 0.94, N of case = 30, N of item = 12

ตารางที่ 32 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น(Cronbach's Alpha Coefficient)ของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ข้อ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1	55.90	53.27	0.48	0.89
2	55.90	52.51	0.57	0.88
3	56.37	53.41	0.32	0.89
4	55.53	51.50	0.59	0.88
5	55.43	50.05	0.70	0.88
6	55.60	50.32	0.66	0.88
7	55.03	50.10	0.70	0.88
8	55.70	50.42	0.66	0.88
9	55.83	51.73	0.57	0.88
10	55.03	51.83	0.34	0.90
11	55.23	52.53	0.28	0.90
12	55.60	51.49	0.65	0.88
13	54.73	50.06	0.62	0.88
14	55.70	51.25	0.58	0.88
15	55.90	52.16	0.61	0.88
16	56.10	52.51	0.61	0.88
17	55.47	49.98	0.58	0.88

Cronbach's Alpha Coefficient= 0.89, N of case = 30, N of item = 17

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายสมพงษ์ แก้วประยูร		
รหัสประจำตัวนักศึกษา	5619450010		
วันเดือนปีเกิด	16 เมษายน 2526		
สถานที่เกิด	จังหวัดสงขลา		
วุฒิการศึกษา	ชื่อปริญญา	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
	พุทธศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	2556
	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่	2558
สถานที่ทำงาน	บริษัทได้ตี เอ็กเพรส จำกัด		
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้จัดการทั่วไป		